

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Vývoj místní samosprávy v obci Ořech

Michaela Hromádková

©2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Michaela Hromádková

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Vývoj místní samosprávy v obci Ořech

Název anglicky

The Development of Local Government in the Municipality of Ořech

Cíle práce

Cíl práce spočívá ve zjištění faktorů ovlivňujících charakter politického rozhodování orgánů místní samosprávy v obci Ořech (okres Praha – Západ). Dílčími cíli práce bude v rámci zvoleného tématu: 1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. 2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy. 3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému a komparace výsledků komunálních voleb od roku 1994 do roku 2014.

Metodika

Při vypracovávání práce bude využit výzkumný přístup, jenž zohledňuje odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých kategorií. Práce bude mít charakter případové studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky – studium dokumentů a dotazování. Dále budou použity další standardní metodologické postupy, především komparace.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 str.

Klíčová slova

Ořech, místní samospráva, komunální volby, volební strany, lokální stranický systém, komunální koalice.

Doporučené zdroje informací

Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009, ISBN 978-80-247-2908-4.

Čmejrek, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009, ISBN 978-80-87168-10-3.

Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010, ISBN 978-80-247-3061-5.

Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Luhanová, M. Politika v regionálním rozvoji. Úvod do studia. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity v Praze, 2004, ISBN: 80-213-1157-6.

Čmejrek, J. Obce a regiony jako politický prostor. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008, ISBN 978-80-87197-00-4.

Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.

Jüptner, P. Konfrontace teorie koalic s lokální politikou. In Koalice a koaliční vztahy. Ed.: Cabada, L. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006, ISBN 80-7380-004-7.

Vobecká, J.; Kostecký, T. (eds.) Politické důsledky suburbanizace: Analýza případových studií proměn politického chování a občanské participace ve vybraných suburbánních lokalitách Prahy a Brna. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. ISBN: 978 80 7330 129 3.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Václav Bubeníček, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Vývoj místní samosprávy v obci Ořech“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. března 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Václavu Bubeníčkoví, Ph.D. za odborné vedení, vstřícný přístup, cenné rady, připomínky a trpělivost při zpracování diplomové práce. Dále bych ráda poděkovala všem zúčastněným zastupitelům obce Ořech za ochotu a spolupráci. V neposlední řadě patří poděkování mé rodině za poskytnutou podporu po celou dobu studia.

Vývoj místní samosprávy v obci Ořech

Souhrn

Diplomová práce má charakter případové studie zabývající se problematikou politického procesu v obci Ořech. Cílem práce je definovat hlavní faktory ovlivňující politické rozhodování místních orgánů. Práce je rozdělena do tří tematických celků. První část práce se zabývá teoretickým vymezením pojmů týkajících se komunální politiky. Především se jedná o orgány místní samosprávy, komunální volby, lokální stranictví a politickou participaci. Druhá část práce charakterizuje vybranou obec z historického, kulturního a socioekonomického hlediska, na níž navazuje analýza jednotlivých voleb do zastupitelstva obce v období let 1994 - 2014. Pozornost je zaměřena na vývoj stranického systému, kontinuitu kandidatury, konfliktní linii v obci a charakter lokální politiky.

Klíčová slova: Ořech, místní samospráva, komunální volby, volební strany, lokální stranický systém, komunální koalice, nezávislý kandidát.

The Development of Local Government in the Municipality of Ořech

Summary

Diploma thesis is characterized as a case study of political process in the municipality of Ořech. The aim of thesis is to define main factors that affect political decision making of local political authorities. Diploma thesis is divided into three thematic parts. The first part of thesis deals with theoretical definitions of local government. Primarily it is the authorities of local government, local elections, local political parties and political participation. The second part of thesis defines the municipality of Ořech as historical, cultural and socioeconomic unit. The last third part of thesis is focused on analysis of local elections between years 1994 and 2014. Main part of analysis contains development of local party system, continuity candidacy, cleavages and character of local policy.

Keywords: Ořech municipality, local government, local elections, local political parties, local party system, local coalition, independent candidate.

Obsah

1	Úvod	12
2	Cíl práce a metodika	13
3	Přehled řešené problematiky	15
3.1	Obec	15
3.1.1	Působnost obce	15
3.1.2	Orgány obce	16
3.2	Komunální volby	18
3.2.1	Komunální volební systém	18
3.2.2	Volební obvod	19
3.2.3	Forma kandidatury	20
3.2.4	Struktura hlasu	20
3.2.5	Uzavírací klauzule	21
3.2.6	Volební formule	22
3.3	Lokální stranictví	23
3.3.1	Místní politické systémy	24
3.3.2	Teorie koalic - Stanislav Balík	25
3.3.3	Teorie koalic - Petr Jüptner	28
3.3.4	Konfliktní linie	31
3.4	Typologie lokálních modelů demokracie	33
3.4.1	Model A: Neparticipativní model	34
3.4.2	Model B: Apoliticko-demarchistický model	35
3.4.3	Model C: Konsenzuální model	35
3.4.4	Model D: Kompetitivní model	36
3.5	Participace	36
3.5.1	Volební účast	37
3.5.2	Generační hledisko	38
3.5.3	Nepolitická forma participace	38
3.6	Suburbanizace	39
3.6.1	Definice suburbanizace	39
3.6.2	Suburbanizace Prahy	40
4	Demografická a socioekonomická charakteristika obce Ořech	42

4.1	Vymezení území.....	42
4.2	Demografická charakteristika obce.....	42
4.2.1	Obyvatelstvo	42
4.2.2	Věková struktura obyvatel	44
4.2.3	Vzdělanostní struktura	44
4.2.4	Národnostní struktura	45
4.2.5	Náboženství	45
4.3	Socioekonomická charakteristika obce	46
4.3.1	Ekonomika obce	46
4.3.2	Školství v obci	47
4.3.3	Doprava.....	48
4.4	Kulturní a historická charakteristika	49
4.4.1	Historie obce	49
4.4.2	Kultura	50
4.4.3	Spolky a sdružení.....	50
5	Komunální volby 1994 – 2014	53
5.1	Analýza lokální samosprávy a vzájemných vztahů.....	53
5.2	Volby do zastupitelstva obce v roce 1994.....	53
5.3	Volby do zastupitelstva obce v roce 1998.....	54
5.4	Volby do zastupitelstva obce v roce 2002.....	55
5.5	Volby do zastupitelstva obce v roce 2006.....	58
5.6	Volby do zastupitelstva obce v roce 2010.....	62
5.7	Volby do zastupitelstva obce v roce 2014.....	69
6	Analýza lokálního politického systému	74
6.1	Vývoj stranického systému.....	74
6.1.1.	Období 1: utváření stranického systému.....	74
6.1.2	Období 2: vznik soupeřících SNK.....	75
6.1.3	Období 3: stabilizace mechanismu stranického systému.....	75
6.2	Kontinuita kandidatury.....	76
6.3	Konfliktní linie.....	77
6.4	Formy (ne)politické participace.....	78
6.4.1	Volební účast	78

6.4.2	Pasivní volební právo - generační a genderové hledisko.....	80
6.4.3	Nepolitické formy participace	82
6.5	Charakter lokální politiky	82
7	Závěr	85
8	Seznam použitých zdrojů	88
8.1	Knižní zdroje	88
8.2	Internetové zdroje	89
8.3	Právní normy	91
8.4	Ostatní	92
9	Přílohy	93

Seznam tabulek

Tabulka č. 1:	Počet obcí v ČR dle počtu obyvatel.....	25
Tabulka č. 2:	Teorie koalic dle Balíka	26
Tabulka č. 3:	Typologie lokálních modelů demokracie	34
Tabulka č. 4:	Věková struktura obyvatel Ořechu	44
Tabulka č. 5:	Náboženské vyznání obyvatel Ořechu.....	46
Tabulka č. 6:	Složení zastupitelstva po volbách 1994	54
Tabulka č. 7:	Složení zastupitelstva po volbách 1998	55
Tabulka č. 8:	Výsledky voleb 2002	56
Tabulka č. 9:	Složení zastupitelstva po volbách 2002	57
Tabulka č. 10:	Volby do zastupitelstva 2006.....	58
Tabulka č. 11:	Složení zastupitelstva po volbách 2006.....	59
Tabulka č. 12:	Porovnání volebních programů 2006.....	60
Tabulka č. 13:	Volby do zastupitelstva 2010.....	63
Tabulka č. 14:	Složení zastupitelstva po volbách 2010	63
Tabulka č. 15:	Porovnání volebních programů 2010.....	65
Tabulka č. 16:	Volby do zastupitelstva 2014.....	69
Tabulka č. 17:	Složení zastupitelstva po volbách 2014	70
Tabulka č. 18:	Porovnání volebních programů 2014.....	71
Tabulka č. 19:	Genderové složení zastupitelstva a kandidátních listin	82

Seznam grafů

Graf č. 1:	Vývoj počtu obyvatel v Ořechu 1971 - 2011	43
Graf č. 2:	Míra nezaměstnanosti v obci Ořech 2005 - 2015	47
Graf č. 3:	Volební účast 1994 - 2014.....	79
Graf č. 4:	Porovnání volební účasti do zastupitelstva a Poslanecké sněmovny	80

Graf č. 5: Stoupající trend věkového průměru zastupitelstva.....	81
--	----

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Znak obce Ořech	42
Obrázek č. 2: Prapor obce Ořech	42
Obrázek č. 3: Schéma politického spektra v obci Ořech	77
Obrázek č. 4: Schéma vývoje politického systému v Ořechu.....	84

Seznam příloh

Příloha č. 1: Historický plán obce z roku 1840.....	93
Příloha č. 2: Územní plán obce Ořech	94
Příloha č. 3: Předvolební materiál 2006.....	95
Příloha č. 4: Situace navrhovaného řešení – terénní úprava pro vodojem.....	96

1 Úvod

Témata komunální politiky se do popředí zájmu politologů dostávají převážně v posledních dvou desetiletích. Zvyšující se trend zájmu pramení především z reformy veřejné správy, následné decentralizace státní správy a vstupu České republiky do Evropské unie. Výzkum zaměřený na komunální politiku probíhá na Katedře humanitních věd České zemědělské univerzity, kam lze zařadit i tuto případovou studii.

Pestrost oblasti komunální politiky dokazuje vysoký počet obcí nacházejících se v České republice. Ta však způsobuje, že je velice těžké komunální politiku jakkoli generalizovat, neboť každá obec vykazuje určitá specifika, především socioekonomického a demografického charakteru, a většinou v ní dochází k prolínání definovaných teoretických modelů. Na druhou stranu tato oblast nabízí mnoho podnětů ke zkoumání, ať už se jedná o volební účast, podobu lokálního stranictví, sestavování koalic či podobu politické participace. Komunální politika je charakteristická především důrazem na osobní vztahy mezi voliči a kandidáty, čímž se zásadně liší od politiky na parlamentní úrovni. V malých obcích se zřídka objevují kandidující strany působící na národní úrovni a voliči se rozhodují především mezi nezávislými sdruženími či jednotlivými kandidáty, kteří bývají bez politické příslušnosti.

Diplomová práce pojednává o obci Ořech, která se nachází ve Středočeském kraji v blízkosti Prahy. Ačkoli je obec v bezprostřední blízkosti hlavního města, zachovává si svou samostatnost a svůj vzhled. Politické prostředí je značně formováno osobními vztahy mezi zastupiteli, které jsou patrné i v celkovém rozložení obce.

2 Cíl práce a metodika

Diplomová práce má charakter případové studie, jejímž hlavním cílem je zjistit a definovat faktory, které mají vliv na způsob politického rozhodování orgánů místní samosprávy v obci Ořech (okres Praha - Západ).

Práce navazuje na výzkum z roku 2012, který byl zpracován v bakalářské práci „Formování orgánů místní samosprávy v obci Ořech“. V rámci zvoleného tématu byly stanoveny tři dílčí cíle, které vedly k dosažení primárního cíle práce. Prvním dílčím cílem práce je charakterizovat socioekonomické ukazatele obce a následně vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy. Druhý dílčí cíl spočívá v identifikaci hlavních aktérů politického procesu v obci, zejména lokálních politických subjektů a zájmových skupin, a analýze jejich vzájemných vztahů. Na základě analýzy vývoje lokálního stranického systému a komparací výsledků komunálních voleb od roku 1994 do roku 2014 je definován charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy, jakožto třetí stanovený dílčí cíl.

Práce je tvořena dvěma provázanými celky, a sice teoretickou a praktickou částí, přičemž stěžejní kapitoly praktické části korespondují se stanovenými dílčími cíli.

Úvodní část nazvaná Přehled řešené problematiky představuje základní teoretická východiska o obcích, orgánech obecní samosprávy, komunálních volbách, charakteru lokálního stranictví atd. Metodickým aparátem pro zpracování první části byla technika studia dokumentů, kterými byly odborné politologické publikace a periodika. Mezi výhody této techniky patří snadný přístup k výpovědím osob, které jsou z různých důvodů nedosažitelné a finanční nenáročnost. (Majerová, Majer, 1999, s. 121)

Za pomoci stejné metody je zpracována i navazující část práce, která se zabývá socioekonomickými a kulturními charakteristikami obce. Informace byly získány z dat Českého statistického úřadu převážně ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Pro doplnění informací slouží internetové stránky obce a obcí vydávané měsíční periodikum Ořešský list.

Závěrečná část práce se zabývá analýzou šestero komunálních voleb, zaměřenou na volební výsledky, vztahy mezi lokálními politickými aktéry a zhodnocení jednotlivých volebních období. Při zpracování je využito metody komparace. Údaje získané z Českého statistického úřadu byly doplněny informacemi získanými na základě semistandardizovaných interview s jednotlivými zastupiteli obce. V rámci

semistandardizovaného interview jsou respondentům kladeny předem připravené otázky, které je možné v závislosti na konkrétní situaci rozvést o doplňující otázky. (Majerová, Majer, 1999, s. 69) S ohledem na přání zastupitelů jsou jednotlivé výpovědi v textu anonymizovány a nejsou uvedeny přesné přepisy rozhovorů.

3 Přehled řešené problematiky

3.1 Obec

Základní územní samosprávné celky České republiky tvoří obce, které jsou vždy součástí kraje, tedy vyššího samosprávného celku. Vyšší územní samosprávné celky mohou být vytvořeny nebo zrušeny pouze ústavním zákonem. (čl. 100 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky)

Obec je definována zákonem o obcích č. 128/2000 Sb. jako základní územní samosprávné společenství občanů, jehož území je vymezeno hranicí. Obec, jako veřejnoprávní korporace, disponuje vlastním majetkem. Své úkoly plní ve veřejném zájmu a pečuje tak o potřeby svých občanů a rozvoj daného území. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §1, §2)

V rámci Evropy je Česká republika řazena mezi extrémní model s vysokým počtem obcí a nízkým průměrným počtem obyvatel. (Balík, 2009, s. 18)

3.1.1 Působnost obce

Ústava ČR zajišťuje obcím samostatnou působnost, tzn. právo na samosprávu. Stát nezasahuje do vedení obce, zasahuje pouze v případě nutnosti ochrany zákona. (Balík, 2009, s. 65) Samostatnou působnost obcí lze rozdělit do šesti oblastí, ve kterých působí. Jedná se o oblast:

- sociální (např. vzdělávání, zdravotnictví, sport, kultura);
- ekonomická (hospodaření obce);
- politická (např. vyhlašování referenda, volba orgánů obcí, uzavírání partnerství s dalšími obcemi, rozhodování o členství v dobrovolných svazcích obcí, pojmenování ulic);
- ekologická (např. čistota, odpady, čištění vod);
- ostatní (např. správa zařízení pro potřeby občanů, údržba komunikací);
- prognostická (např. schvalování programu rozvoje obce, schvalování územního a regulačního plánu). (Balík, 2008, s. 17)

Výkon působností závisí na postavení obce v konkrétním případě. Obec může vystupovat jak ve veřejnoprávním postavení, tak v soukromoprávním. Na základě výkonu vlastní samosprávy může obec vlastnit majetek. Vedle samostatné působnosti mohou obce

vykonávat činnosti v rámci přenesené působnosti. V tomto případě obce vykonávají přenesenou státní správu, tzn. státem delegované veřejné záležitosti.

Přenesená státní správa je stanovena rozsahem státní správy a je rozdělena do tří kategorií na:

- obce;
- obce s pověřenými obecnými úřady;
- obce s rozšířenou působností.

V oblasti přenesené působnosti nastaly komplikace po reformě veřejné správy v roce 2002. Touto reformou byly zrušeny okresní úřady, nicméně okresy zůstaly zachovány jako správní jednotky. Pravomoci okresních úřadů tak nově přešly pod krajské úřady, pod obce s rozšířenou působností a obce s pověřenými obecnými úřady. Občané tak své záležitosti řeší na několika místech, kdy pro vyřízení svých požadavků musí navštívit různá místa (například v jiném místě se nachází obecní úřad a v jiném matrika či finanční úřad). (Černohorský, 2002, s. 17-18; Balík, 2008, s. 16)

3.1.2 Orgány obce

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo je jediným orgánem obce zmiňovaným v Ústavě ČR (čl. 101 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky). Mezi jeho pravomoci patří rozhodování ve věcech samostatné působnosti. Zastupitelstvo se schází na území obce minimálně jednou za měsíc a je usnášeníschopné, pokud je přítomna nadpoloviční většina členů. (Balík, 2009, s. 69-71)

Rada obce

Rada obce je výkonný orgán zastupující oblast samostatné působnosti. Počet členů rady je vždy lichý a tvoří ji starosta, místostarosta/místostarostové a radní. Rada obce je zřizována pouze v obcích, kde zastupitelstvo obce tvoří více jak 15 členů. V opačném případě funkci rady zastává starosta. Schůze rady obce nejsou veřejné a jsou svolávány dle potřeby. (Balík, 2009, s. 72-73)

Starosta

Starosta zastupuje obec navenek a společně s místostarostou jsou odpovědni zastupitelstvu obce, které je do funkce volí ze svých členů. Mezi významné pravomoci starosty patří jmenování a odvolání funkce tajemníka obecního úřadu se souhlasem ředitele

krajského úřadu. Starosta je odpovědný za přezkoumání hospodaření obce za každý uplynulý kalendářní rok, dále odpovídá za informovanost veřejnosti o činnostech obce a v obcích, které nedisponují funkcí tajemníka, zabezpečuje výkon přenesené působnosti. (Zákon 128/2000 Sb., o obcích, § 103 odst. 4)

Obecní úřad

V čele obecního úřadu stojí starosta. Obecní úřad je tvořen právě starostou, místostarostou, tajemníkem a svými zaměstnanci. Zastupitelstvo obce nebo rada obce mohou obecní úřad pověřit úkoly, které plní v rámci samostatné působnosti. V této oblasti dále pomáhá výborům a komisím. Přenesenou působnost vykonává dle § 61, mimo věci spadající do pravomoci jiných orgánů obcí. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §109)

Obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností mají povinnost zřizovat funkci tajemníka obecního úřadu. V ostatních obcích rozhoduje o zřízení funkce rada obce. Tajemník je volen i odvoláván starostou obce. K oběma procesům je zapotřebí podpisu ředitele krajského úřadu. Tajemník se může účastnit zasedání zastupitelstva i rady. Jeho hlas má poradní funkci, zároveň může zastupitelstvu i radě předkládat návrhy. (Vilímek, 2003, s. 30-31)

Orgány zastupitelstva a rady obce

Výbory

Iniciativními a kontrolními orgány zřizovanými zastupitelstvem jsou výbory. Zastupitelstvo povinně zřizuje finanční a kontrolní výbor. Ostatní výbory mohou být zřízeny dobrovolně. V případě, že na daném území žije minimálně 10% občanů nehlásících se k české národnosti, zřizuje zastupitelstvo výbor pro národnostní menšiny. Kontrolní a finanční výbory jsou minimálně tříčlenné, přičemž počet členů musí být vždy lichý. Členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník a osoby věnující se rozpočtovým a účetním záležitostem na obecním úřadu. Finanční výbor má na starost kontrolu hospodářských činností obce a další úkoly zadané zastupitelstvem. Kontrolní výbor monitoruje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce. Zároveň kontroluje činnost ostatních výborů a obecního úřadu v oblasti samostatné působnosti. (Zákon č. 128/2000 Sb. §117-119)

Komise

Komise je iniciativní a poradní orgán zřizovaný radou obce, které je ve své činnosti odpovědná. Komise se věnuje činnosti v rámci přenesené působnosti. Předseda komise prokazuje odbornou způsobilost k výkonu v konkrétní oblasti, není li zákonem stanoveno jinak. Komisi může být svěřen výkon přenesené působnosti. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 49)

3.2 Komunální volby

Zásady volebního práva do samosprávných celků jsou stanoveny Ústavou ČR článkem 102. Volby do zastupitelstva obcí i krajů se konají každé čtyři roky. Zákonem lze čtyřleté funkční období upravit a vyhlásit nové volby ještě před uplynutím daného období. Volby členů zastupitelstva probíhají podle všeobecného, rovného a přímého volebního práva. (Ústava ČR) Svá volební práva mohou občané České republiky uplatňovat ve čtyřech druzích voleb, nepočítaje volby do Evropského parlamentu a přímou volbu prezidenta. Jedná se o volby do Poslanecké sněmovny, Senátu, zastupitelstev krajů a zastupitelstev obcí. (Outlý, 2003, s. 17)

3.2.1 Komunální volební systém

Obecně lze vymezit tři typy volebních systémů: poměrný, většinový a polopoměrný. Zásadní rozdíly mezi krajními volebními systémy jsou v přepočtu hlasů na mandáty. V případě poměrného volebního systému si kandidáti či strany mezi sebou rozdělují mandáty v určitém poměru na základě získaných hlasů v největším počtu obvodů. V případě většinového systému případnou mandáty kandidátům s nejvyšším množstvím hlasů ze všech obvodů. Kombinací obou systémů vznikla kategorie polopoměrných systémů, které zahrnují většinovou i poměrnou volbu. (Novák, Lebeda, 2004, s. 19-21)

Komunální politika vykazuje určitá specifika. Volby do zastupitelstev byly v zásadě nespécifikované z hlediska použití volebního systému do roku 2001. Zákon 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev a změně některých zákonů stanovil poměrný volební systém jako zákonem daný. (Outlý, 2003, s. 20) Úlohou volebního systému je transformovat volební výsledky tak, aby odrážely zvolené preference voličů. Na základě transformace je zformována konkrétní podoba zvoleného zastupitelského orgánu. Volební systém udává pravidla demokratické soutěže, jejíž cílem je definovat budoucí stranický systém. Ačkoli je většina analytických studií zaměřena na volby na celostátní úrovni, nelze

opomenout důležitost voleb lokálních. Značným specifikem je malá vzdálenost mezi voliči a politickými reprezentanty, která se projevuje v komunálních volbách. Místní zastupitelé mají za úkol rozvíjet svůj region a své zájmy mohou také prosazovat i na vyšších úrovních. Proto je jim svěřena důvěra občanů, tedy voličů. Značné odlišnosti mezi jednotlivými regiony způsobují složitost v zobecnění volebních pravidel. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 87) Co však zobecnit lze, jsou cíle a funkce demokratických voleb. Základní funkcí voleb je zajištění reprezentace. Občané státu svými hlasy svěřují správu veřejných záležitostí do rukou zvolených zastupitelů. Druhým cílem je vznik vládnoucí většiny, která vzniká na základě většinového volebního rozhodnutí. V tomto případě je důležitá i opozice, která dohlíží na výkon vládnoucího subjektu. Politický systém funguje na základě legitimacy, kterou svými hlasy vytváří právě voliči. Demokratické volby umožňují občanům participovat na politickém životě, čímž přispívají k jeho formování, posilují vzájemnou komunikaci a přispívají k politické socializaci. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 88)

Právo volit má každý občan České republiky starší 18 let. Tato věková hranice je stanovena pro aktivní i pasivní volební právo. Volič musí být občanem obce, být právně způsobilý a mít státní občanství ČR. Poslední podmínka prošla změnou v roce 2001, kdy mohou volit i být voleni osoby mající občanství jiného státu. Tento stát musí být vázán mezinárodní úmluvou, která přikládá právo volit. V současné době se jedná o státy Evropské unie. (Balík, 2009, s. 85)

3.2.2 Volební obvod

Vymezení volebního obvodu je jedním ze základních komponentů volebního systému. Lze ho definovat jako soubor voličů, kteří jsou převážně spjatí s určitým vymezeným územím a volí zastupitele v daném obvodu. Voliči jsou sice s územím spojeni, ale volební obvod se nevymezuje jako samotné území. Velikost volebního obvodu není určena na základě území, ale na základě počtu volených zastupitelů. Tím jsou rozlišeny dva typy obvodů. V jednomandátových obvodech je volen jeden z kandidátů a jsou typické pro většinové volební systémy. Vícemandátové volební obvody mohou přidělovat dvě a více křesel. Pro rozložení politických sil ve společnosti jsou tyto obvody přesnější. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 93)

Většina obcí v České republice volí v jednom obvodu, který tvoří právě obec. Zákon z roku 1990 umožňoval rozdělit obec do menších částí, které volily příslušné zastupitelstvo. (Balík, 2009, s.94)

3.2.3 Forma kandidatury

Vztahy mezi voliči a kandidáty a zároveň kandidáty a nominující stranou jsou upraveny formou kandidatury. V případě, že je každou stranou nominován jeden kandidát, jedná se o personální kandidaturu, která souvisí s většinovým volebním systémem. Strany též mohou sepsat více svých kandidátů na tzv. kandidátní listinu, která se následně do voleb vstupuje jako celek. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 96) Forma kandidatury se liší v jednomandátových volebních obvodech a vícemandátových volebních obvodech. V jednomandátových obvodech je volba kandidáta velice personalizovaná. Personalita kandidátů ustupuje do pozadí v případě vícemandátových obvodů, kdy volič vybírá z kandidátních listin.

Existují tři základní typy kandidátních listin: přísně vázané, vázané a otevřené (volné). Pořadí kandidátů u přísně vázané kandidátní listiny nemůže volič svou volbou nijak ovlivnit. Vázaná kandidátní listina umožňuje voličům ovlivnit pořadí kandidátů na listině využitím preferenčních hlasů, a tím i získání mandátu. V České republice se vázané kandidátní listiny využívají ve volbách do Poslanecké sněmovny, Evropského parlamentu a do zastupitelstev krajů. Otevřená kandidátní listina dává voličům možnost výběru kandidátů z více kandidátních listin. Preferenční hlasy nejsou omezeny jednou listinou jako v případě vázané listiny. Otevřená listina se využívá ve volbách do zastupitelstev obcí a posiluje personalizaci voleb. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 55-56)

3.2.4 Struktura hlasu

Volič využívá svůj hlas ve volbách k vyjádření svých politických názorů a preferencí s ohledem na nabízené politické alternativy. Struktura hlasu, tedy způsob hlasování, převádí jednotlivé hlasy s rozdílnými politickými preferencemi do jednotné podoby hlasování a úzce souvisí s formou kandidatury. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 97) U personální kandidatury se užívá jednoho hlasu v jednomandátovém obvodu, v případě České republiky se jedná o volby do Senátu. Většinové volební systémy, které pro získání mandátu potřebují absolutní většinu hlasů, nabízejí možnost alternativního hlasu.

Vedle preferovaného kandidáta má volič možnost vybrat ještě jednoho. Volby tak mohou být jednokolové.

System poměrného zastoupení s vázanými kandidátními listinami umožňuje využití preferenčního hlasu, který může ovlivnit pořadí kandidátů na kandidátní listině. Počet preferenčních hlasů, kterými voliči disponují, se liší od typů voleb. Ve volbách do poslanecké sněmovny má volič k dispozici dva preferenční hlasy a svého kandidáta může v pořadí posunout v případě, že získá 7% preferenčních hlasů v rámci volebního kraje. Stejný počet preferenčních hlasů má volič i ve volbách do Evropského parlamentu, nicméně volič může v pořadí postoupit již od získání 5% preferenčních hlasů. Ve volbách do krajských zastupitelstev může volič využít až čtyři preferenční hlasy. K postupu na kandidátní listině musí kandidát získat 10% preferenčních hlasů. Pokud více kandidátů překročí hranici 10%, o pořadí rozhoduje konkrétní počet získaných hlasů. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 56)

Volič má v rámci své volby možnost využít tzv. kombinovaného hlasu. To znamená, že může kombinovat volbu jednotlivých kandidátů napříč stranickými soubory. Volič disponuje takovým množstvím hlasů, jaký je počet volených zastupitelů v daném obvodu. Tento způsob volby se nazývá panašování. Hlasování tak posiluje personální vztahy mezi voliči a kandidáty, a zároveň oslabuje pozice volebních stran při rozdělování mandátů. Panašování může způsobit vnitrostranické spory, neboť tento způsob zvolení nedbá na pořadí na kandidátní listině. Od roku 1994 došlo k úpravě volebního zákona, který zajišťoval mandáty kandidátům na předních pozicích kandidátní listiny. Panašování v tomto případě však ztrácí na významu, proto byla stanovena hranice, která umožňuje získání mandátu kandidátům, kteří nejsou na přední pozici listiny. Kandidát musí překročit deseti procentní hranici průměrného počtu všech hlasů stranického subjektu. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 125 - 126) V České republice se tento způsob hlasování využívá ve volbách do zastupitelstev obcí. Mezi varianty kombinovaného hlasu patří limitovaný hlas, kdy volič má k dispozici nižší počet hlasů, než je počet zvolených zastupitelů. Druhou variantou je kumulativní hlas, který umožňuje věnovat více nebo všechny hlasy jednomu kandidátovi. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 57)

3.2.5 Uzavírací klauzule

Zákonem stanovená hranice, jejíž překročení zařazuje politický subjekt do procesu pro rozdělování mandátů, se nazývá uzavírací klauzule. Její existence či absence je jednou

z charakteristik poměrných volebních systémů. Do roku 2001 v českém komunálním volebním systému klauzule neexistovala. Argumenty proti jejímu zavedení byly především v nedemokratičnosti. Téhož roku byla uzavírací klauzule zavedena a stanoven na hranici 5%. Politické subjekty, které překročí 5% hranici celkového počtu odevzdaných hlasů, podělenou o celkový počet volených členů zastupitelstva a následně vynásobenou celkovým počtem kandidátů dané strany, tak postupují do dalšího procesu rozdělování mandátů. (Balík, 2009, s. 98) Souhrnný vzoreček uvádí Bubeníček jako:

$$\text{Počet hlasů nutný pro postup do skrutinia} \geq 5\% \times \text{Celkový počet platných hlasů} \times \frac{\text{Počet kandidátů na kandidátní listině}}{\text{Počet členů voleného zastupitelstva}}$$

Volební klauzule znevýhodňuje menší strany a zabraňuje nežádoucí přílišné fragmentaci stranického systému. Překonání stanovené hranice neznamená automatický zisk mandátu. Ty se přiřazují na základě volební formule. Volební klauzule se snaží pomoci stranám s menším počtem kandidátů než volených zastupitelů. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 98; 126) Pokud hranici nepřekonají minimálně dvě kandidátky, snižuje se postupně o 1%, dokud není uvedená podmínka splněna.

3.2.6 Volební formule

Mandáty jsou politickým subjektům rozdělovány pomocí volební formule, která hlasy na mandáty převádí. Jedná o se klíčovou charakteristiku poměrných volebních systémů. (Balík, 2009, s. 101) Volební formule lze podle svého názvosloví rozdělit stejně jako volební systémy, tedy na většinové a poměrné, přesto je však nelze zaměňovat. Většinové volební formule patří mezi historicky nejstarší a v současné době jsou již zřídka využívány. Poměrné metody volební formule jsou modernější a rozšířily se převážně společně s všeobecným hlasovacím právem. Souvisí také s demokratizací politických systémů a na regionální úrovni patří mezi nejvíce využívané. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 98-99)

Od roku 2002 se k přepočtu hlasů na mandáty v komunálním volebním systému využívá d'Hondtova metoda volebního dělitele. V předešlých letech byla využívána metoda Saint-Laguë, která je v konečném výsledku významně proporcionálnější. Současná

d'Hondtova metoda by měla preferovat strany s vyšším ziskem hlasů než předchozí metoda. Ta by naopak měla podporovat strany s nižším ziskem hlasů v menších obvodech. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 127) Při využití volebního dělitele se předpokládá, že na mandát má nárok takový subjekt, který má ve výsledku nejvyšší průměr hlasu na mandát. Celkové počty hlasů jsou postupně děleny zvolenou řadou čísel a v každém kole získává mandát subjekt s nejvyšším průměrem. Klíčovým prvkem pro dělení mandátů je zvolená číselná řada. Metoda Saint-Laguë pracuje s řadou dělitelů 1;3;5;7..., současně využívána d'Hondtova metoda využívá číselnou řadu 1;2;3;4;5... (Balík, 2009, s-101)

Zisk mandátu vychází z celkového počtu hlasů, které volební strana získá při volbách. Volič disponuje tolika hlasy, kolik je členů voleného zastupitelstva. Množství hlasů je dáno systémem otevřených kandidátních listin propojených s kombinovaným hlasem. Pokud volič hlasuje pro konkrétního kandidáta, hlas se vztahuje pro celou volební stranu. Zároveň i hlas pro volební stranu tak platí pro každého kandidáta (konečný počet hlasů je ponížěn o hlasy pro kandidáty jiných stran). Pro volební stranu je výhodné obsadit kandidátní listinu co nejvíce uchazeči. Z této skutečnosti vyplývá, že uvedený způsob rozdělování mandátů znevýhodňuje nezávislé kandidáty, kteří s narůstajícím počtem kandidátů jiných stran získávají komparativní nevýhodu. Důsledkem toho je sdružování nezávislých kandidátů na společnou listinu, popřípadě i kandidatura za jinou volební stranu.

Pořadí kandidátů na kandidátních listinách je odvozováno především z hlediska jejich důležitosti pro stranu, též se přihlíží k jejich výsledkům z předchozích voleb. V čele kandidátní listiny je téměř vždy osoba aspirující na post budoucího starosty. Za ním následují aktivní členové strany, kteří mají zájem o posty v zastupitelstvu. Listinu uzavírají uchazeči úspěšní v minulosti a kandidáti, kteří celou listinu doplňují z důvodu vyššího počtu hlasů pro stranu, jak bylo uvedeno výše. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 127-128)

3.3 Lokální stranictví

Analýza a sledování vývoje lokálních stranických systémů je jednou ze stěžejních částí studií zabývajících se komunálním politickým prostředím. Mnoho malých obcí svým stranickým systémem nereprezentuje politické prostředí s politickými stranami. Využití

pojmu *strana* a *stranický systém* tak v komunálním prostředí může být zavádějící, nicméně ve své podstatě splňují stanovené definice. Jak uvádí Bubeníček, pojem *strana* je v komunálním prostředí podpořen Sartoriho definicí, která říká, že strana může být jakákoli politická skupina, která na základě voleb umožní svým kandidátům vstup do veřejného úřadu. Stejně tak se opírá o definici stranického systému dle Antoszewskiho a Herbuta, kteří ve stranickém systému spatřují seskupení politických stran v daném politickém systému, a zároveň soubor vztahů a chování směřujících především k zisku voličů a hledání potenciálních koaličních partnerů v povolební době. (Bubeníček, 2010, s.45)

Politický proces na regionální a lokální úrovni se stává atraktivnější od 90. let 20. století. K této situaci dochází především společně s přípravami vstupu České republiky do Evropské unie. Dalším aspektem pro zvýšení zájmu o lokální politiku byla reforma veřejné správy, která zahrnovala především ustanovení krajů a posílení samostatné působnosti obcí. (Čmejrek, Bubeníček, Luhanová, 2004, s. 133)

3.3.1 Místní politické systémy

V lokálních politických systémech je velice obtížné zkoumat strany z pohledu tvorby koalic či vzájemné ideologické vzdálenosti, neboť na lokální úrovni bývají politické systémy často nestabilní. Systém bývá narušen častými přesuny kandidátů mezi jednotlivými subjekty či dokonce neexistencí volebního programu. Na stranický systém se tedy pohlíží jako na celek a snahou výzkumů bývá identifikace vlivů a postavení jednotlivých subjektů. Důraz je kladen na roli nezávislých kandidátů v daném prostředí. (Bubeníček, 2010, s. 53)

Fragmentace politického spektra je ovlivněna velikostí obce. Odlišnosti jsou značné u obcí, které mají více než 2000 obyvatel. V těchto obcích se zpravidla vyskytují téměř všechny parlamentní strany, které mohou být doplněny subjekty regionálního či lokálního charakteru. Naopak obce s počtem obyvatel nižším než 2000 mají odlišné složení stranických spekter. Právě těmito obcemi je tvořeno území České republiky z více než 90 %, jak ukazuje Tabulka č. 1.

Tabulka č. 1: Počet obcí v ČR dle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet obcí
Do 199	1 448
200 - 499	2 006
500 - 999	1 366
1 000 - 1 999	747
2 000 - 4 999	415
5 000 - 9 999	141
10 000 - 19 999	69
20 000 - 49 999	43
50 000 - 99 999	14
Nad 100 000	5
Celkem	6 253

Zdroj: www.czso.cz, Malý lexikon obcí České republiky 2015 – vlastní zpracování

3.3.2 Teorie koalic - Stanislav Balík

Původní teorie koalic vychází ze dvou politologických škol, které k tématu přistupují odlišným způsobem. Americká politologická škola je více teoretická a nahlíží na tvorbu koalic skrze teorii racionální volby. Ta vychází ze skutečnosti, že snahou strany je maximalizovat politický vliv po nejdelší časovou dobu s vynaložením minimálního úsilí. Teorie se v rámci sestavování koalice projevuje jako snaha vytvořit koalici s minimálním počtem hráčů, aby její velikost byla co nejmenší.

Druhý pohled na sestavování koalic přináší evropská politologická škola, která oproti americké vychází z empirických výzkumů. Zaměřuje se na tzv. policy seeking, jehož primárním záměrem není zisk mocenských postů, ale prosazení programových priorit. Na základě tohoto konceptu vznikají minimální vítězné ideově propojené koalice a velké koalice. Velké koalice zahrnují mnoho typů, mohou to být koalice s jedním nebo více nadbytečnými členy, či koalice s jednou dominantní stranou, která však nemá nadpoloviční většinu mandátů. V této situaci vyjednává s menšími stranami. (Balík, 2008, s. 42)

Způsob přidělování mandátů na základě poměrného volebního systému s sebou nese riziko, že strana ve volbách nezíská nadpoloviční většinu hlasů, a není tak schopna sestavit zastupitelstvo pouze ze svých členů. Proto dochází k nutnosti uzavřít koalici mezi minimálně dvěma stranami. Čas na uzavření koalice je ze zákona vymezen na dobu 15 dnů od vyhlášení výsledků voleb.

Základní dělení koalic je obecně vymezeno do dvou hlavních kategorií - minimální vítězné koalice a nadměrné koalice. Tento způsob však vypovídá pouze o míře soutěživosti a nikoli o charakteru politické kultury, neboť do kategorie nadměrných koalic lze zařadit jak koalici dvou hlavních ideově protichůdných stran, kdy v opozici zůstávají menší politické subjekty, tak koalice všestranné, které opozice nemají. Podle Balíka je důležité zkoumat koalice z hlediska jejich politické kultury a je zapotřebí je zkoumat v politickém kontextu, nikoli jako samotné aktéry. Balík proto koalice třídí dvouúrovňově, ale každá úroveň se liší na základě počtu mandátů a na základě ideové vzdálenosti, přičemž druhá úroveň zároveň kombinuje i počet aktérů v koalici. Schematické rozdělení znázorňuje Tabulka č. 2. (Balík, 2009, s. 187 - 188)

Tabulka č. 2: Teorie koalic dle Balíka

Třída koalic	Typ koalic
minimální vítězná (nejmenší počet mandátů, nejmenší počet členů)	minimální vítězná ideově propojená
	minimální vítězná ideově nepropojená
nadměrná	velká
	nadměrná ideově propojená
	nadměrná ideově nepropojená
	široká všestranná

Zdroj: Balík, 2009, s. 187 - 188

Minimální vítězně propojená koalice je výsledkem racionální volby reprezentující tradici americké školy. Koalice obsahuje právě tolik subjektů, které jsou zapotřebí k většinovému zastoupení. Politické subjekty k sobě mají ideově blízko. Pro voliče je tento typ koalice ideální, neboť do příštích voleb jim dává naději na možnost větší změny. (Balík, 2009, s. 190)

Minimální vítězně nepropojená koalice je zvláštním typem složení, kdy spolupracují subjekty z odlišných stran stranického spektra. Vítězné strany nemusí tvořit hlavní reprezentanti, čímž se tento typ koalice odlišuje od velké koalice. Spolupráce nastává v situaci, kdy vítěz voleb není schopen vytvořit ideově propojenou koalici, neboť nemá na výběr. Zvolí tedy menší ideově vzdálenou koalici, než aby ji vytvořil s druhým

hlavním reprezentantem protichůdné strany a vytvořil tak velkou koalici. Tento typ koalice lze vytvořit i na základě personálních důvodů, i když možnost vytvořit koalici s ideově podobnou stranou existuje. (Balík, 2009, s. 191)

Velké koalice jsou definovány na základě ideového spojení. Toto spojení nastává mezi ideově protikladnými aktéry, v určitých případech mohou tyto propojené subjekty spolupracovat s menšími, středovými subjekty. Velká koalice může vzniknout i za předpokladu, kdy lze vytvořit koalici vítězně ideově propojenou. Aby bylo možné koalici označit jakou velkou, je nutné, aby v opozici zůstaly minimálně dvě ideově nesourodé strany. (Balík, 2009, s. 192)

Zvláštním typem koalice je koalice nadměrná ideově propojená. Svou charakteristikou spadá do koalic nadměrných, to znamená, že disponuje alespoň jedním nadbytečným členem. Podmínkou pro fungování této koalice je ideová příbuznost všech členských subjektů. Může tak připomínat koalici širokou, nicméně odlišnost panuje právě v komunikaci mezi subjekty, kdy není zapotřebí ideových kompromisů. (Balík, 2008, s. 44)

Nadměrným typem koalice je i koalice nadměrná ideově nepropojená, ke které dochází ve výjimečných případech. Koalice splňuje podmínku nadbytečného člena, jako výše uvedená nadměrná ideově propojená, nicméně se liší právě ve druhé podmínce. Koalici tvoří subjekty ideově nepropojené. Charakteristika tohoto typu koalice ji řadí na pomezí širokých a velkých koalic. (Balík, 2008, s. 45)

Široká koalice vzniká spojením všech relevantních politických sil. Koalice musí mít více než dva členy, jinak by se jednalo o koalici velkou. Zároveň musí spadat do nadměrné třídy koalic. Existují dva rozdílné motivy pro utvoření široké koalice. Snahou koalice je zapojení více subjektů do politické zodpovědnosti. Rozdíl panuje v tom, zda jsou koalice utvořené *proti* jednomu subjektu či pouze *bez* něj. V této koalici je patrný důvod vzniku jako „ochrana“ před společně vyloučeným aktérem.

Jako poslední typ koalice uvádí Balík všestrannou koalici, které též spadá do třídy nadměrných. Koalice vzniká v situaci, kdy se na výkonu exekutivy podílejí všechny relevantní strany. Důvod vzniku tohoto typu koalice lze spatřit ve strategickém myšlení. Vyhrané volby umožní straně sestavit minimální vítěznou koalici, nicméně je pro ni výhodnější přijmout konsensuální všestrannou spolupráci, která může zajistit dlouhodobou spolupráci napříč budoucími volbami. (Balík, 2008, s. 46)

Jednotlivé koalice jsou proltnuty se sociální realitou a nelze je jednoznačně zpracovat do konkrétních typologií. O každém případě je nutno vést diskuzi. V některých případech je složité stanovit konkrétní hranici, nejméně zřetelná je mezi velkými a širokými koalicemi. Naopak viditelná hranice existuje mezi širokými a všestranickými koalicemi. (Balík, 2008, s. 47)

3.3.3 Teorie koalic - Petr Jüptner

Petr Jüptner (2004) pracuje též s americkou a evropskou tradicí pojetí tvorby koalice. Americká tradice klade důraz na vznik exekutivního postu, zatímco pro evropskou tradici je důležité prosazení politického programu. Nejracionálnější koalici definuje jako tzv. minimálně vítěznou koalici, která svými členy zabezpečuje většinu v legislativě. Druhým typem je tzv. velká koalice, která obsahuje jednoho či více nadbytečných členů. Poslední variantou je menšinová koalice, která zajišťuje menšinové legislativní zastoupení.

Pro možnou aplikaci teorie koalic na komunální politiku nachází autor ekvivalentní pojmy pro vládu, premiéra, parlament a politické strany. Pod pojmem vláda si lze na komunální úrovni představit obecní či městskou radu, parlament představuje zastupitelstvo a premiéra starosta. Vztah mezi starostou a radou však není na tak těsné úrovni, jako vztah mezi premiérem a vládou. Problém přichází s hledáním ekvivalentu pro politické strany. Na komunální úrovni mohou být koaliční aktéři reprezentováni nezávislými sdruženími, popřípadě mohou politické strany zastávat jiné institucionální funkce. V malých a menších obcích lze politické strany chápat jako soubor volných koalic či sdružení jednotlivců, což pak komplikuje zobecnění koaličních zákonitostí v těchto typech obcí. Na komunální úrovni se setkáváme s různorodými názorovými proudy v rámci jednotlivých politických stran, tudíž je obtížné hovořit o unitárních politických aktérech. S tímto pojmem však lze pracovat a politické subjekty v tomto případě nazývat tzv. politickými tábory.

V komunální politice mají důležitou roli osobní vztahy, především názory občanů na schopnosti a kvalitu jednotlivých kandidátů na pozici starosty. Prostředí lze charakterizovat jako apolitické, bez přítomnosti vyhraněných ideologií a s větším množstvím cílů. Politická role může být jednotlivými kandidáty chápána různě. Kandidátovým cílem může být pouze zisk exekutivního postu, může se jednat o naplnění a kontrolu vlastních zájmů, nebo se jedná pouze o funkci společenskou. Různé pojetí cílů pak komplikuje

koaliční jednání. Celkově vliv osobních vztahů má významný vliv na utváření koalic, neboť na komunální úrovni se nesetkáváme s ideologicky vyhraněnými subjekty.

Komunální politika nevykazuje jednotné charakteristické rysy a nelze ji tedy zkoumat jako celek. Přesto na základě několika shodných atributů lze komunální politické systémy rozdělit do čtyř kvalitativně rozdílných kategorií, jejichž hlavní odlišnost spočívá ve velikosti obce. (Jüptner, s. 80 - 82)

Nejmenší obce

Horní hranice počtu obyvatel v kategorii nejmenších obcí se pohybuje okolo 1700. Ve volbách se nevyskytují pouze nezávislí kandidáti či sdružení, ale formálně zde působí až dvě politické strany. Členská základna strany není vysoká a je založena spíše na spolkové bázi. K formování strany často dochází až těsně před volbami. Stranickou kandidátní listinu z valné části tvoří nezávislí kandidáti, kteří za stranu pouze kandidují a po volbách straně nepřikládají velkou váhu. Politické strany nemají v malých obcích dobrou pověst, jsou považovány za zdroje konfliktů a politikaření. Naproti tomu nezávislí kandidáti či nezávislá sdružení v občanech vzbuzují pracovitost a schopnost spolupracovat. (Jüptner, 2004, s. 80 - 82) Zastupitelstvo v malých obcích zpravidla nefunguje na „principu vlády a opozice“, nýbrž se hovoří o spolupráci „velké rodiny“. Absenci koalic též podtrhuje fakt, že velikostně nejmenší obce nevolí obecní radu a funkce starosty bývá neuvolněná. Minimálně vítězné koalice se vyskytují zcela výjimečně. S náznakem koalice se lze setkat pouze před volbami, kdy jsou však založeny na osobních vztazích mezi jednotlivci. (Jüptner, 2004, s. 86)

Obce menší střední velikosti

Pro kategorii obcí menší střední velikosti stanovuje Jüptner (2004) počet obyvatel v orientačním intervalu 1701 - 9000 obyvatel. V těchto typech obcí se začínají prosazovat politické strany a konkurují tak nezávislým kandidátům. Do množiny politických stran jsou zahrnuty komunální i regionální strany. (Jüptner, s. 87)

V komunálních volbách může vzácně sestavovat kandidátní listinu až deset politických stran, nicméně základním pilířem komunálních politických systémů bývají tzv. „jádra“ zahrnující několik aktivistů, která jsou doplňována tzv. „křovím“. Kandidáti spadající do kategorie křoví jsou na kandidátní listinu zahrnuti zpravidla pro maximalizaci volebního zisku, aniž by měli skutečný zájem o zisk mandátu. Jádra mívají podobu politické strany nebo nezávislého sdružení a jejich členská základna se pohybuje v rozmezí

1 - 30 členů. Politické strany, které se pohybují v komunálním prostředí, lze rozčlenit na strany působící na parlamentní úrovni a na komunálně-regionální strany. Komunálně-regionální strany působí na nižší úrovni politického systému a nabízí možnost participace. Lze je dále vymežit na strany regionální, univerzálně komunální a strany lokálně komunální.

Politické systémy v tomto typu obcí se stále pohybují v nesoutěživém typu „velké rodiny“, ale zároveň se lze setkat i se soutěživými politickými systémy. Politické strany nevyvíjejí velkou aktivitu, voliči se rozhodují převážně na základě personálních vztahů ke kandidátům. V extrémních případech tak dochází k vytváření „spřátelených kandidátek“, kdy se strany nezaměřují primárně na voliče, ale na obsazení kandidátních listin oblíbenými kandidáty, které právě voliči upřednostňují. (Jüptner, 2004, s. 88 - 90)

Koalice nabývají v těchto obcích uzavřeného a neformálního charakteru, kdy fungují na základě „principu velké rodiny“ a snaží se v ní setrvat. Opoziční strany většinou vyjadřují vládnoucí skupině tichou podporu. Ideologické faktory nehrají v případě tvorby koalice tak důležitou roli jako osobní vztahy. Významnými politickými aktéry jsou tzv. jádra, s jejichž členy se občané identifikují lépe než s politickými stranami. (Jüptner, 2004, s. 91)

Obce větší střední velikosti

Orientační rozmezí počtu obyvatel je u obcí střední větší velikosti stanoveno mezi 9001 - 45000 obyvatel. Obecní zastupitelstva jsou převážně tvořena politickými stranami s většinou registrovaných členů. Nezávislá sdružení se v obcích tohoto typu zpravidla nevyskytují, což je dáno obtížnými podmínkami pro kandidaturu. Nezávislí kandidáti pro svou kandidaturu využívají regionálně-komunální politické strany. Vzrůstající velikost obce má vliv na vzrůstající aktivní činnost politických frakcí. Politické modely nabývají „polosoutěživého“ charakteru, vyloženě nesoutěživý model už v obcích tohoto typu není využíván. Výsledky voleb ovlivňují obsazování exekutivních postů a značný je i pokles míry rivality v mezivolebním období. (Jüptner, 2004, s. 92-93)

K vytváření koalic dochází po volbách, nikoli před nimi. Obsazování exekutivních postů má vliv na následnou volbu starosty, zástupců starosty a všech členů městské rady. Nejčastějším typem je velká koalice, která zahrnuje většinu v zastupitelstvu, nezahrnuje však celé politické spektrum. Politické strany však bývají významnými koaličními aktéry a v tomto případě výše uvedená „jádra“ ubírají na významu. Mezi elitami jednotlivých

stran mohou vznikat silné vazby, které dávají vznik dlouhodobější spolupráci a vytváření politických aliancí. Osobní vztahy kandidátů a voličů jsou stále stěžejními oproti ideologické blízkosti jednotlivých subjektů. (Jüptner, 2004, s. 93-95)

Největší obce

Spodní hranice pro tuto kategorii obcí je stanovena počtem 45000 obyvatel. Významnou roli v tomto typu obcí hrají statutární města. Dominantou politických systémů jsou politické strany, nezávislí kandidáti a nezávislá sdružení se již v těchto systémech neobjevují. (Jüptner, 2004, s. 95) Systémy mají obvykle soutěživý charakter, zdatelně viditelná hranice se vytváří mezi „vládou a opozicí“. Zavedení pěti procentní hranice pro vstup stran do zastupitelstva mělo za následek vznik již předvolebních koalic. Politické strany projevují větší disciplinovanost, co se týče schůzí a diskuzí o svém působení na zastupitelstvu. Přístup k politice bývá spíše pragmatický, pohybuje se na pomezí nepolitického myšlení a ideologického myšlení parlamentních politiků. (Jüptner, 2004, s. 96 - 98)

Jak již bylo výše zmíněno, v zastupitelstvech největších obcí získávají dominantní postavení politické strany. Koalice jsou vytvářené před volbami i po volbách. V největších obcích se vyskytují minimálně vítězné koalice i velké koalice. Vznik koalic nezávisí na ideologických přístupech, mnohem větší důraz je kladen na splnění programových záležitostí. (Jüptner, 2004, s. 98)

3.3.4 Konfliktní linie

Pro označení konfliktní linie se do české politologické literatury vžil anglický název *cleavages*. Jedná se o střety většinou dvou různých skupin, které ve společnosti zastávají protichůdné zájmy. Okolo těchto skupin se mohou formovat politické subjekty a své zájmy tak mohou přenést na vyšší politickou úroveň a vytvořit tak specifickou podobu stranického systému. Takových konfliktních linií může ve společnosti samozřejmě existovat mnoho, může docházet i jejich vzájemnému prolínání. Aby vzájemný konflikt mohl přispět k formování stranického systému, musí mít trvalejší charakter a představovat tak politický problém, který profiluje politické strany. Charakter konfliktu může být ideologický, etnický, sociální apod.

Česká společnost je poměrně homogenní, co se týče sociální, národnostní a etnické struktury. Konfliktní linii lze nalézt v socioekonomickém prostředí, kde dochází

k ideologickému rozporu pravice vs. levice. Komunální politika však nebývá ideologicky vyhraněná, tudíž se zde nenachází velký prostor pro vznik konfliktů tohoto typu. Spory tak vznikají spíše na bázi osobních vztahů. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 125-126) Pluralitní prostředí, které se objevuje i v komunální politice, s sebou přináší spory vyplývající z různých oblastí. Dominantním rozporem v malých obcích může být rozdílný pohled na budoucí rozvoj obce. Ten je způsoben především odlišným chápáním funkcí samosprávných orgánů v obci. Balík propojuje odlišné pojetí funkce obce s teorií Ferdinanda Tönniese, která se na společnost dívá ze dvou protichůdných pohledů nazvaných *Gemeinschaft* a *Gesellschaft*. Pojem *Gemeinschaft* reprezentuje tradiční a venkovskou společnost, ve které jsou vztahy a jednání založeny na neformálním a osobním charakteru. Ve společnosti převládá emoční přístup k řešení problémů, projevuje se pocit vzájemné soudržnosti a spolupráce. Naproti tomu *Gesellschaft* představuje moderní typ společnosti, která je již formálně organizovaná a kde vzájemné vztahy jsou založené na individualitě každého jedince. Komunikace probíhá na formální a věcné bázi. Obec tedy může být chápána jako nejnižší samosprávná jednotka nebo jako společenství (pospolitost). Toto odlišné chápání se může projevit v politických debatách ohledně realizovaných investic. (Balík, 2009 in Bubeníček, 2010; Urban, 2008 in Bubeníček 2010, s. 66 - 67) Konfliktní linie nastává v případě, že spory získají dlouhodobě trvalejšího charakter a dojde ke konfrontaci názorů, co se týče vize obce. Nejlépe lze takovýto rozkol identifikovat v tzv. satelitních městečkách či obcích v blízkosti velkých měst, kde dochází k developerské expanzi a tedy i nárůstu obyvatel. (Bubeníček, 2010, s. 67) Pokud ke vzniku konfliktní linie dojde, pojetí společnosti se přiklání ke konceptu *Gesellschaft*, ačkoli venkovské obce svou charakteristikou a klasickým pojetím odpovídají konceptu *Gemeinschaft*. V reálné situaci může docházet k prolínání obou konceptů, tendence směřování ke konceptu *Gemeinschaft* se objevuje v obcích, které se s konfliktem mezi občany a vedením obce potýkaly pouze jednou. (Bubeníček, 2010, s. 81)

Z výzkumu politických systémů u malých obcí vyplynulo, že konfliktní linie mohou mít podobu např. geografického rozporu, kde se do konfrontace dostává centrum vs. periferie. Konflikt může vzniknout i na bázi rivality rodinných klanů dlouhodobě žijících v obci. Tento typ konfliktu nabývá historického charakteru a rozpory bývají trvale zakořeněny. (Bubeníček, 2010, s. 86)

3.4 Typologie lokálních modelů demokracie

Pro vymezení typologie lokálních modelů demokracie u venkovských obcí lze jako základní kritérium zvolit postup pro sestavování kandidátních listin. Způsob sestavování kandidátních listin v malých obcích je zpravidla natolik specifický, že ho lze považovat za jeden z hlavních atributů pro odlišení od kategorie velkých obcí. Předpokladem pro využití tohoto kritéria je, že způsob sestavování kandidátních listin se řídí předem určenými vzorci chování a samotný akt sestavování patří mezi hlavní, mnohdy jediné, politické předvolební aktivity. Vedle způsobu sestavování kandidátní listiny je zapotřebí pro určení typologie zohlednit i další kritéria jako je velikost obce a zastupitelstva, soutěživost místního systému, formát stranického spektra, stupeň participace občanů apod. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 155)

Způsob, jakým jsou v předvolebním období sestavovány kandidátní listiny, vychází z modelů lokálního stranického systému (ve významu plurality) a z přístupu k volebnímu boji o hlasy občanů (ve významu úrovně rivalry). Tato dvě kritéria vyhodnocují základní postup pro sestavování kandidátních listin, tudíž jsou základem pro vymezení typologie lokálních modelů demokracie. Index plurality, který uvádí Bubeníček (2010) ve své disertační práci, hodnotí pluralitu prostředí z hlediska celkového počtu kandidátů připadajících na volená zastupitelská místa. V případě, že počet kandidátů je vyšší než počet volených zastupitelů, jedná se o pluralitní prostředí. Volební zákon dává možnost obcím se sedmi a méně zastupiteli obsadit kandidátní listinu více kandidáty než je počet zastupitelů (až o jednu třetinu). V krajním případě tedy lze označit za pluralitní prostředí i tu obec, kde kandiduje pouze jedna strana, nicméně na kandidátní listině má více kandidátů. (Bubeníček, s. 49-50) Charakter volebního boje lze nejlépe určit z úrovně rivalry (míry soutěživosti systému), ke které je potřeba doplnit formát stranického systému s dalšími např. psychologicko-sociologickými faktory, které vychází z místních tradic a politické kultury. Co se týče úrovně rivalry, v případě malých obcí je pozornost zaměřena především na koordinaci postupu sestavování kandidátních listin. Model postupu sestavování kandidátních listin se rozlišuje na *kooperativní* a *nekooperativní*.

Lokální systém stran se s ohledem na formát stranického systému dělí na *pluralitní* a *nepluralitní*. Primárním faktorem určujícím pluralitu prostředí je počet kandidátů na jednotlivých kandidátních listinách, nikoli pouze celkový počet kandidujících subjektů. Za pluralitní systém lze v krajním případě označit i prostředí, kde kandiduje jedna strana,

což obecná teorie stranického systému neumožňuje. Systém se jako pluralitní označuje v případě, že celkový počet kandidátů převyšuje počet volených zastupitelů. Pluralitní prostředí se s ohledem na definici indexu plurality dělí na prostředí „skutečně“ pluralitní ($i_p \geq 2$) a semipluralitní ($1 < i_p \leq 2$).

Typologie lokálních modelů demokracie je sestavena z výše uvedených kritérií a rozděluje modely do čtyř diferenciovaných skupin:

- A - nepluralitní systém + nekooperativní model
- B - nepluralitní systém + kooperativní model
- C - pluralitní systém + kooperativní model
- D - pluralitní systém + nekooperativní model. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 155-156)

Schématické rozdělení typologie modelů demokracie ukazuje Tabulka č. 3.

Tabulka č. 3: Typologie lokálních modelů demokracie

		NEKOOPERATIVNÍ STRATEGIE ← → KOOPERATIVNÍ STRATEGIE		
		A	B	
NEPLURALITNÍ SYSTÉM	A	neparticipativní model	apoliticko-demarchistický model	$(\frac{\text{kandidáti}}{\text{zastupitelé}} \leq 1)$
	PLURALITNÍ SYSTÉM	D	semi-pluralitní (D1)	semi-pluralitní (C1)
pluralitní (D2)			pluralitní (C2)	konsenzuální model C

Zdroj: Lokální modely demokracie v malých obcích ČR, s. 99

3.4.1 Model A: Neparticipativní model

Neparticipativní model představuje kombinaci nepluralitního stranického systému a nekooperativním přístupem lokálních politiků. Model A se vyskytuje v obcích, ve kterých panuje značný nezájem občanů o politické dění. Tato situace ohrožuje samotnou autonomii obce. V obcích se často opakují volby a bývá těžké získat minimální počet pěti kandidátů do místních orgánů. Příkladem takových obcí jsou situace, kdy předchozí zastupitelstva zadlužila obec a v současné době v obci není nikdo, kdo by se postavil do vedení obce a situaci vyřešil.

Východiska z takovéto situace jsou velmi omezená a často vedou k zániku obce a jejímu připojení k sousedící obci. Jednou z možností na zlepšení jsou nově přistěhovalí

obyvatelé, kteří projeví zájem o blaho obce a zachování její samostatnosti. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 157)

3.4.2 Model B: Apoliticko-demarchistický model

Model B zahrnuje obce, ve kterých kandiduje pouze jeden politický subjekt s takovým počtem kandidátů na kandidátní listině, který nepřesahuje počet rozdělovaných mandátů. Z toho je zřejmé, že výsledky voleb jsou již předem známy. Kandidátní listiny jsou složitým způsobem obsazovány, v mnoha případech lze obsazení listin přirovnat k náboru. Zájem členů pramení především ze snahy o zachování současné lokální vlády a především samostatnosti obce. Tím se liší od předchozího modelu, kdy občanům obce je její samostatnost více lhostejná. Do tohoto modelu lze zařadit např. nově vzniklé obce, které si svůj stranický systém teprve budují.

Kandidátní listiny mohou být obtížně obsazovány i z toho důvodu, že občané jsou spokojeni s dosavadním vedením obce a nechtějí nic měnit. Politické záležitosti se řeší především na bázi společenského charakteru a vzájemných diskuzí s občany. Tento způsob jednání lze přirovnat k demarchistickému vedení, kdy zastupitelstvo vykonává vůli svých občanů na základě komunitního schválení. Pravděpodobnější výklad tohoto vedení však plyne ze skutečnosti, že se zastupitelstvo snaží zabránit politickým střetům. Obce, které vedou bohatý spolkový život a tím pádem zájem o politické dění je vyšší, se přiklání spíše k modelu C, který se vykazuje větší pluralitou. Apoliticko-demarchistický model plní tedy spíše teoretickou funkci. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 157-159)

3.4.3 Model C: Konsenzuální model

Konsenzuální model navazuje na apoliticko-demarchistický model a je považován za jeho rozvinutější verzi. Obce v této skupině disponují pluralitním stranickým systémem, k dosažení konsensu je využívána kooperativní strategie. Snahou voleb je obsazení zastupitelstva s cílem udržet samostatnost obce. Ve volbách kandiduje více politických subjektů, nicméně předvolební boj má kvazikonkurenční charakter, nikoli kompetitivní. Volby mají povahu kolektivní hry a rivalita mezi kandidáty není na vysoké úrovni. Přítomnost konsenzuálního modelu je typická v malých venkovských obcích s bohatým spolkovým životem. Zájem o veřejné a politické dění obce je často spojován s politickou angažovaností. Pro konsenzuální model obcí je typický vysoká volební kandidatura. V lokálních volbách kandidují samostatní nezávislí kandidáti, přičemž jejich kandidatura

bývá centrálně koordinována. Jedná se o jednomyslnou volbu starosty, jehož zvolení vzniká a základě domluvy. Rivalita mezi kandidáty je na nízké úrovni. Zastupitelstvo iniciuje mnoho kulturních a společenských akcí, a tím dává možnost propojení politické a občanské angažovanosti. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 159-160)

3.4.4 Model D: Kompetitivní model

Obce spadající do modelu D vykazují vyšší úroveň rivality, zejména v předvolebním období, než předchozí obce. Rovněž se v obcích objevují odlišné stranické systémy a způsoby sestavování kandidátních listin. Typ volebního boje přechází do kompetitivního nebo semikonkurenčního stupně. Mění se cíl voleb, kterým již není pouhé sestavení zastupitelstva, nicméně se jedná o zisk a udržení kontroly celého vedení obce, i za předpokladu sestavení exekutivních koalic. Sestavování koalic už napovídá, že ve volbách v tomto typu obcí kandiduje vyšší počet politických subjektů. Lze se setkat s různými systémy, kde kandidují pouze nezávislí kandidáti, i takovými, kde kandidují již politické strany působící na celonárodní úrovni. Sestavování kandidátních listin již není centrálně koordinované, dochází ke vzniku spřátelených kandidátních listin či předvolebních koalic. Zvýšené pluralitní prostředí nabízí prostor pro volební kampaně, kde následně voliči mohou posuzovat jednotlivé volební nabídky. Odlišnost zůstává v méně rozvinutých politických systémech, kdy „komparativní výhodu“ představují výrazné osobnosti obce na kandidátní listině, oproti vyspělejšími systémům, kde se dochází k rozdílům i mezi jednotlivými volebními programy.

Model D je typický pro většinu větších obcí. V malých obcích se objevuje v případech, že zde figurují minimálně dvě politické skupiny, které mají různý pohled na rozvoj obce. Pokud jsou mezi skupinami vyrovnané volební výsledky, je pro opozici snadné vyvolat nové volby složením svých mandátů. Časté volby jsou jedním z indikátorů modelu D. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 161-162)

3.5 Participace

Pojem politická participace je označením zájmu a zapojením občanů státu do politického procesu. Zastupitelská demokracie se potýká s klesající participací, která se projevuje snižující se volební účastí a celkovým poklesem zájmu o politické dění. Úkolem zastupitelské demokracie je překonat propast mezi politickými úrovněmi (národní a místní či regionální), mezi centrem a periferií a též mezi městským a venkovským prostorem.

Posílení zájmu občanů patří mezi priority reformních kroků, které směřují k decentralizaci veřejné správy a snaží se co nejvíce uplatnit princip subsidiarity. (Čmejrek, 2008, s. 69) Volební účast je jedním z prvků fungujícího demokratického systému. Na hodnocení míry volební účasti lze pohlížet ze dvou úhlů pohledu. Pokles volební účasti může být znakem nespokojenosti občanů a varovným signálem pro politické elity. Druhý názor však říká, že pokles volební účasti je přirozený jev, který značí ustálenost demokracie a souhlas občanů s dosavadní situací. V tomto případě by navýšení volební účasti mohlo být signálem krize demokratického systému. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 77-78)

V lokálním prostoru lze participaci zkoumat ze tří pohledů. Prvním projevem participace je volební účast. Druhý způsob, jakým občané mohou projevit svůj zájem o politický proces, je například skrze aktivní členství v politických stranách či komunikace s vůdci politických stran, účast na diskusních fórech apod. Třetí formu pro měření politické participace v obci je aktivita na veřejném životě obce. Ta je zkoumána na základě volební účasti. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 77-78)

3.5.1 Volební účast

Účast ve volbách je jedním ze základních ukazatelů politické participace i celkového politického prostoru. Důležitým faktorem, který volební účast ovlivňuje, je typ voleb a jakou důležitost jednotlivým volbám voliči přisuzují. Ze statistických údajů vyplývá, že dosud nejmenší volební účast mají volby do Evropského parlamentu, následovány volbami do Senátu. Nízká volební účast je zřejmá i u krajských voleb, které dosahují zhruba třetinové volební účasti. Z výše uvedené skutečnosti vyplývá, že občané těmto typům voleb nepřikládají velkou důležitost. Naopak je tomu u voleb do poslanecké sněmovny a u voleb do zastupitelstva. U těchto voleb dosahuje volební účast až dvojnásobných hodnot oproti senátním volbám. Občané se svou identitou ztotožňují především se svým státem, jehož reprezentuje právě poslanecká sněmovna. Na podobné bázi funguje pro občany i obec, která vytváří přirozený a sociální prostor, jehož reprezentanty jsou volené obecní orgány. Volby do zastupitelstev nemají tak vysokou volební účast jako volby do poslanecké sněmovny, nicméně výsledky účasti těchto voleb jsou podstatně vyšší než u výše uvedených. (Čmejrek, 2008, s. 70)

Klesající trend volební účasti je patrný více ve větších obcích a městech. Vedle velikosti obce ovlivňuje volební účast ve volbách do obecního zastupitelstva mnoho dalších faktorů. Významnou roli hraje podoba lokálního politického systému a jeho změny.

Pokud je systém výrazně soutěživý, volební účast se zvyšuje. Nesoutěživý systém obvykle volební účast snižuje. (Čmejrek a kol., 2009, s. 26-27)

3.5.2 Generační hledisko

Obecní politický prostor je zajímavý z hlediska složení kandidátních listin a následně zvolení obecního zastupitelstva. Svou roli zde hraje generační aspekt jak voličů, tak volených kandidátů a zvolených zastupitelů. Při porovnání těchto tří skupin provedené analýzy naznačují nedůvěru k nejmladším a nejstarším kandidátům. Z psychologického hlediska je takový výsledek pochopitelný, nicméně lze jej vysvětlit i z jiného úhlu pohledu. Důležitou roli zde hraje metoda panašování, kdy volič má možnost volby kombinovaným hlasem, to znamená, že má tolik hlasů, kolik je volených členů zastupitelstva a může volit napříč politickými stranami. V takovém případě strany maximalizují obsazení svých kandidátních listin, neboť tím zvyšují své šance na úspěch. Pokud kandidující strany nemají dostatek kandidátů, jsou kandidátní listiny často doplňovány lidmi z jejich blízkosti, kteří často nemají žádné politické ambice a slouží pouze „do počtu“. V těchto případech se často jedná právě o osoby z hraničních věkových kategorií.

Toto „umělé“ doplňování kandidátních listin je více charakteristické pro malé obce a menší města, kde strany nedisponují bohatou členskou základnou. Na kandidátních listinách se často objevují jména příbuzných členů strany. Jelikož lze malé obce a menší města označit jako užší a značně provázaný sociální prostor, občané jsou schopni rozeznat rozdíl mezi seriózní kandidaturou a výše zmíněnou kandidaturou „do počtu“. Kandidáti svou účast ve volbách mohou myslet zcela vážně, nicméně díky věkové kategorii nebývají často zařazeni do čela kandidátních listin. Proto je jejich šance na zvolení do zastupitelstva nižší. Díky kombinovanému hlasu mohou získat mandát, počet však musí přesáhnout hranici 10% všech hlasů dané kandidátní listiny. (Čmejrek, 2008, s. 72-74)

3.5.3 Nepolitická forma participace

Participace se může projevat i skrze nepolitickou formu. Mezi takové příklady patří například aktivity spolkových a zájmových činností. Tyto činnosti plní především sociální funkci a podporují tak občany v možnosti zapojit se do veřejného života v jejich obci. Určitou roli zde hraje velikost obce, nicméně spolky či sdružení se svým typem příliš neliší. Aktivity sdružení mají rozličné funkce. Převážně se jedná o pořádání společenských akcí, odborných přednášek či organizování zájezdů. Jako příklad sdružení lze uvést

sdužení dobrovolných hasičů, zahrádkářů, myslivců, sportovní tělovýchovné jednoty, apod. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 85) Příležitosti rovněž přinášejí informační technologie, které otevírají nové komunikační kanály. Participace může nabývat i protestního charakteru v podobě petic či akcí občanského odporu. Tato forma participace může vyústit v politickou aktivitu např. v podobě kandidatury ve volbách ve vytvořeném sdružení nezávislých kandidátů. (Čmejrek a kol., 2009, s. 28)

3.6 Suburbanizace

3.6.1 Definice suburbanizace

Proces suburbanizace je součástí procesu vývoje města, tj. urbanizace. Bývá ztotožňován s výstavbou rezidenčních sídel v předměstských oblastech v blízkosti velkých měst. Ouředníček (2003) vnímá suburbanizaci jako jeden z druhů urbanizačních procesů, kdy dochází ke stěhování obyvatelstva a jeho aktivit z městských jader do zázemí města. Pohybem obyvatelstva dochází k fyzickým a sociálním změnám ve struktuře města. Suburbanizace s sebou přináší nejen kvantitativní změny v podobě zvyšování počtu obyvatel v zázemí měst, ale i kvalitativní změny, které proměňují příměstské oblasti. Celkově se mění zázemí suburbanizovaných lokalit, dochází k proměnám v architektuře i infrastruktuře a území začíná mít nová funkční využití. V oblasti dochází ke strukturálním změnám ve společnosti. Jako příklad lze uvést nové cílové a zdrojové využití území, změna fyzického vzhledu lokalit a konfrontaci nově příchozích obyvatel se starousedlíky. Vliv suburbanizace je patrný i na větší zatěžování životního prostředí, které se dotýká jak suburbanizovaných lokalit, tak blízkých měst.

Suburbanizace se projevuje i změnou způsobu života migrujících obyvatel. Obyvatelstvo se přizpůsobuje své nové lokalitě, ale zároveň svým příchodem ovlivňuje charakter prostředí. Ve venkovských pospolitostech tak dochází k užšímu kontaktu s městskými funkcemi a městským způsobem života. Nové obyvatelstvo s sebou přináší své zvyky a tradice, které mají vliv na stávající obyvatelstvo. Prolínání těchto zvyků nově příchozích se zvyky starousedlíků se nazývá nepřímou urbanizací. (Ouředníček, 2003, s. 235-236)

Proces urbanizace se po dlouhé období ubíral jedním směrem. Rostoucí industrializace a vyvíjející se technologie lákaly do velkých rostoucích měst venkovské obyvatelstvo. Limity prostorové koncentrace byly však překročeny a migrační toky

v nejvyspělejších městech obrátily směr. Obyvatelstvo se nestěhovalo zpět na venkov, nýbrž do příměstského zázemí, kde vznikaly nové výstavby. Počátky suburbanizace jsou patrné ve vyspělých zemích brzy po druhé světové válce. Podporou jí jsou masivní veřejné investice především do dopravní infrastruktury. Jak již bylo zmíněno, suburbanizace s sebou nese fyzické i sociální změny. Ty jsou podpořeny narůstající globalizací, tj. vzájemné propojenosti národních států. Ačkoli se jedná o nadnárodní spolupráci, globalizace má své lokální efekty, které se projevují např. ve vnitřní polarizaci měst či obrovskými rozdíly mezi bohatými a chudými oblastmi.

Střední a východní Evropa se od konce čtyřicátých let do počátku devadesátých let byla ovládána komunistickými režimy. Díky komunistickému plánování byl veskrze potlačen rozvoj suburbanizace a globalizace. Rozpad komunistických režimů otevřel prostor pro ekonomickou a sociální transformaci, která se projevila především decentralizací, privatizací ekonomiky i restitucemi městských bytových fondů. V České republice je patrný obrat migračního směru od poloviny devadesátých let. Počet obyvatel v jádrech měst začíná klesat, naopak se zvyšuje městském zázemí. (Kostecký, Vobecká, 2007, s. 11-12)

3.6.2 Suburbanizace Prahy

Počátky pražské suburbanizace sahají až do novověku, kdy byly za hradbami města stavěny šlechtické letohrádky. Nejvýraznější rozkvět na předměstí započala průmyslová revoluce, kdy se začaly rozvíjet tehdy samostatná města jako Karlín, Smíchov, Vinohrady či Žižkov. Pražská aglomerace se zformovala krátce po vzniku Československa. (Ouředníček, 2003, s. 237) Druhá světová válka společně s následným nastolením komunistického režimu pozastavila přirozený rozvoj aglomerace. Za vlády socialismu se začaly rozvíjet větší města v blízkosti Prahy, která nabízela pracovní místa a dobré ekonomické zázemí. Níže uvedený graf ukazuje migrační bilanci mezi Prahou a zázemím města, konkrétně Prahou-východ a Prahou-západ. Migrační vlny se začínají projevovat od 80. let, které podle autorů Káry a Kučery nejsou ovlivněny suburbanizací, spíše se jedná o stěhování starších osob do rekreačních oblastí. (Kára, Kučera, 1986 in Ouředníček, 2003, s. 239) V období socializace byly obce rozděleny na střediskové a nestřediskové, přičemž nestřediskové obce byly značně znevýhodněny, např. co se týče dopravní obslužnosti či infrastruktury obecně. V devadesátých letech došlo k odstranění bariér komunistického režimu, které bránily rozšíření suburbanizace. Osídlení pražské aglomerace se začalo

měnit, obyvatelstvo v centru města se začalo snižovat, naopak se navyšoval počet obyvatel v zázemí města, konkrétně v okresech Praha-východ a Praha-západ. Každá obec disponuje odlišným potenciálem, mezi důvody pro stěhování z měst patří lepší stav životního prostředí, sociálního prostředí a dostupnost stavebních pozemků. (Ouředníček, 2003, s. 240)

Polarizace v rámci měst i v meziměstském prostředí přinesla změny v politickém chování, kterým po dlouhou dobu nebyla věnována patřičná pozornost. Lokální politická kultura směřuje k zachování či posílení ekonomické konkurenceschopnosti. Výkon lokálního politika je tak přirovnáván k funkci ekonomického manažera města, který reprezentuje zájmy svých voličů. (Kostelecký, Vobecká, 2007, s. 12)

4 Demografická a socioekonomická charakteristika obce Ořech

4.1 Vymezení území

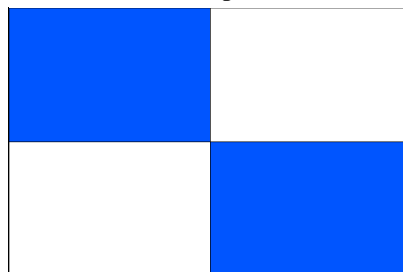
Obec Ořech se nachází ve Středočeském kraji v okrese Praha – Západ. Obec s rozšířenou působností pro Ořech jsou Černošice, obcí s pověřeným obecním úřadem je Hostivice. Katastrální plocha obce činí 477 ha. (www.risy.cz) V současné době má Ořech 944 obyvatel. (www.czso.cz) Celé území obce se nachází v mírně zvlněné krajině na rozvodí Ořešského a Radotínského potoka, do jehož údolí z části zasahuje CHKO Český Kras. Od roku 1994 má obec vytvořený vlastní znak a prapor. (www.obecorech.cz) Díky své poloze se Ořech stal součástí Regionu JIHOZÁPAD, který sdružuje 14 obcí Středočeského kraje (Dobříč, Drahelčice, Choteč, Chrást'any, Chýnčice, Jinočany, Loděnice, Nučice, Ořech, Ptice, Rudná, Tachlovice, Úhonic, Zbuzany) a zároveň spadá i do nejstaršího turistického regionu Karlštejsko. (www.karlstejsko.com, www.regionjihozapad.cz)

Obrázek č. 1: Znak obce Ořech

Zdroj: www.obecorech.cz

Obrázek č. 2: Prapor obce Ořech

Zdroj: www.risy.cz

4.2 Demografická charakteristika obce

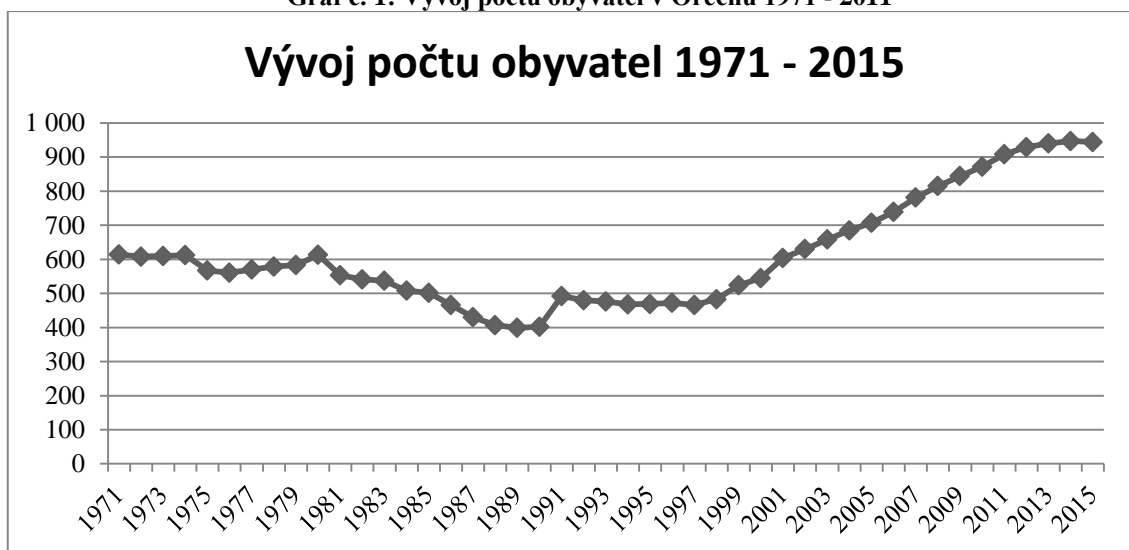
4.2.1 Obyvatelstvo

Počet obyvatel v obci Ořech dle Českého statistického úřadu činí k 1. 1. 2015 celkem 944 obyvatel. Z tohoto celkového počtu obyvatel se jedná o 470 mužů a 474 žen. Průměrný věk obyvatel je 39 let.

Dostupné statistické údaje vypovídají, že počet obyvatel se v Ořechu od roku 1971 měnil (viz Graf č. 1). První údaj z roku 1971 udává, že v obci žilo 608 obyvatel.

(www.czso.cz) Druhá polovina 20. století je charakteristická úbytkem obyvatelstva, který je vysvětlován změnou struktury využití bývalých statků, které bývaly obývány až desítkami lidí. Statky měnily svou funkci ze zemědělsko-obytné na zemědělsko-velkovýrobní. V tomto období nebyla povolena výstavba nových domů, mezi lety 1950 až 1990 bylo postaveno pouze šest nových domů. Obyvatelé se tak stěhovali do vedlejších obcí, nejčastěji do Prahy. (www.obecorech.cz) Soustavný úbytek obyvatelstva je patrný od roku 1980, kdy v obci žilo 635 obyvatel. Historicky nejnižšího počtu obyvatel dosáhla obec v roce 1990, kdy v obci žilo 376 obyvatel. (www.czso.cz)

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvatel v Ořechu 1971 - 2011

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Od druhé poloviny 90. let 20. století dochází k výstavbě nové zástavby a počet obyvatel se tak začíná navyšovat. Rozšířený územní plán umožňoval zastavit pozemky novými obytnými domy. Původní představa byla tyto pozemky využít jako příležitost pro mladé lidi, nicméně realita byla jiná a pozemky začali skupovat starší lidé z Prahy, jak uvedl jeden ze zastupitelů slovy: „*Pražáci chtějí na venkov.*“ V současné době územní plán další výstavbu neumožňuje, pokud dojde k jeho rozšíření, plochy budou zastavěné pouze rezidenčními stavbami, nikoli komerčními. (rozhovor se zastupitelem)

Vedení obce klade důraz na přesvědčení obyvatel k přihlášení trvalého bydliště do obce. Hlavním důvodem, proč lidé nechtějí měnit své trvalé bydliště, je především podnikání, které vedou v místě trvalého bydliště. S tím je spojena určitá anonymita velkého města, kde se podnikatelé nemusí bát častých kontrol z finančního úřadu. Naopak v malé obci je pravděpodobnost kontroly vyšší. Ve srovnání s výzkumem, jež byl proveden

v roce 2012, však došlo v tomto případě ke zlepšení situace. „V té době jsme měli zhruba stovku nepřihlášených, teď je situace mnohem lepší, není jich přihlášených asi třináct.“ (rozhovor se zastupitelem) Změna je patrná i z textů Ořešského listu, měsíčníku, který v obci vychází. V lednovém čísle z roku 2009 apeloval starosta na nepřihlášené občany výzvou k přihlášení. V lednovém čísle roku 2016 je uvedena obecní statistika, kde je pouze zmíněno, že třináct osob stále není přihlášeno.

4.2.2 Věková struktura obyvatel

Věkové složení obyvatelstva je sledováno ve třech věkových skupinách a následně rozděleno dle pohlaví. Ke dni 31. 12. 2014 je průměrný věk obyvatel v obci 39 let. Tabulka č. 4 ukazuje jednotlivé rozvrstvení obyvatel dle věkových skupin. Nejvyšší zastoupení má věková skupina 15-64 let.

Tabulka č. 4: Věková struktura obyvatel Ořechu

Počet obyvatel k 31. 12. 2014		Věková struktura		
		0 - 14	15 - 64	65 a více let
Celkem	944	177	650	117
Muži	470	109	310	51
Ženy	474	68	340	66

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

4.2.3 Vzdělanostní struktura

Výsledky průzkumu Sčítání lidu, domů a bytů 2011 evidují 813 osob ve věku 15 a více let. Výsledky neuvádí počet osob s neúplným základním vzděláním, základním vzděláním, úplným středním všeobecným vzděláním a úplným středním odborným vzděláním s maturitou. Jako nejvyšší dosažené vzdělání uvádí 18 osob vyšší odborné vzdělání, 17 osob nástavbové vzdělání, 151 osob vysokoškolské vzdělání, 16 osob bakalářské vzdělání a 12 osob doktorské vzdělání. (vdb.czso.cz) Celková úroveň vzdělanosti v obci vzrostla, což se projevuje i ve vzájemných susedských vztazích. Dle zastupitele je to způsobeno přílivem vzdělaných i finančně zajištěných obyvatel do obce. (rozhovor se zastupitelem)

4.2.4 Národnostní struktura

V období provedení průzkumu Sčítání lidu, domů a bytů 2011 žilo v obci Ořech dle dostupných údajů 988 obyvatel. Z tohoto počtu se k české národnosti přihlásilo 662 obyvatel. Mezi dalšími uvedenými národnostmi, ke kterým se občané Ořecha hlásí, byla uvedena slovenská národnost (10 osob), německá (1 osoba), romská (1 osoba), maďarská (2 osoby), ukrajinská (4 osoby) a ruská (8 osob). K otázce národnosti se nevyjádřilo 273 obyvatel.

Státní občanství České republiky uvedlo 930 osob. V průzkumu uvedlo 51 osob cizí státní občanství. Konkrétně se jedná o 9 osob uvádějící německé státní občanství a 4 osoby uvádějí slovenské státní občanství. V obci se dále vyskytuje 17 osob ruského státního občanství a 7 osob ukrajinského státního občanství. Bez státního občanství byla zaznamenána 1 osoba, u 2 osob nebylo občanství zjištěno. (vdb.czso.cz)

4.2.5 Náboženství

Nejvyšší počet věřících občanů obce je římskokatolického vyznání. V Ořechu se nachází římskokatolická farnost, do které spadají i okolní obce Řeporyje, Zbuzany, Jinočany, Chrást'any a Třebonice. Samotná farnost spadá do Arcidiecéze pražské. Fara nabízí výuku náboženství pro děti i dospělé. Jednou za 14 dní se na faře koná neformální setkání s názvem Farní kafe, kdy po nedělní mši je zájemcům nabídnuta káva, při které se lidé mohou vzájemně poznávat a vést rozhovory o náboženských otázkách. Bohoslužby se pravidelně konají každou neděli a pátek v ořešském farním kostele. Kostel stěti sv. Jana Křtitele byl postaven v roce 1352. V historických pramenech bylo nalezeno osmnáct jmen ořešských kněží, kteří sloužili na faře od 17. století. (www.farnostorech.cz) Osobnost faráře je v obci vnímána velice pozitivně. Od roku 2015 působí na faře nový kněz, který velice dobře zapadl do kolektivu obce a jemuž se podařilo navázat dobré vztahy s občany obce i se členy zastupitelstva. Z rozhovoru vyplynulo, že bohoslužby i aktivity konané okolo svátků mají stmelující účinek pro obec a promluvy faráře jsou rozumné a mezi lidmi oblíbené. Ačkoli sám respondent je vyznavatelem jiné víry, na setkání s farářem chodí rád. Tabulka č. 5 ukazuje, že v obci žijí věřící hlásící se k jiné víře či náboženské společnosti. Druhé nejvyšší zastoupení má Církev bratrská.

Tabulka č. 5: Náboženské vyznání obyvatel Ořechu

Bez náboženské víry	429
Věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti	80
Apoštolská církev	2
Církev bratrská	6
Církev československá husitská	2
Církev římskokatolická	43
Českobratrská církev evangelická	6
Křesťanské sbory	2
Pravoslavná církev v českých zemích	1
Věřící – nehlásící se k žádné církvi ani náboženské společnosti	49
Jedi	3
Neuvedeno	430

Zdroj: Veřejná databáze – vlastní zpracování

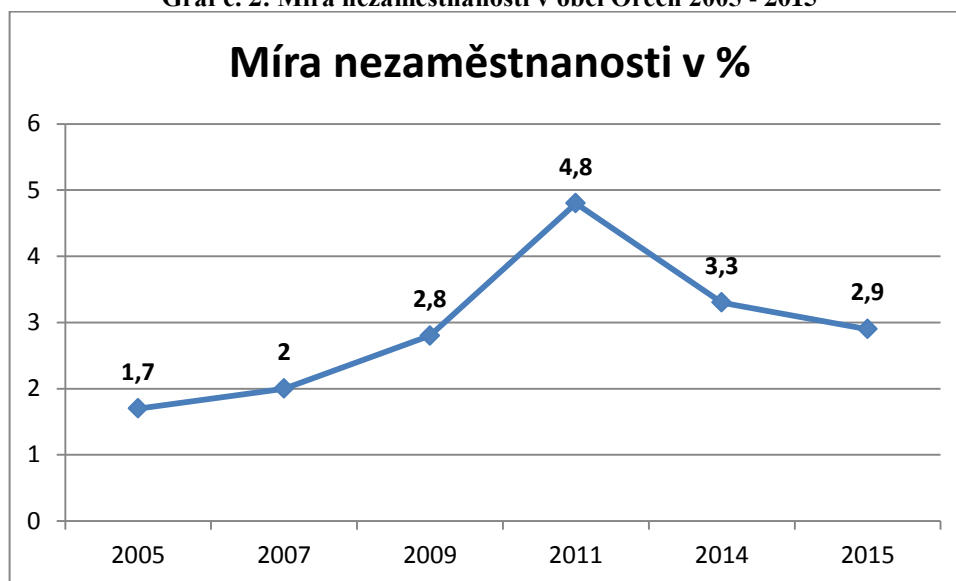
4.3 Socioekonomická charakteristika obce

4.3.1 Ekonomika obce

Nejnovější údaje vypovídající o ekonomicky aktivních obyvatelích pocházejí z roku 2014 a jsou publikovány v dokumentu Strategie rozvoje obce Ořech na období 2016 až 2025. Ekonomicky aktivních obyvatel se v obci Ořech v roce 2014 nachází 520. Z tohoto počtu je evidováno 494 zaměstnaných osob a 26 nezaměstnaných.

Vývoj míry nezaměstnanosti zachycuje Graf č. 2. Míra registrované nezaměstnanosti nabyla od roku 2005 stoupajícího trendu. Nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2011. Z provedených rozhovorů vyplynulo, že mnoho lidí za prací dojíždí převážně do Prahy, ale i do jiných měst např. do Berouna. Mezi priority zastupitelstva patří vytváření nových pracovních míst v obci a podpora místních podnikatelů. (rozhovor se zastupitelem)

Graf č. 2: Míra nezaměstnanosti v obci Ořech 2005 - 2015

Zdroj: www.czso.cz, Strategie rozvoje obce Ořech na období 2016 až 2025 – vlastní zpracování

4.3.2 Školství v obci

V obci se nachází Mateřská škola Ořech a Základní škola Ořech, která poskytuje pouze první stupeň. Mateřská škola zahájila svůj provoz v září 1982. V roce 1991 došlo k redukci dvojtřídního provozu pouze na jednotřídní z důvodu celkového úbytku obyvatel v obci. V roce 2008 se kapacita mateřské školy opět navýšila na dvě třídy a v současné době má kapacitu 43 dětí a je plně obsazena. Kapacita školky by mohla být navýšena, neboť je o ni zájem, nicméně pro navýšení nemá dostatek prostoru. Budova je rozdělena na dva pavilony, přičemž první byl po revoluci nabídnut k pronájmu a momentálně se v něm nachází kulturní klub. Dle zastupitele by bylo možné tento pavilon poskytnout mateřské škole k navýšení kapacity, nicméně vedení školy to zamítlo. (rozhovor se zastupitelem) Mateřská škola poskytuje kvalitní zázemí, co se týče vybavení budovy i vnějšího okolí. K venkovním aktivitám slouží dvě zahrady a blízká sokolovna SK Viktoria Ořech. V mateřské škole se nachází kuchyně, která poskytuje stravování nejen svým dětem, ale též Základní škole Ořech a Mateřské škole Zbuzany. Od roku 2010 dochází ve spolupráci s obecním úřadem k postupné rekonstrukci objektu. (Janovský, 2015) Při mateřské škole vznikl v roce 2010 spolek Oříšek, který sdružuje rodiče a zákonné zástupce dětí navštěvující mateřskou školu. Hlavními cíli spolku jsou organizace mimoškolních zájmových aktivit pro děti, vytváření podmínek pro rozvoj dětí a chránit jejich zájmy a práva. (ms.obecorech.cz)

První zmínky o školství v obci pochází již ze 17. století, kdy se škola nacházela na místní faře. Budova současné školy byla postavena v roce 1900. Ve školním roce 2015/2016 školu navštěvuje 64 dětí. Škola poskytuje žákům vzdělání prvního stupně. Do školy nechodí pouze ořešské děti, ale dojíždí do ní děti z okolních vesnic (např. Chýnice, Zbuzany), dokonce i z Prahy. Při základní škole funguje od roku 1999 zapsaný spolek Kruh fandů ořešské školy, který se podílí na vytváření kvalitních podmínek pro vzdělávání a rozvoj dětí. Zaměřují se na zlepšení komunikace mezi školou a rodiči i v rámci rodiny. (www.zsorech.cz)

4.3.3 Doprava

Obec se nachází ve Středočeském kraji, přímo na jihozápadní hranici s Hlavním městem Praha, kterou tvoří Pražský okruh. Skrz Ořech vedou silnice III. třídy, nejfrekventovanější ulicí je Karlštejská. Veřejná doprava je zajišťována dvěma autobusovými linkami Pražské integrované dopravy. V roce 2015 došlo k prodloužení pražského metra na lince A do zastávky Nemocnice Motol, kam byly obě autobusové linky prodlouženy z původní koncové zastávky Praha, Stodůlky. Linka 301 jezdí nyní na trase Kukulova - Chýnice. Ve všední dny provozuje 14 spojů, o víkendech 5. Druhá linka, která jezdí do Ořechu, je autobus 352, který také začíná v zastávce Kukulova a končí v Jinočanech. Tato linka je frekventovanější, ve všední dny nabízí 34 spojů za den a o víkendech 19 spojů za den. (dpp.cz, maps.google.com) Linka 352 byla společně s linkou 351 historicky první, která překročila hranice Prahy v roce 1992 a daly tak vzniku organizaci ROPID, která městské a příměstské linky organizuje. (Berný, 2012) V rámci březnových změn jízdních řádů v roce 2016 dojde ke změně u obou linek, protože Magistrát hl. m. Prahy nesouhlasí s tím, že obě linky zajíždějí hluboko do Prahy na Vypich. Linky se budou na stanici Luka měnit ze svého původního čísla na linku 179 ve směru na Vypich. V opačném směru se na zastávce Nemocnice Motol cestující dozví informaci, zda autobus 179 bude pokračovat do Ořechu a změní proto své číslo na třístovkové. (Ořešský list, 26/2016) Obec není napojena na železniční síť, nejbližšími stanicemi v okolí jsou zastávky v Řeporyjích a Zbuzanech. (dpp.cz)

4.4 Kulturní a historická charakteristika

4.4.1 Historie obce

Dle archeologických nálezů, byl katastr osídlen již v době 5. tisíciletí př. n. l. Nejvíce nálezů bylo objeveno díky budovní okruhu H okolo obce. Nalezeno bylo mnoho keramických úlomků z doby bronzové (cca 1500 - 1200 př. n. l), haštalské (700 - 600 př. n. l.) i z doby římského císařství (1. - 2. století n. l.). Písemné prameny uvádí prvotní zmínku o Ořechu z roku 993, kdy byla obec zmíněna v zakládací listině Břevnovského kláštera, jehož se stal majetkem. Originál listiny není dochován, objeven byl pouze její přepis ze 13. století. Další zmínka o obci pochází až ze 14. století, kdy se však ve starých listinách objevuje pod jmény Orsichov, Ořechov, Wořech. V roce 1352 byl ořešský farní kostel zmíněn v rejstřících papežských desátků a na konci roku byla fara povýšena na vikariát. Obec tak byla považována za významné duchovní a správní místo.

Během husitských válek byla obec zabrána Pražany a v roce 1547 byla valná část obce vrácena pražské kapitule, která část obce dlouhodobě vlastnila. Války v obci zakořenily přijímání podobojí. Spory mezi katolíky a protestanty se projevily po roce 1605, kdy chtěla kapitula obnovit v obci katolické vyznání. Setkala se však s odporem i v okolních vesnicích, zejména ve Zbuzanech a Kopanině. Obec tvrdě zasáhla třicetiletá válka, písemné prameny z tohoto období však scházejí.

Ořech byl odjakživa zemědělskou vesnicí, historický plán ukazuje Přílohy

Příloha č. 1. Do konce 19. století došlo ke stabilizaci počtu obyvatel, kteří pracovali převážně ve statcích okolo návsi. Na přelomu 19. a 20. století dochází k nárůstu počtu obyvatel. V obci dochází k výstavbě školy a nových domů podél Karlštejnské ulice, kde se usazují obchodníci a živnostníci, kteří svými produkty zásobují okolní zemědělské usedlosti. Významným rokem pro rozvoj obce je rok 1920, kdy došlo k rozparcelování „Beránkova pole“ a bylo postaveno celkem sedmdesát nových domů. Svou roli začala hrát kvalitnější dopravní propojenost s Prahou, kam většina obyvatel dojížděla za prací. Vlna přílivu obyvatel v první polovině 20. století opadla okolo 50. let a počet obyvatel začal naopak klesat. Tento trend se mění počátkem 90. let, kdy se začínají rozvíjet inženýrské sítě a dochází k přípravě pozemků pro stavbu nových domů. (Helt, 2006) Po roce 1989 bylo cílem obce zachovat si svou samostatnost, jeden z respondentů se setkal s tím, že obec byla zařazována do oblasti s názvem „pohraničí Prahy“. Člen zastupitelstva uvedla, že má

radost z toho, že přes 40 let, co žije v obci, nebyla obec začleněna do Prahy. (rozhovor se zastupiteli)

4.4.2 Kultura

Z důvodu narůstajícího množství kulturních akcí, které se v obci pořádají, byla před šesti lety obecním úřadem zřízena Komise pro kulturu, sport a volný čas. Komise má vedle předsedkyně dva členy. Spolupracují s místními spolky, podle slov jednoho z respondentů „*se to docela rozjelo*“ a komise má svou stálou agendu akcí, o které se stará. (rozhovor se zastupitelem) Obecní úřad vydává každý měsíc místní zpravodaj s názvem Ořešský list. Vychází v nákladu 500 výtisků a zdarma je rozšiřován mezi občany. Do Ořešského listu pravidelně přispívají spolky nacházející se v obci. O své aktivitě občany informuje Klub fandů ořešské školy, Spolek Oříšek i Sbor dobrovolných hasičů. V Ořechu funguje vlastní kabelová televize, kde je možné každý měsíc sledovat místní zpravodaj, který je natáčen ve spolupráci se spolkem Ořech. (www.obecorech.cz) Zastupitelstvo obce připojilo k mezinárodní kampani „Vlajka pro Tibet“ a dne 10. 3. 2016 vyvěsilo na obecním úřadě tibetskou vlajku. (Abrham, Ořešský list, 2/16)

V obci se nachází Pension U Barona Prášila, do jehož nabídky patří provoz lanového centra, petanqueového hřiště, včelína, Klubu za Pecí a již zmíněného Spolku Ořech. (orech.cz) Díky podpoře z fondů EU byl v obci vytvořen turisticky atraktivní projekt s názvem Karlštejnské šachy, který formou hry spojuje nejatraktivnější místa Karlštejnska. (www.karlstejnsko.info/karlstejnske-sachy/)

4.4.3 Spolky a sdružení

Ačkoli Ořech spadá podle rozdělení Petra Jüptnera do kategorie menších obcí, nachází se v něm velké množství aktivních spolků. Z rozhovorů vyplynulo, že v místních spolicích působí více starousedlíků, ale situace se začíná zlepšovat a i nově přichozí obyvatelé se do místních aktivit zapojují. „*Navázání spolupráce byl ze začátku problém, x lidí se s místním prostředím nesžije a spíš to tady berou jako takové noclehárny a jezdí se sem jen vyspat a ráno zase do práce*“, uvedl respondent. Sbližování mezi starousedlíky a nově přichozími probíhá nejvíce přes mateřskou a základní školu, tedy přes děti. (rozhovor se zastupitelem)

Sbor dobrovolných hasičů

Svou tradici má v obci Sbor dobrovolných hasičů založený v roce 1893, kdy fungoval jako sbor obce Ořech. Sbor spadá do kategorie JPO III / 2, která zajišťuje výjezd jednotky do 10 minut od vyhlášení poplachu a působí i mimo katastrální území obce. Výjezdová jednotka čítá v současné době 16 členů, kteří jsou jak místní tak z přilehlých obcí. Sbor aktivně spolupracuje na vzhledu a čistotě obce. (www.hasiciorech.cz) Zřizovací listinou ze dne 25. 11. 2015 byl SDH Ořech registrován jako organizační složka obce. (Usnesení z veřejného zasedání zastupitelstva obce Ořech č. 8/2015, Ořešský list 12/15)

Spolek Ořech, z.s.

Spolek Ořech, z.s., je nezisková organizace rozvíjející kulturní a společenský život v obci. Spolek má své středisko v Pensionu U Barona Prášila, který poskytuje jak venkovní tak vnitřní prostory pro konání akcí. Jak již bylo zmíněno, Spolek Ořech vydává každá měsíc videozpravodaj o novinkách v obci ve spolupráci s místní kabelovou televizí. Majitel penzionu Vladimír Glaser vytvořil nový projekt s názvem Na kafe, kdy si každé úterý zve do penzionu hosty a společně si povídají o obci. Zápisky z rozhovorů publikuje na webových stránkách. (orech.cz/orech/)

Kruh fandů ořešské školy, z.s.

Spolek Kruh fandů ořešské školy, z.s. (KFOŠ) byl založen v roce 1999 za účelem přispět k vytváření podmínek pro kvalitní vzdělávání a rozvoj dětí, a to nejen současných žáků základní školy ale už i těch budoucích i bývalých. KFOŠ organizuje zábavná odpoledne, maškarní bály i celodenní výlety. Díky spolupráci s Česko-německým fondem budoucnosti získali opakovanou finanční pomoc na realizaci výměnných pobytů žáků s německou školou Grundschule Ragewitz. Spolek získává podporu od obce, místních občanů i ze členských příspěvků. Spolupracuje i s ostatními spolky v obci. (www.zsorech.cz/kruh-fandu-oresske-skoly-kfos/)

Spolek Oříšek

Spolek Oříšek vznikl v roce 2010 a do obchodního rejstříku byl zapsán v roce 2014 jako dobrovolné, nezávislé a neziskové sdružení pro rodiče a zákonné zástupce dětí navštěvujících ořešskou mateřskou školu. Členy spolku mohou být fyzické i právnické osoby, které mají zájem o rozvoj mateřské školy. Členství vzniká na základě podané

příhlášky. Spolek organizuje školní i mimoškolní aktivity pro děti.
(ms.obecorech.cz/spolek-orisek/ds-1043)

ÚAMK Ořech - Kuchař

Automotoklub ÚAMK Ořech - Kuchař vznikl v roce 2014 jako dobrovolný, nezávislý a neziskový spolek pro fyzické a právnické osoby, které mají zájem o působení ve sdružení. Spolek se zaměřuje na pořádání sportovních, motoristických a zájmových akcí pro občany Ořechu a jeho okolí. V současné době má shromáždění automotoklubu 44 členů. (www.uamk-orech.cz/index.asp)

SK Viktorie Ořech

Dlouholetou tradici má v obci sportovní klub SK Viktorie Ořech, který byl založen 1. září 1970. Tělocvična je přístupná pro klubové sportovní aktivity, především stolní tenis a volejbal, a nabízí možnost využití prostoru místní mateřské a základní školy. (www.skviktorieorech.cz)

5 Komunální volby 1994 – 2014

Tato kapitola se zabývá analýzou jednotlivých voleb do zastupitelstva obce Ořech v rozmezí let 1994 - 2014. Základní informace pro analýzu jednotlivých voleb byly získány z internetového portálu volby.cz, které byly rozšířeny o rozhovory s jednotlivými členy zastupitelstva.

5.1 Analýza lokální samosprávy a vzájemných vztahů

Zastupitelstvo obce Ořech čítá sedm členů již od prvních voleb v roce 1994 a volí se v jednom volebním obvodu a jednom okrsku. Lokální politickou scénu tvoří v současné době tři sdružení nezávislých kandidátů - Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha, Pro Ořech a Ořešská cesta. Od roku 1998 je starostou Miroslav Helt, který v každých volbách do zastupitelstva konaných od roku 1994 získal nejvyšší počet hlasů.

Obec se na základě počtu obyvatel řadí do kategorie nejmenších obcí stanovené Petrem Jüptnerem (2004). Charakterem složení místního zastupitelstva zapadá Ořech do této teorie i z hlediska kandidatury, která je od počátku tvořena pouze nezávislými kandidáty, později nezávislými sdruženími. Žádný člen zastupitelstva není členem jakékoli politické strany, tudíž zde nedochází k politickým konfliktům. Dlouhodobě napjatá situace však panuje mezi skupinou okolo starosty a jeho sdružením Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha a opozicí v čele s bývalým starostou Vladimírem Glaserem, ve které se v současné době nachází SNK Pro Ořech a SNK Ořešská cesta. Spory mají personální charakter a odrážejí se ve složení zastupitelstva i ve fungování celé obce.

5.2 Volby do zastupitelstva obce v roce 1994

Volby do obecního zastupitelstva proběhly ve dnech 18. 11. - 19. 11. 1994. Občané volili sedmičlenné zastupitelstvo a na výběr měli z celkem dvanácti kandidátů. Mezi kandidáty bylo dvanáct mužů a jedna žena. Uchazeči nekandidovali v žádném sdružení ani ve společné straně, nicméně každý sám za sebe. Všichni kandidáti byli bez politické příslušnosti, devět kandidátů kandidovalo jako nezávislí, tři kandidáti byli zapsáni pod kandidátní listinou Demokratické unie. Pouze v těchto volbách se objevuje účast politické strany. V rámci těchto voleb bylo v obci zapsáno 369 voličů, obálek se vydalo 282, tudíž volební účast v těchto volbách dosáhla 76,42% s celkem 1581 platnými hlasy. Zastupitelské mandáty byly rozděleny mezi šest nezávislých kandidátů a jednoho

kandidáta z řady Demokratické unie. Zastupitelstvo bylo složeno z jedné ženy a šesti mužů. Starostou obce se stal Ing. Vladimír Glaser, nejvyšší počet hlasů ve volbách získal Miroslav Helt, který se stal zástupcem starosty. Věkový průměr zastupitelů se pohybuje okolo 44 let, nejmladšímu zastupiteli bylo 31 let, naopak nejstaršímu zastupiteli bylo 61 let. (viz Tabulka č. 6)

Tabulka č. 6: Složení zastupitelstva po volbách 1994

Jméno kandidáta	Věk	Kandidátní listina	Počet abs. hlasů
Miroslav Helt	43	Nezávislí kandidáti	205
Ing. Vladimír Glaser	31	Nezávislí kandidáti	200
Mudr. Hana Stříbrná	40	Nezávislí kandidáti	174
Antonín Zloch	48	Nezávislí kandidáti	154
Blažek Petr	50	Nezávislí kandidáti	139
Benda Jiří	38	Nezávislí kandidáti	131
Ing. Rudolf Kořínek	61	Demokratická unie	130

Zdroj: www.volby.cz - vlastní zpracování

V roce 1993 započala realizace akce s názvem Víceúčelová terénní úprava pro vodojem Ořech. Jedná se o účelovou stavbu kopce v obci, který má obci sloužit jak pro rekreační účely (stavba vyhlídky, sáňkování, lyžování, výstavba altánků, pěších cestiček apod.) tak především pro zásobování obce vodou, díky výstavbě vodojemu. Stavba stále nebyla v letošním roce 2016 dokončena. Stavba kopce přináší obci finanční příjmy ve výši milionů korun. Ty pramení především z charakteru stavby kopce, který má po celou dobu skládkový režim, ale nejedná se o skládku. Návrh terénní úpravy a současnou situaci ukazuje Příloha č. 4. Obci plynou finance z uložení každého m³ inertního materiálu (jedná se o nekontaminované výkopové zeminy a čisté stavení sutě). Kopec je budován z naváženého a hutněného materiálu.

5.3 Volby do zastupitelstva obce v roce 1998

Volby v roce 1998 probíhaly na podobném principu jako volby předchozí. Do obecního zastupitelstva kandidovali sami nezávislí kandidáti, počet se však z předchozích dvanácti kandidátů navýšil na šestnáct. Volené zastupitelstvo bylo stále sedmičlenné. Žádný ze zastupitelů opět nebyl vázán stranickou příslušností a již všichni kandidovali jako nezávislí. V obci došlo k nárůstu obyvatel, což se odrazilo i na zvýšeném počtu zapsaných voličů. V těchto komunálních volbách jich bylo zapsáno 409, z tohoto

počtu bylo vydáno 332 obálek s celkem 2214 platnými hlasy. Volební účast dosáhla 81,17%. Zastupitelské mandáty obhájilo pět kandidátů, přibyli dva noví uchazeči. Zastupitelstvo mělo čistě mužské zastoupení. Starostou byl zvolen Miroslav Helt, který opět ve volbách získal nejvyšší počet hlasů a nahradil po osmi letech dosavadního starostu Ing. Vladimíra Glasera. Věkový průměr členů zastupitelstva se navýšil na 50 let, nejmladším členem zastupitelstva zůstal Ing. Vladimír Glaser, nejstarším se stal 59letý Antonín Žížala. (viz Tabulka č. 7)

Tabulka č. 7: Složení zastupitelstva po volbách 1998

Jméno kandidáta	Věk	Kandidátní listina	Počet abs. hlasů
Miroslav Helt	47	Nezávislí kandidáti	245
Ing. Zdeněk Abrham	52	Nezávislí kandidáti	212
Petr Blažek	54	Nezávislí kandidáti	204
Stanislav Svoboda	54	Nezávislí kandidáti	197
Antonín Zloch	52	Nezávislí kandidáti	195
Antonín Žížala	59	Nezávislí kandidáti	180
Ing. Vladimír Glaser	35	Nezávislí kandidáti	146

Zdroj: www.volby.cz - vlastní zpracování

5.4 Volby do zastupitelstva obce v roce 2002

Volby v roce 2002 se dají označit za zlomové, neboť došlo k zásadním změnám, co se týče kandidátních listin. Ve volbách v letech 1994 a 1998 každý kandidoval sám za sebe, pouze v prvních volbách byli dva kandidáti pod záštitou politické strany, nicméně bez stranické příslušnosti. Ve volbách v roce 2002 opět nebyl žádný kandidát vázán k politické straně, ale došlo ke zformování dvou sdružení nezávislých kandidátů. Občané Ořechu tak mohli volit mezi sdružením s názvem Za další připravovaný rozvoj Ořecha, kterému předsedal Miroslav Helt, a druhým sdružením nazvaným Nezávislí pro Ořech, jehož předsedou byl Ing. Vladimír Glaser. Na základě volebního zákona (§ 22 zákona č. 491/2001 Sb.) mají obce, které mají sedm a méně zastupitelů, možnost navýšit svou kandidátní listinu až o jednu třetinu uchazečů. V tomto konkrétním případě se jedná o sedmičlenné zastupitelstvo, tudíž kandidátní listiny mohou mít až devět kandidátů. Sdružení Za další připravovaný perspektivní rozvoj Ořecha této možnosti využilo a jejich kandidátní listina byla obsazena devíti kandidáty. Sdružení Nezávislí pro Ořech vstupovalo do voleb s osmi kandidáty na kandidátní listině. Důvody vzniku sdružení udávají všichni

kontaktovaní zastupitelé stejné, nicméně se liší, co se týče prvenství každého z nich. Podle jednoho ze zastupitelů bylo zjevné už ve volbách v roce 1998, že se kolem starosty ustanovila skupina lidí, a ačkoli každý kandidoval samostatně, na voliče působili jako skupina. Tato skupina se před dalšími kandidáty sjednotila a vytvořila sdružení. Pokud dojde k porovnání složení zastupitelstva ustanoveného po roce 1998 a kandidátní listiny sdružení Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha, je patrné, že v rámci původního zastupitelstva došlo k vytvoření jedné skupiny. Konkrétně se jedná o čtyři členy, ze kterých získali tři členové mandát i ve volbách 2002. V případě, že by ostatní kandidáti nezareagovali, neměli by ve volbách šanci. Tudíž došlo ke vzniku druhého sdružení. Z jiného rozhovoru naopak vyplynulo, že pro starostu bylo překvapením, že se formuje sdružení, proto musel stejným způsobem zareagovat a vytvořit také sdružení.

Nárůst počtu obyvatel v obci měl opět vliv na počet zapsaných voličů, kterých bylo v těchto volbách 498. Z celkového počtu zapsaných voličů odevzdalo hlasovací obálku 377 osob, z čehož bylo 376 platných. Celkový počet hlasů dosáhl hodnoty 2590. Volební účast oproti předchozím volbám klesla na 75,70%. Vítězem voleb se stalo sdružení Za další připravovaný rozvoj Ořecha a v zastupitelstvu získalo pět mandátů a získali tak nadpoloviční většinu. Nezávislí pro Ořech získalo dva zastupitelské mandáty a vytvořilo tak opozici. (viz Tabulka č. 8)

Tabulka č. 8: Výsledky voleb 2002

Název	Počet abs. hlasů	Počet hlasů v %	Počet kandidátů	Počet mandátů
Za dal.připr.persp.rozv. Ořecha	1798	69,42	9	5
Nezávislí pro Ořech	792	30,58	8	2

Zdroj: www.volby.cz - vlastní zpracování

Volebním rokem 2002 bylo odstartováno období, kdy ve volbách přestali kandidovat nezávislí jednotlivci. Starostou byl zvolen Miroslav Helt. Do zastupitelstva nebyla zvolena žádná žena, dohromady na obou kandidátních listinách figurovala pouze jedna. Dle následující tabulky je patrné, že do zastupitelstva byli zvoleni dva devět a třicetiletí kandidáti, kteří snížili celkový věkový průměr na 48 let. Těmito nejmladšími zastupiteli byli Ing. Vladimír Glaser a Jan Bláha ze stejného sdružení. Nejstarším zastupitelem byl zvolen 58letý Petr Blažek. (viz Tabulka č. 9)

Tabulka č. 9: Složení zastupitelstva po volbách 2002

Jméno kandidáta	Věk	Kandidátní listina	Počet abs. hlasů
Miroslav Helt	51	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	288
Ing. Zdeněk Abrham	56	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	259
Jiří Hrabák	52	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	252
Ing. Jiří Peldřimovský	46	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	235
Petr Blažek	58	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	232
Jan Bláha	39	Nezávislí pro Ořech	132
Ing. Vladimír Glaser	39	Nezávislí pro Ořech	122

Zdroj: www.volby.cz - vlastní zpracování

Hodnocení volebního období

V rámci přípravy na další volby v roce 2006 vydává vládnoucí sdružení Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha informační materiály, které hodnotí celé mezivolební období, tedy rozmezí let 2002-2006. Výčet splněných slibů je doplněn o seznam neplánovaných akcí, které zastupitelstvo muselo v těchto letech řešit. Za důležitý počin považuje sdružení provedenou rekonstrukci chodníků a výstavbu komunikací v obci. Obec má zájem ozelenit vnitřní prostředí, což se v tomto mezivolebním období podařilo nad rámec plánů a vysázeno bylo větší množství zeleně. V obci byla zřízena multifunkční kabelová síť zahrnující kabelovou televizi, internet i obecní informační síť včetně ústředny. Obec se rozhodla vybudovat na svém území sportovní areál, na jehož projekt měla vypracovat studii do konce roku 2006. Obec zrealizovala výstavbu inženýrských sítí u obecních pozemků, které byly určeny pro bytovou výstavbu. Výše uvedené úkony byly provedeny v rámci investičních akcí. Co se týče běžného provozu, obec podpořila základní i mateřskou školu, spolky v obci, i kulturní akce, které jsou v obci často konané. Podpora zmíněných subjektů je prováděna průběžně po celý rok. Důležitou oblastí pro sdružení byla ochrana životního prostředí a zabránění vybudování skládek v okolních obcích. Součástí hodnocení mezivolebního období je i výčet akcí, které se nepodařilo zrealizovat. Konkrétně se jedná o přípravu výstavby retenční nádrže v Hájovce, na kterou se nezdařilo získat souhlas všech majitelů pozemků. Dlouholetým problémem v obci je nadměrná

dopravní zatíženost, převážně Karlštejnské ulice, která obec protíná. Tento problém je stále aktuální, jak vyplynulo z provedených rozhovorů se zastupiteli. V období let 2002-2006 se tento problém nepodařilo vyřešit. Obec však zabránila výstavbě mezinárodního kamionového servisu ve vedlejších Zbuzanech. Realizace takového servisu by obci přitížila.

5.5 Volby do zastupitelstva obce v roce 2006

Volby v roce 2006 zůstaly co do počtu kandidujících sdružení ve stejném stavu. Za další připravovaný rozvoj Ořecha (SNK - Rozvoj Ořecha)¹ do voleb vstupovalo s devíti kandidáty na kandidátní listině. Lídrem sdružení byl Miroslav Helt. Druhé sdružení s původním názvem Nezávislí pro Ořech změnilo název na SNK - Pro Ořech, v jeho čele stál Ing. Vladimír Glaser a v těchto volbách měli též maximálně obsazenou kandidátní listinu devíti kandidáty. Stále vzrůstající počet obyvatel navýšil počet zapsaných voličů, kterých v těchto volbách bylo již 582. Vydáno bylo 462 obálek, ze kterých bylo 460 odevzdaných a celkem se započítalo 3134 hlasů. Volební účast dosáhla 79,38%.

Vítězným sdružením se stalo SNK - Rozvoj Ořecha a v zastupitelstvu obhájilo nadpoloviční většinu mandátů. SNK - Pro Ořech získalo dva mandáty. (viz Tabulka č. 10)

Tabulka č. 10: Volby do zastupitelstva 2006

Název	Počet abs. hlasů	Počet hlasů v %	Počet kandidátů	Počet mandátů
SNK – Pro Ořech	830	26,48%	9	2
SNK – Rozvoj Ořecha	2 304	73,52%	9	5

Zdroj: www.volby.cz - vlastní zpracování

Do zastupitelstva se tentokrát probojovaly dvě ženy z celkových čtyř, které kandidovaly. Starostou obce by zvolen Miroslav Helt, který zároveň získal nejvyšší počet hlasů ve volbách. Věkový průměr bylo v tomto zastupitelstvu vyšší než v předchozím, pohyboval se okolo hodnoty 51 let. Rozdíl mezi nejmladší zastupitelkou Ing. Ivanou Mandulovou a nejstarším zastupitelem Ing. Zdeňkem Abrhamem Csc. je 20 let. (viz Tabulka č. 11)

¹ Zdroj volby.cz uvádí název sdružení změněný na SNK - Rozvoj Ořecha. Na základě provedeného rozhovoru však k žádné změně názvu nedošlo a sdružení vstupovalo do voleb se svým původním názvem. Pro správnost údajů je s odkazem na internetový zdroj volby.cz použit název SNK - Rozvoj Ořecha.

Tabulka č. 11: Složení zastupitelstva po volbách 2006

Jméno kandidáta	Věk	Kandidátní listina	Počet abs. hlasů
Jiří Benda	49	SNK - Pro Ořech	125
Ing. Ivona Mandulová	40	SNK - Pro Ořech	120
Miroslav Helt	55	SNK - Rozvoj Ořecha	365
Ing. Jiří Peldřimovský	50	SNK - Rozvoj Ořecha	333
Ing. Zdeněk Abrham Csc.	60	SNK - Rozvoj Ořecha	319
Jiří Hrabák	56	SNK - Rozvoj Ořecha	315
Ludmila Vovsová	49	SNK - Rozvoj Ořecha	308

Zdroj: www.volby.cz - vlastní zpracování

V roce 2007 zemřel člen zastupitelstva Jiří Hrabák, byl nahrazen druhým náhradníkem Martinem Severou. (volební materiály 2010)

Obě sdružení vstupovala do voleb s propracovaným volebním programem, jehož porovnání ukazuje Tabulka č. 12. Sdružení SNK - Rozvoj Ořecha připravuje volební materiály s konkrétním výčtem kroků, které se chystá splnit v dalším volebním období. V provedeném rozhovoru respondent uvedl, že se snaží občanům ukázat pravý obsah své práce. Proto je každý krok podepřen předpokládanou finanční investicí, která bude pro realizaci dané akce potřeba. Občanům dává též nahlédnout do příjmů obce, jakým způsobem a odkud je získává. Jejich volební program bývá opozičním sdružením kritizován a zpochybňován, ve svém volebním materiálu však uvádějí že, „*odvedená práce je podle nás daleko výmluvnější než plamenné předvolební řeči*“. Druhé kandidující sdružení SNK - Pro Ořech zpracovává svůj volební materiál též výčtem bodů, na které by se po zvolení zaměřili. Program je rozdělen do několika oblastí, podle kterých byla zpracována následující tabulka. Obě sdružení jsou doplněny o představení svých kandidátů společně s fotografií a krátkou osobní charakteristikou. Z rozhovorů vyplynulo, že volební kampaň byla poměrně ostrá ze strany opozice. V obci byly rozneseny letáky, které měli občany přesvědčit o změně volební preference. Příklad jednoho z takových materiálů ukazuje Příloha č. 3.(rozhovor se zastupitelem)

Tabulka č. 12: Porovnání volebních programů 2006

	SNK - Rozvoj Ořecha/Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha	SNK - Pro Ořech
Obecní úřad	<ul style="list-style-type: none"> - řádné hospodářství s obecním majetkem, chod obce - spokojenost občanů všech věkových kategorií 	<ul style="list-style-type: none"> - zajištění výkonnosti a hospodárnosti OÚ (stávajícím pracovníkům chybí organizovanost a řízení práce) - usnadnění komunikace skrze email a internet - pomoc starším občanům
Financování	<ul style="list-style-type: none"> - výčet nedokončených a nově plánovaných investičních akcí - zajištění financí <ul style="list-style-type: none"> • daňové příjmy obce - cca 20 mil. Kč - povinné výdaje obce (ovlivněno počtem trvale přihlášených obyvatel - apel na změnu) • nedaňové příjmy obce - plánované investiční akce za více jak 49 mil. Kč - finance zajištěné z: <ul style="list-style-type: none"> ○ stavby kopce jeho rekultivace (cca 42 mil. Kč) ○ prodej Regulační stanice plynu P.P.a.s. (cca 3 mil. Kč) ○ pronájem nemovitostí (cca 3 mil. Kč) ○ dotace na rekonstrukci obecní budovy č.p. 38 (3 mil. Kč) <p>Celkem 54 mil. Kč. Úsilí o dotace z fondů EU a ze svazku obcí Region Jihozápad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fin. rezerva 5 mil. Kč pro neplánované výdaje 	<p><i>Realizace akcí bez ohledu na názor občanů - ZMĚNIT</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - více komisí - řádná příprava smluv hájících zájmy obce, zapojení odborníků - nové koncepční zdroje financí - více žádostí o dotace z evropských fondů
Občanská vybavenost	<ul style="list-style-type: none"> - zajištění aktuálního i budoucího zásobování vodou - služby pro občany, inženýrské sítě - vzhled, čistota obce - pořádek a bezpečnost v obci - vybudování kamerového systému, napojení bezpečnostních systémů u rodinných domů na centrální pult - výstavba chodníků - rozšíření hřbitova 	<ul style="list-style-type: none"> - řešení situace se zásobováním vodou - problém nízkého tlaku - obnova jednání o pobočce České pošty - projekt „Ořešská televize“
Kultura, občanské aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - podpora sportovních, kulturních akcí, podpora spolků - provoz MŠ, ZŠ, jídelny - oprava malého zvonu ve věži kostela - dokončení skateboardového hřiště - výstavba hřiště s atletickým povrchem 	<ul style="list-style-type: none"> - zdvojnásobení částky z obecního rozpočtu na podporu občanských aktivit - nové prostory pro setkávání mládeže i seniorů - plnohodnotné venkovní

		sportoviště - podpora ZŠ, MŠ - účinnější propagace všech kulturních akcí v ořešských médiích
Životní prostředí	- velice důležité zachovat kvalitu životního prostředí - kategorické odmítnutí všech akcí ohrožujících kvalitu prostředí - výstavba retenční nádrže v Hájovce - terénní úpravy, rekultivace kopce - výsadba Zeleného prstence - I. etapa	- velice důležité zachovat kvalitu životního prostředí - zabránění projektům ohrožující kvalitu prostředí (skládky, těžební jámy apod.) - koncept ozelenění obce + následná péče - více kontejnerů na tříděný odpad a zajištění jeho odvozu
Doprava	- zabránit nárůstu dopravy v obci, úsilí o odklon nákladní dopravy mimo obec - úprava povrchu cesty k Čerpací stanici - kanalizace v Hájovce	- jednání o objízdné komunikaci - regulace rychlosti v obci - nová parkovací místa

Zdroj: Volební materiály Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha, Pro Ořech, 2006 - vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky je patrné, že obě volební strany se v základních oblastech prakticky neliší. Náznaky případného konfliktu lze zaznamenat jedině v personální rovině, nikoli však v rovině ideově odlišných názorů.

Hodnocení volebního období

Vítězné sdružení vydalo před volbami v roce 2010 souhrn vybraných akcí, které se jim podařilo uskutečnit ve svém volebním období 2006 - 2010. Výčet akcí se týká jak kroků plánovaných a slibovaných v předvolebním programu, tak i úkonů vykonaných nad rámec předvolebního programu. Mezi vybranými akcemi, které se během vládnoucího období uskutečnily, patří např. vyřešení otázky zásobování vodou tím, že byl postaven vodovodní přivaděč. Dále se z plánovaných akcí podařilo zrekonstruovat obecní budovu č. p. 38 na malometrážní byty a dokončit stavbu skateboardového hřiště. V obci byly vybudovány nové chodníky v pěti ulicích. Pro občany se naskytla možnost levnějšího telefonování s využitím kabelové televize a internetu na obecním úřadě. Takový krok považuje nejen sdružení, ale i celé zastupitelstvo, za vyjádření sociálního citění k občanům, což vyplynulo z rozhovorů se zastupiteli napříč sdruženími. Ačkoli se žádné ze sdružení na politickém spektru neprofiluje jako levice nebo pravice, charakterizovala se jako středopravá se sociálním citěním. Jak uvedl v rozhovoru jeden ze zastupitelů, „*lidé mají dost placení svých složenek, tak jim chceme alespoň tímhle krokem trochu pomoci*“.

V rámci investičních akcí došlo k zahájení výstavby I. etapy I. části Zeleného prstence a k celkovému ozelenění obce. Běžný chod obce a starost o obecní majetek zaujímají postavení v oblasti běžného provozu. Do běžného provozu konkrétně patří fungování mateřské a základní školy, obecního úřadu, zajištění bezpečnosti v obci a podpora kulturních akcí a spolků v obci. Během volebního období se sdružení snažilo o odklon nákladní dopravy mimo obec, nicméně se jedná o nelehký úkol, jehož výsledkem by měla být výstavba obchvatu okolo obce. Obě kandidující sdružení uvedla ve svých volebních programech jako jednu z hlavních priorit ochranu životního prostředí a zachování kvality života v obci. V tomto volebním období tak kategoricky odmítala všechny aktivity, které by život v obci mohly ohrozit. Jednalo se například o stavbu multifunkčního recyklačního centra odpadů v sousedních Řeporyjích, nebo rekultivaci kamenolomu DP Řeporyje. Obec musela reagovat na aktuální dění v obci, a tak došlo k realizaci projektů a akcí, které nebyly součástí vydaného předvolebního programu. Jak již bylo sepsáno v předvolebním programu, sdružení Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha mělo přesně sepsáno zdroje financí pro chod obce. Plánovaný příjem obce se pohyboval okolo 54 mil. Kč, skutečný příjem byl však vyšší a obec získala celkovou sumu peněz ve výši 66,6 mi. Kč. Sdružení se potýkalo s nedůvěrou opozičního sdružení v rámci slibů v předvolebním programu jak, co se týče jejich plnění, tak zdrojů jejich financování. (předvolební materiály 2010)

5.6 Volby do zastupitelstva obce v roce 2010

Podobně jako volby do obecního zastupitelstva v roce 2002 byly volby do zastupitelstva v roce 2010 přelomové. V předchozích volbách proti sobě kandidovala dvě sdružení nezávislých kandidátů. Ve volbách v roce 2010 vstupuje do volebního klání třetí sdružení nezávislých kandidátů s názvem Ořešská cesta. Dosavadní sdružení působící v obci měla maximálně obsazené kandidátní listiny, nové sdružení Ořešská cesta vstupovalo do voleb s osmi kandidáty. V tomto období mohlo v obci volit 658 občanů, vydaných obálek bylo celkem 493, z nichž bylo 491 odevzdáno, a součet platných hlasů činil 3273. Volební účast byla oproti předchozím volbám nižší a dosáhla hodnoty 74,92%.

Nově přichozí sdružení bylo ve výsledném sčítání hlasů úspěšné a získaným počtem hlasů překročilo stávající sdružení Pro Ořech. Vítězem voleb se stalo sdružení Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha v čele opět s Miroslavem Heltem, který byl

zvolen starostou. Sdružení obhájilo nadpoloviční většinu mandátů v zastupitelstvu a v opozici proti němu stál z každého sdružení jeden zvolený kandidát. (viz Tabulka č. 13) Jako vítězné sdružení s nadpoloviční většinou nemělo zájem o jakékoli koaliční vyjednávání, ale jisté náznaky partnerství se objevily v opozici, jak vyplynulo z rozhovoru.

Tabulka č. 13: Volby do zastupitelstva 2010

Název	Počet abs. hlasů	Počet hlasů v %	Počet kandidátů	Počet mandátů
Pro Ořech	440	13,44	8	1
Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	2 191	66,94	9	5
Ořešská cesta	642	16,62	8	1

Zdroj: www.volby.cz - vlastní zpracování

Zastupitelské křeslo získaly v těchto volbách dvě ženy z konkurenčních sdružení, jak znázorňuje Tabulka č. 14. Věkový průměr zastupitelstva se opět zvýšil, pohybuje se okolo 52 let. Nejmladší členkou zastupitelstva je nově příchozí Jana Szöcsová, které je 44 let. Nejstarším členem zůstává Ing. Zdeněk Abraham Csc.

Tabulka č. 14: Složení zastupitelstva po volbách 2010

Jméno kandidáta	Věk	Kandidátní listina	Počet abs. hlasů
Ing. Vladimír Glaser	47	Pro Ořech	78
Miroslav Helt	59	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	344
Ing. Zdeněk Abraham Csc.	64	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	312
Ing. Jiří Peldřimovský	53	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	302
Miroslav Šimáček	48	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	295
Jana Szöcsová	44	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	281
Ing. Ivana Mandulová	49	Ořešská cesta	119

Zdroj: www.volby.cz - vlastní zpracování

Kandidatura třetího sdružení byla považována za překvapivou. S rozhovoru se členem sdružení v roce 2012 v rámci předchozího výzkumu k bakalářské práci bylo zjevné, že sdružení se snaží nabídnout střední cestu mezi dvěma sdruženími, jejichž spory mají personální charakter. Pro občany obce tak přicházeli s novým konceptem, který by měl tyto neshody ukončit. Vznik sdružení vznesl otázku, proč bylo založeno a jedním z názorů bylo i jeho účelové založení pro získání více hlasů pro sdružení Pro Ořech, z něhož se někteří členové přemístili. V roce 2012 byla tato teorie v rozhovoru popřena. Z provedeného rozhovoru k tomuto výzkumu s jiným zastupitelem a členem spřáteleného sdružení byla

však tato teorie potvrzena. Jednalo se o účelově vytvořené sdružení, na jehož kandidátní listině nefigurovalo jméno osoby, která vystupuje proti starostovi.

Občané obce měli možnost posoudit atraktivitu programů tří nezávislých sdružení, které ve volbách kandidovala. Níže uvedená Tabulka č. 15 opět přináší přehled oblastí, na které se volební programy zaměřují, stejně jako tomu bylo u předchozích voleb v roce 2010. Mezi volebními programy lze najít shody, hlavně co se týče kulturní oblasti a občanských aktivit. Všechna sdružení mají zájem o nalezení a poskytnutí nových prostor pro setkávání obyvatel všech věkových kategorií i o nové možnosti sportovního vyžití. Z programů sdružení Pro Ořech a Ořešská cesta je patrná jistá nespokojenost se současným vedením obce. Jedná se o náznaky v programu Pro Ořech v oblasti občanské vybavenosti, jako je opravy mateřské školy, kdy sdružení prohlašuje, že s opravami nezačne až v období před volbami, ale využije maximálního volného času v období prázdnin. Sdružení Ořešská cesta naznačuje, že ví, jak lépe investovat peníze, např. do rozvoje aktivit pro mládež než na drahý novoroční ohňostroj.

Tabulka č. 15: Porovnání volebních programů 2010

	Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha	Pro Ořech	Ořešská cesta
Obecní úřad	<ul style="list-style-type: none"> - obecní úřad pro občany - rozšíření služby Czech POINT 	<ul style="list-style-type: none"> - nutnost šetřit, hospodařit s menšími prostředky - pečlivější výběr dodavatelů, investorů - výběrová řízení i v oblastech nenařizovaných zákonem (nesvěřovat projekty zaběhlým dodavatelům, ale hledat levnější) 	<ul style="list-style-type: none"> - kontrola a regulace stavu činnosti (např. odborná stavební komise)
Financování	<ul style="list-style-type: none"> - zajištění financí: <ul style="list-style-type: none"> • daňové příjmy obce - cca 29 mil. Kč za 4 roky volebního období (výše příjmů ovlivněna počtem trvale přihlášených obyvatel - apel na změnu) <ul style="list-style-type: none"> ○ na běžný chod obce • nedaňové příjmy - cca 33 mil. Kč • dotace - cca 12 mil. Kč - snaha o získání vyšších dotací z fondů EU a dobrovolného svazku obcí Region Jihozápad - v plánu investiční akce za více jak 30 mil. Kč - fin. rezerva ve výši cca 15 mi. Kč na neplánované výdaje 	<ul style="list-style-type: none"> - snížení odměn zastupitelům, omezení výdajů pro právníky v „předem prohraných sporech“ - výběrová řízení i v oblastech nenařizovaných zákonem 	<ul style="list-style-type: none"> - finanční stabilita obce, neřešit vyšší výdaje z obecních rezerv

Občanská vybavenost	<ul style="list-style-type: none"> - zkvalitnění služeb kabelové televize, internetu - zajištění zásobování vodou, sběr a odvoz odpadů (tříděných, komunálních, nebezpečných) - bezpečnost a pořádek v obci za pomoci obecní policie - instalace kamerového systému - ochrana majetku (př. napojení na pult ochrany MP Černošice nebo pomocí soukromé firmy) - rekultivace kopce + projekt Ozelenění kopce - výstavba vodojemu 	<ul style="list-style-type: none"> - rozšíření ZŠ - nárůst počtu dětí si žádá větší prostory (s pomocí evropských fondů) - MŠ - zateplení a rekonstrukce pavilonů („Nebudeme čekat na období před volbami, ale maximálně využijeme všech prázdnin“) - bezpečnost v obci - ochrana před krádežemi všech domů v obci, zajištění strážníka přes celý den/noč, nebezpečí na trase do Řeporyjí (chybí přímý chodník) 	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost v obci, snaha o prosazení vyhlášky o zákazu konzumace alkoholu na veřejnosti; lepší technické a ekonomicky dostupnější vybavení - podpora ZŠ, MŠ a mládeže jako „nejlepší protidrogová prevence“, více podpory v této oblasti (než např. drahý novoroční ohňostroj) - koncept sociální péče pro seniory (bydlení, volný čas); zavedení tísňových tlačítek pro okamžitou pomoc
Kultura, občanské aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - rozšíření akceschopnosti hasičů - vydávání Ořešského listu, provoz webových stránek (diskusní fórum, funkce odběru novinek), obecního televizního zpravodaje - provoz ZŠ, MŠ - podpora spolků - prostory pro mládež, seniory (pokračovat v každoročním setkání důchodců) - rozšíření a péče o dětská hřiště a sportoviště - oprava malého zvonu ve věži kostel 	<ul style="list-style-type: none"> - kopec - zbytečně uzavřen; vhodný pro sáňkování, procházky - kabelová televize - rozšíření stávajícího 10ti až 20ti minutového pořadu o dění v Ořechu, zavést aktualizovaný zpravodaj informující o aktuálním dění v obci - volnočasové a sportovní aktivity - chybí prostory, místní sokolovna je plně vytížena 	<ul style="list-style-type: none"> - prostory pro setkávání - prostory pro sportovní aktivity (vazby na místní sokolovnu) - podpora místních spolků
Životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - omezit dopravu v obci - odhlučnění obce od Pražského okruhu (iniciace měření, možnost výstavby protihlukové bariéry) - boj proti vzniku 		<ul style="list-style-type: none"> - omezení hluku - zabránění stavebním aktivitám v okolí obce - naslouchat názorům ohledně budoucích projektů občanům obce (platí pro všechny)

	skládek, těžbám nerostů v okolí a dalších aktivit ohrožujících prostředí obce - vzhled a čistota obce - péče o stávající zeleň+ výsadba nové (údržba Zeleného prstence I. etapy) - výstavba retenční nádrže v Hájovce		oblasti)
Doprava	- zkvalitnění MHD - nalezení nových tras pro dopravní obslužnost - vybudování nových zastávek a otoček pro autobusy - připravit realizaci východního a západního obchvatu obce		- optimalizace příměstských linek s Prahou

Zdroj: Volební materiály Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha, Pro Ořech, Ořešská cesta 2010 - vlastní zpracování

Hodnocení volebního období

V období let 2010 - 2014 proběhly v obci investiční akce za částku 18 mil. 297 Kč. Zaměřeny byly převážně na oblast životního prostředí a vzhled obce. Byla dokončena první část Zeleného prstence, na kopci byly dokončeny terénní úpravy a jeho rekultivace. Obec pokračuje v projektové přípravě na odhlučnění obce od Pražského okruhu, kterou započala měřením intenzity hluku a dopravy. Odklon dopravy z obce je stále ve fázi projektování. V roce 2014 započalo vyhotovení nového územního plánu, který je platný podle stavebního zákona. První veřejné projednání územního plánu proběhlo na začátku roku 2015. Vyhotovení nového územního plánu je náročné po jeho formální stránce, kdy políčka legendy si každá obec může zvolit podle sebe, což podle zastupitele může způsobit zmatky, pokud legenda nebude řádně přečtena. „*Dřív jsme byli zvyklí, že území pro bydlení byla vyznačena stejnou barvou pro všechny, teď když si každý může určit, jestli to bude žlutý nebo modrý, tak to se do toho můžeme pěkně zamotat.*“ (rozhovor se zastupitelem)

V rámci běžného provozu obce se podařilo zřídit Klub za školou, který slouží pro setkávání dětí a mládeže, seniorů i ostatních občanů. Pro rozšíření spektra kulturních akcí v obci se uskutečnily vánoční koncerty se známými českými hudebními interprety,

kteře se zařadily mezi každoroční akce. Z dostupných informací byla poskytována podpora mateřské školy, základní školy i místním spolkům po celé období let 2010 - 2014. Ve spolupráci s městskou policií byla zajišťována bezpečnost a pořádek v obci. Rodinné domy a ostatní nemovitosti byly napojeny skřz bezpečnostní systém na centřální pult, který technicky zajišťuje Městská policie Černošice ve spolupráci s Městskou policií Rudná. Stále jsou podnikány složité kroky pro realizaci odklonu dopravy mimo obec. Problém nastává i v komunikaci s krajským úřadem pro Středočeský kraj, který v tomto období nepodnikl žádné kroky pro výstavbu silnice u dálničního sjezdu poblíž Jinočan na silnici vedoucí k Chýnici. Z provedených rozhovorů vyplynulo hodnocení spolupráce se Středočeským krajem spíše negativně. Preferovány jsou obce se členy ČSSD, kteří se v Ořechu nevyskytují. Výhodou je, že v současné době lze mnoho úředních záležitostí řešit elektronicky. „*Pokud se ale na úřad vydáte, a to samozřejmě v úředních hodinách, tak se na plno dveří nedoklepete.*“ (rozhovor se zastupitelem) Práce současného hejtmana Středočeského kraje je hodnocena pozitivně.

Všechny body volebního programu sdružení Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha však nebyly naplněny. Příkladem takového bodu je např. výstavba retenční nádrže v Hájovce, která se objevila ve volebním programu už v roce 2006. Z finančních důvodů došlo k přerušení jednání s vlastníky pozemků. Mezi nesplněné sliby dále patří nedokončení oprav dvou chodníků, vybudování otoček a zastávek pro autobusy MHD, oprava malého zvonu kostela a vybudování kamerového systému v obci. Narušeno bylo jednání o výstavbě vodojemu, a to především z důvodu problematiky církevních restitucí.

Na finančním období 2011 - 2014 bylo v plánu zajistit finance ve výši 54 mil. Kč. Peníze měly být získány převážně ze stavby kopce, pronájmu obecního majetku, prodeje vybudovaného majetku a dotací. Příjmy ze stavby kopce byly nižší než plánované, nicméně obci se podařilo prodat pozemky a na dotacích získaly místo plánovaných 3 mil. Kč 22,7 mil. Kč. Celkové plánované příjmy činily před začátkem období 54 mil. Kč, ve skutečnosti se obci podařilo získat 66,6 mil. Kč, což jsou stejné částky jako v předchozím období. (volební materiály Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha, 2014)

5.7 Volby do zastupitelstva obce v roce 2014

Zatím poslední volby do zastupitelstva se uskutečnily v roce 2014. Do voleb kandidoval stejný počet sdružení, jako v předchozích volbách. V obci byl zapsán nejvyšší počet voličů od roku 1994 a to celkem 688, nicméně volební účast byla naopak nejnižší od zmíněného roku a dosáhla hodnoty 66,57%. Počet vydaných a odevzdaných obálek byl 458, celkem bylo sečteno 3139 platných hlasů.

Všechna sdružení maximálním možným způsobem obsadila své kandidátní listiny. Na linii vítězství navázalo sdružení Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha v čele s Miroslavem Heltem. V rozhovoru provedeném v roce 2012 z důvodu předchozího výzkumu vyplynulo, že pro současného starostu se jedná o poslední období a dále kandidovat nebude. O této skutečnosti informoval své sdružení zavčas, „*nicméně nikoho jiného nesehnali a přesvědčili mě, abych do toho ještě šel. Tak jsem šel, ale už teď říkám, že je to opravdu naposledy*“. (rozhovor se zastupitelem) Předseda sdružení byl i v roce 2014 zvolen starostou obce a od voličů získal nejvíce hlasů ze všech. Dle rozhovoru provedeného pro současnou diplomovou práci, se opravdu jedná o jeho poslední kandidaturu, neboť ve funkci starosty je již od roku 1998. Dalším z důvodu nepokračující kandidatury je zhoršený zdravotní stav. Nejmladší sdružení Ořešská cesta si od minulých voleb opět polepšilo a udrželo v pořadí druhé místo v obci. Sdružení se podařilo získat dva zastupitelské mandáty. Sdružení Pro Ořech získalo v zastupitelstvu jedno křeslo. (viz Tabulka č. 16)

Tabulka č. 16: Volby do zastupitelstva 2014

Název	Počet abs. hlasů	Počet hlasů v %	Počet kandidátů	Počet mandátů
Za dal.připr.persp.rozv. Ořecha	1923	61,26	9	4
Ořešská cesta	817	26,03	9	2
Pro Ořech	399	12,71	9	1

Zdroj: www.volby.cz - vlastní zpracování

V těchto volbách poprvé vítězné sdružení nezískalo nadpoloviční většinu mandátů a opozice se z tradičních dvou zastupitelů navýšila na tři. Spolupráce v zastupitelstvu je hodnocena kladně, dokáží se mezi sebou dohodnout, ale samozřejmě opozice plní svou „opoziční roli“ a v některých bodech řešení dochází k vášnivější diskuzi. Na základě volebního zákona má nyní opozice možnost složit mandáty v případě výrazné neshody

a zapříčinit tak vyhlášení nových voleb. Takovou skutečnost vládnoucí sdružení samozřejmě vnímá, ale nevěří, že by k ní mohlo kdy dojít. V současném zastupitelstvu zasedá jedna žena z celkových devíti kandidujících žen. Věkový průměr zastupitelů se navýšil na 56 let a je nejvyšší od roku 1994. Nejstarším členem zastupitelstva zůstává Ing. Zdeněk Abraham, Csc, nejmladší členkou je stále Jana Szöcsová. (viz Tabulka č. 17)

Tabulka č. 17: Složení zastupitelstva po volbách 2014

Jméno kandidáta	Věk	Kandidátní listina	Počet abs. hlasů
Miroslav Helt	63	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	304
Jana Szöcsová	48	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	291
Ing. Zdeněk Abraham Csc.	68	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	267
Jiří Pavlín	52	Za dal.přípr.persp.rozv. Ořecha	265
Ing. Jiří Peldřimovský	57	Ořešská cesta	144
prof. MUDr. Jan Daneš, CSc	59	Ořešská cesta	124
Ing. Vladimír Glaser	51	Pro Ořech	82

Zdroj: www.volby.cz - vlastní zpracování

Voliči v roce 2014 mohli opět vybírat ze tří sdružení nezávislých kandidátů. Každé sdružení v rámci svého předvolebního programu sestavilo informační materiály pro voliče. Tabulka č. 18 porovnává volební programy na základě předem rozdělených oblastí týkajících se obecního života. Programy se ideově neliší, shodují se v otázce zajištění bezpečnosti v obci, podpoře základní školy, mateřské školy a tradičních ořešských spolků. Sdružení Pro Ořech a Ořešská cesta se shodují v oblasti podpory drobných podnikatelů v obci a v oblasti protidrogové prevence. Sdružení Za další připravený perspektivní rozvoj Ořech vydává stejný koncept volebního programu jako v předchozích volbách v roce 2006 a 2010. Každé sdružení ve volebních materiálech představuje své jednotlivé kandidáty s jejich portrétem a krátkým popiskem.

Tabulka č. 18: Porovnání volebních programů 2014

	Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha	Pro Ořech	Ořešská cesta
Obecní úřad	<ul style="list-style-type: none"> - obecní úřad pro občany - rozšiřování služeb Czech POINT - dokončit územní plán podle stavebného zákona 		<ul style="list-style-type: none"> - motivující program pro přihlášení obyvatel k trvalému bydlišti v obci - obecní informační systém, využití moderních technologií a aplikací
Financování	<ul style="list-style-type: none"> - zajištění financí <ul style="list-style-type: none"> • daňové příjmy obce - cca 32 mil. Kč za 4 roky volebního období (výše příjmů ovlivněna počtem trvale přihlášených obyvatel - apel na změnu) • nedaňové příjmy obce - cca 21 mil. Kč • dotace - cca 12 mil. Kč - úsilí o dotace státní, z fondů EU, dobrovolného svazku obcí Region Jihozápad - fin. rezerva 10 mil. Kč na neplánované výdaje 	<ul style="list-style-type: none"> - nutnost vyrovnaného rozpočtu - zrušení neefektivních poplatků např. za psa - snižování nákladů na provoz obce (prognózy na nižší příjmy v budoucnosti) - zrušení finančních odměn pro zastupitele 	<ul style="list-style-type: none"> - hospodárné fungování obce - využití dotačních programů - rozvoj obce za podmínky vyrovnaného rozpočtu - dokončení investičních akcí
Občanská vybavenost	<ul style="list-style-type: none"> - péče o komunální techniku pečující o údržbu zeleně a území obce - zajištění zásobování vodou, sběr a odvoz odpadů (tříděných, komunálních, nebezpečných, bioodpadů) - bezpečnost v obci za pomoci obecní policie - postupná realizace kamerového systému ve spolupráci s Policií ČR 	<ul style="list-style-type: none"> - nové služby a obchůdky - nová pracovní místa ve službách pro Ořech - nové lavičky v centru a u hřbitova - zřízení klubu pro občany (např. seniory, matky s dětmi) - zajištění bezpečnosti v obci, více policejních strážníků v ulicích 	<ul style="list-style-type: none"> - bezpečnost a ochrana majetku za pomoci moderních technických prostředků - důraz na protidrogovou prevenci - zamezit rozrůstání obce mimo územní plán - využití kopce - sportovní aktivity - revitalizace náměstí - sociální podpora a pomoc seniorům, zřízení denního

	<ul style="list-style-type: none"> - ochrana majetku za pomoci MP Rudná nebo soukromé firmy napojením na centrální pult ochrany - rozšíření hřbitova - výstavba vodojemu 		<p>stacionáře</p> <ul style="list-style-type: none"> - podpora malých podnikatelů v obci
Kultura, občanské aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - stálá podpora akceschopnosti hasičského sboru - vydávání Ořešského listu, provoz webových stránek, televizního zpravodaje - podpora dokumentování historie obce i současného dění - najít kronikáře - podpora spolků - péče o stávající hřiště a jejich rozšiřování - zateplení Klubu za školou a Hospodářského pavilonu MŠ 	<ul style="list-style-type: none"> - kopec - realizace parku, vyhlídky na Ořech a okolí - rozvoj kulturních, společenských i sportovních aktivit - podpora ZŠ, MŠ a dalších vzdělávacích aktivit - zvýšit protidrogovou prevenci 	<ul style="list-style-type: none"> - podpora kulturních akcí - podpora ořešských spolků - podpora ZŠ, MŠ (zajištění míst ořešským dětem)
Životní prostředí	<ul style="list-style-type: none"> - pracovat na omezení dopravy v obci, usilovat o její odklon mimo obec - snaha o odhlučnění Pražského okruhu - kategorické odmítání akcí, které by mohly uškodit prostředí obce - péče o vzhled, čistotu obce - nová výsadba + údržba zeleně (Zeleného prstence, Ozelenění kopce) - zajištění pozemků k výstavbě retenční nádrže Hájovka 		
Doprava	<ul style="list-style-type: none"> - zkvalitnění služby MHD - nalezení nových tras - vybudování nových otáček a zastávek 		<ul style="list-style-type: none"> - snížení hluku, prašnosti, odklon těžké nákladní dopravy mimo obec - kontrola rychlosti v

	autobusů (v případě projeveného zájmu ze strany občanů) - připravit realizaci východního a západního obchvatu obce		obci - bezpečnost chodců
--	---	--	-----------------------------

Zdroj: Volební materiály Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha, Pro Ořech, Ořešská cesta 2014- vlastní zpracování

Hodnocení volebního období

V roce 2016 se zastupitelstvo nachází v polovině volebního období. Jeho dosavadní průběh je zastupiteli příznivě hodnocen. Patrná je snaha o pomalu se zlepšující osobní vztahy mezi zastupiteli a vyšší úroveň spolupráce mezi vítězným sdružením a opozicí. Opozice by uvítala více delegovaných úkolů od starosty obce na jednotlivé zastupitele, „protože skoro všechno dělá sám“. (rozhovor se zastupitelem) Z rozhovoru vyplynulo, že starosta si je této skutečnosti vědom, ale je již zvyklý většinu úkolů řešit sám a neumí si představit, že by někoho ze zastupitelstva poslal např. na Magistrát hl. m. Prahy. Během roku 2016 chtějí zastupitelé využít co nejvíce možností zisku dotací z Evropské unie a rozvojových programů venkova České republiky. (rozhovor se zastupitelem)

6 Analýza lokálního politického systému

6.1 Vývoj stranického systému

Analýza stranického systému je provedena od voleb v roce 1994. Stranický systém prošel značnými změnami a s ním i celá obec. Na časové ose lze vývoj stranického systému rozdělit do tří období, která vykazují určitá specifika. Do každého období je zasazen model lokální demokracie vycházející z teoretické části. Určení modelu lokální demokracie závisí na pluralitě stranického systému, která se určuje na základě indexu plurality (počet kandidátů/počet zastupitelů), a na úrovni rivality mezi kandidáty, tedy boje kandidátů o hlasy voličů (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 155)

6.1.1. Období 1: utváření stranického systému

Obec Ořech byla po celou dobu své existence samostatnou obcí. Po roce 1989 začala obec rozprodávat pozemky a počet obyvatel se začal navyšovat. Celá 90. léta jsou charakteristická nově vznikající zástavbou. V obci však chyběla kanalizace, v domech nebyl zaveden přívod vody a též chyběla čistička odpadních vod. Obec měla dostatek finančních příjmů, tudíž začala tyto otázky řešit. V roce 1992 byl zaveden přívod vody do prvních domů. (rozhovor) Od roku 1994 započala stavba kopce, jehož stavba trvá do současnosti. Výsledkem rozšíření kopce má být výstavba vodojemu a využití místa pro rekreační účely vybudováním malých cestiček a altánů. (Oznámení záměru realizace akce Víceúčelová terénní úprava pro vodojem Ořech)

Období 90. let je charakteristické pluralitním systémem, který vyplývá z indexu plurality. Podrobný rozpis je uveden v následující kapitole. Kandidujícími subjekty jsou samostatní nezávislí kandidáti, z nichž tři kandidují pod záštitou Demokratické unie ve volbách v roce 1994, jejichž prostředí lze zařadit do kategorie semipluralitní. Zastupitelstvo pracuje na základě kooperativní strategie a kandidatura uchazečů o mandát bývá koordinována. V prostředí však ve druhých volbách v 90. letech dochází k napětí, které vrcholí změnou starosty v roce 1998. Důsledkem změny jsou vzájemné konflikty na bázi osobních vztahů. Volby začínají mít lehce kompetitivní charakter, nicméně lze 90. léta zařadit do modelu demokracie typu C, tedy konsensuálního modelu.

6.1.2 Období 2: vznik soupeřících SNK

Napětí z posledních voleb ústí do markantní změny, co se týče kandidátních listin. Dochází k zastavení kandidatury jednotlivých samostatných kandidátů a vytváří se dvě soutěžící sdružení nezávislých kandidátů. Volební systém je kompetitivní a dochází ke stranickým bojům na základě osobních útoků a pomluv. Model lokální demokracie tak přechází z typu C do typu D, kompetitivního modelu. Sdružení vznikla na základě reakce na sestavení prvního sdružení. Z rozhovorů s jednotlivými členy zastupitelstva a členy proti sobě stojících sdružení však není jasné, které sdružení vzniklo jako první. Volební výsledky nebývají vyrovnané a vítězným sdružením bývá Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha v čele se starostou Miroslavem Heltem. V zastupitelstvu je sdružení reprezentováno na pěti mandátech, opozice získává dva mandáty. Volební programy bývají na podobné bázi, ačkoli mezi sdruženími panuje vzájemná nedůvěra, která je ve volebních materiálech patrná. Komparativní výhodou ve volbách se tedy jeví spíše personální obsazení kandidátních listin. Těmito osobami jsou především současný starosta Miroslav Helt a bývalý starosta Ing. Vladimír Glaser.

6.1.3 Období 3: stabilizace mechanismu stranického systému

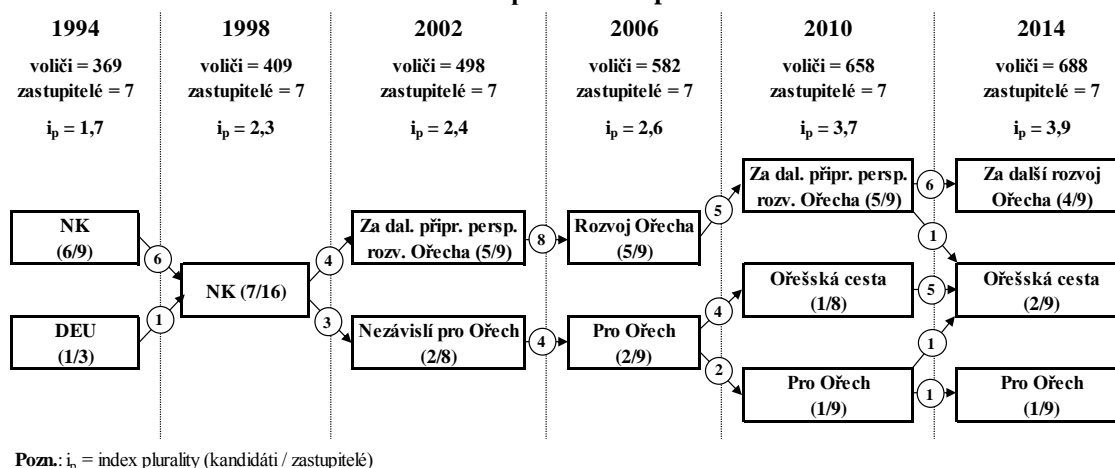
V roce 2010 se úroveň plurality prostředí navýšila, neboť se mezi dvě ustálená sdružení přidalo nové s cílem nabídnout novou možnost volby a střední cestu mezi dvěma sdruženími. Ohledně nového sdružení se vytvořily spekulace, že bylo účelově založené za pomoci sdružení, které je od roku 2002 v opozici. Založením spřáteleného sdružení by tak již existující sdružení získalo vyšší šanci na získání mandátů a mohlo tak konkurovat silnějšímu sdružení. V rozhovoru provedeném v roce 2012 byly tyto spekulace popřeny, v rozhovoru 2016 již byly potvrzeny. Ve volbách v roce 2010 nově vytvořené sdružení Ořešská cesta získalo jeden mandát jako jeho spřátelené sdružení Pro Ořech. Model lokální demokracie tak nabyl čistě kompetitivního charakteru a volební rok 2010 byl ve všech rozhovorech označen za nejvíce soutěživý. Soutěživost a rivalita stranického systému se snížila s volbami v roce 2014. Prostředí bylo stále pluralitní a kandidovaly tři sdružení nezávislých kandidátů, nicméně kampaň nebyla tak ostrá jako v předchozích volbách. Svůj vliv na to mělo zhoršení zdravotního stavu současného starosty, jak vyplynulo z více rozhovorů. Ve volbách v roce 2014 opět zvítězilo sdružení Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha, ale poprvé nezískalo pět mandátů a tedy absolutní většinu v zastupitelstvu. Dva mandáty připadly nejmladšímu sdružení Ořešská cesta a jeden

mandát získalo sdružení Pro Ořech. Tato dvě sdružení jsou v opozici, nicméně jejich počet jim dává možnost tzv. menšinového veta. To znamená, že pokud by se opoziční zastupitelé rozhodli složit mandáty, celkový počet zastupitelů by klesl pod pět a musely by být vyhlášeny nové volby. (Bubeníček, 2010, s. 68) Jak ale vyplynulo z rozhovorů, opozice ani vládnoucí sdružení s touto situací nepočítá. V zastupitelstvu došlo k uklidnění vzájemných vztahů a členové opozice začínají být více zapojováni do konkrétních úkolů. Dochází k diskuzím ohledně projektů a obecních akcí a vítězné sdružení v čele se starostou kontaktuje opozici, žádá o rady a společně dosahují konsensu. Ačkoli je model lokální demokracie stále kompetitivní, malými kroky se postupně navrácí k modelu C, tedy konsensuálnímu modelu.

6.2 Kontinuita kandidatury

Níže uvedené schéma zobrazuje kontinuitu kandidatury ve volbách v jednotlivých letech. Schéma je doplněno o index plurality, který se s každými volbami zvyšuje. Nejvyšší skok v hodnotách indexu plurality nastal v roce 2010, kdy do volebního klání vstoupilo třetí sdružení. Co se týče kontinuity kandidatury, určitá návaznost je patrná v rámci jednotlivých sdružení. Ve schématu je vidět odštěpení sdružení Ořešská cesta od sdružení Pro Ořech, do kterého přestoupili čtyři členové. Přesuny jednotlivých kandidátů jsou ve schématu znázorněné šipkami. Znatelná je do jisté míry stálost kandidátů a členů sdružení Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha. Podobná míra stálosti je patrná i u nového sdružení Ořešská cesta. Sdružení Pro Ořech naopak své kandidáty každoročně obnovuje. Vedle indexu plurality je ve schématu uveden počet mandátů, které každé sdružení v jednotlivých volbách získalo. Jak již bylo uvedeno výše, v současné době má vítězné sdružení v zastupitelstvu čtyři členy a může tak čelit situaci, kdy opozice vyhlásí tzv. menšinové veto. Ze schématu (viz Obrázek č. 3) je dále patrný případ tzv. přeběhlictví, který je na komunální úrovni častým jevem.

Obrázek č. 3: Schéma politického spektra v obci Ořech

Zdroj: www.volby.cz – vlastní zpracování

6.3 Konfliktní linie

Jak je uvedeno v teoretické části, nejčastějším typem konfliktní linie ve společnosti je její rozdělení na politickém spektru pravice vs. levice. Komunální prostředí se většinou tímto směrem nijak neprofiluje a zdroje konfliktních sporů bývají založené spíše na bázi osobních sporů. (Čmejrek, Bubeníček, Čopík, 2010, s. 125-126) Ne jinak tomu je i v obci Ořech, kde zastupitelské subjekty nejsou na politickém spektru nijak vyhraněné. Pokud by však mělo být politické smýšlení obce na ose pravice vs. levice někam zařazeno, z provedených rozhovorů se jedná o názory středo-pravé se sociálními prvky myšlení. Toto zařazení nezasahuje do různorodých názorů, co se týče vize obce. Budoucnost obce vidí všechna kandidující sdružení podobně, jak vyplynulo z volebních programů jednotlivých sdružení i z poskytnutých rozhovorů. Ořech se nachází v blízkosti Prahy, tudíž je v hledáčku developerských společností, neboť se jedná o atraktivní lokalitu. Občané obce v čele se zastupitelstvem jsou v názoru, co se týče developerských projektů za jedno, a chtějí zachovat dosavadní ráz obce. Ten spočívá v zachování její samostatnosti a vizuální podobě. Do konce roku 2016 bude zpracován nový územní plán (současný územní plán viz Příloha č. 2), který se však od dosavadního tolik neliší. Zastupitelé nechtějí v obci vysoké patrové domy, tudíž výška budov je v novém územním plánu omezena. (rozhovor se zastupitelem)

Z teoretické části dále vyplývá, že spory mohou být způsobeny geografickým rozložením obce. Po roce 1989 započala v Ořechu silná výstavba nových domů. Tato výstavba vznikala na postupně rozprodávaných pozemcích a Ořech je tak teoreticky

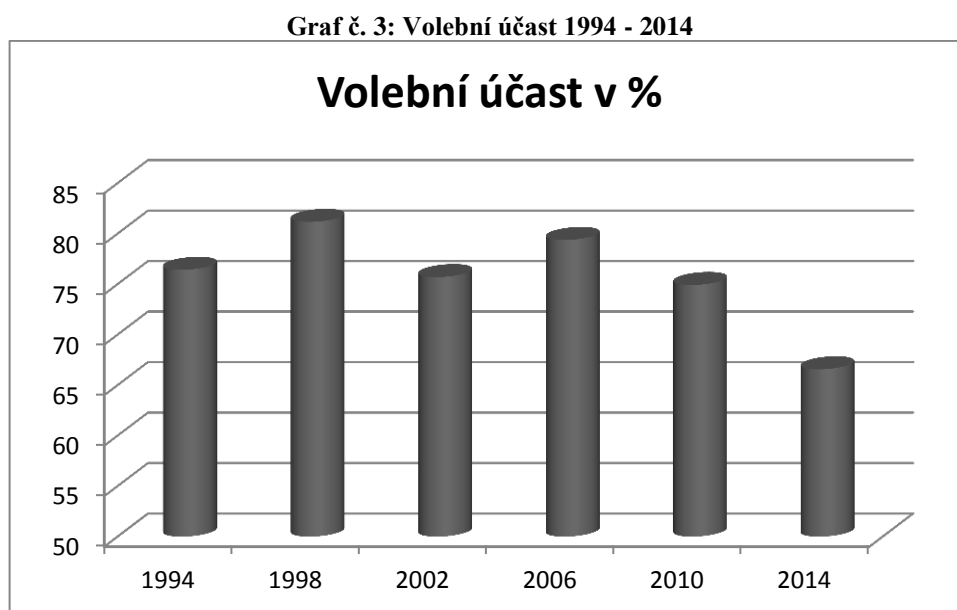
rozdělen na historický a Ořech a nový Ořech. V obci se tak začíná objevovat spor mezi starousedlíky a nově příchozími obyvateli. Mezi obyvatele se vžilo pojmenování nového Ořecha jako tzv. Dallasu, čtvrti boháčů. Název Dallas pro novou výstavbu je oficiálně používán i v místním měsíčním periodiku Ořešský list. (rozhovor se zastupitelem) Vztah starousedlíků a nově příchozích obyvatel označují zastupitelé jako jeden z hlavních sporů v obci, nicméně je podle zastupitelů není neřešitelný. „*Co ty lidi hlavně spojuje, jsou děti a akce kolem školy a školky. Taky jak se tady pořádá hodně kulturních a společenských akcí, tak tam se potkávají a sbližují se.*“ (rozhovor se zastupitelem) Napjaté vztahy však nejsou pouze mezi starousedlíky a nově příchozími, ale i mezi občany podporujícími vládnoucí a opoziční sdružení. Osobní spory z minulosti panují mezi současným starostou Miroslavem Heltem a bývalým starostou Ing. Vladimírem Glaserem. Nejen v období voleb tak jsou občané rozděleni na příznivce starosty a jeho sdružení, tedy na „starostenskou“ část, a na část „opoziční“. Tyto spory jsou v lidech hluboko zakořeněné, že k jistému smíření či zapomenutí starých křivd dojde až generační výměnou. V jednání zastupitelstva např. o budoucích investorech tato situace zasévá podezírání, proč zrovna daný investor by měl konkrétní projekt zastupovat a zda se nejedná výběr na základě kamarádských vztahů. (rozhovor se zastupitelem) Jiný úhel pohledu na tuto problematiku nedůvěry v zastupitelstvu uvedl v rozhovoru jiný zastupitel, který ji vyjádřil jako jistá systém kontroly, při kterém „*nehrozí, že by si někdo něco přihrál pro sebe*“. (rozhovor se zastupitelem)

6.4 Formy (ne)politické participace

6.4.1 Volební účast

Volební účast v Ořechu lze kvalifikovat jako velmi vysokou. Od prvních voleb v roce 1994 do voleb v roce 2010 volební účast neklesla pod 70 %. V posledních volbách v roce 2014 však pod tuto hranici klesla. Historicky nejvyšší volební účast je tak zaznamenána ve volbách v roce 1998, kdy překročila hranici 80 %. Takto vysoká účast byla způsobena zvýšeným tlakem v současném zastupitelstvu, který následně vykrytalizoval ve změnu starosty. Tlak byl způsoben konflikty na bázi osobních vztahů, které obyvatelé obce vycítili. Zatím nejnižší počet voličů, kteří přišli k volbám, byl v roce 2014. Volební účast klesla pod 70 %, ačkoli absolutní počet odevzdaných obálek byl skoro stejný jako ve volbách v roce 2006, kdy však volební účast dosáhla 79,38 %. Vývoje

zachycuje také Graf č. 3. Tyto hodnoty korespondují s vývojem počtu obyvatel, a tedy počtem voličů v seznamu, který bylo v roce 2006 celkem 582 a v roce 2014 celkem 688. Problematika trvalého bydliště v obci je zastupitelstvem stále řešena. Zájem na přihlášení obyvatel stále trvá, nicméně dle rozhovoru neexistují přesvědčivé důvody pro tento úkon. V jednotlivých volebních programech se objevují texty, že trvalé přihlášení obyvatel přináší obci více peněz a občané služeb, které obec nabízí, využívají. Texty ohledně trvalého bydliště se objevují i v místním měsíčníku Ořešský list.

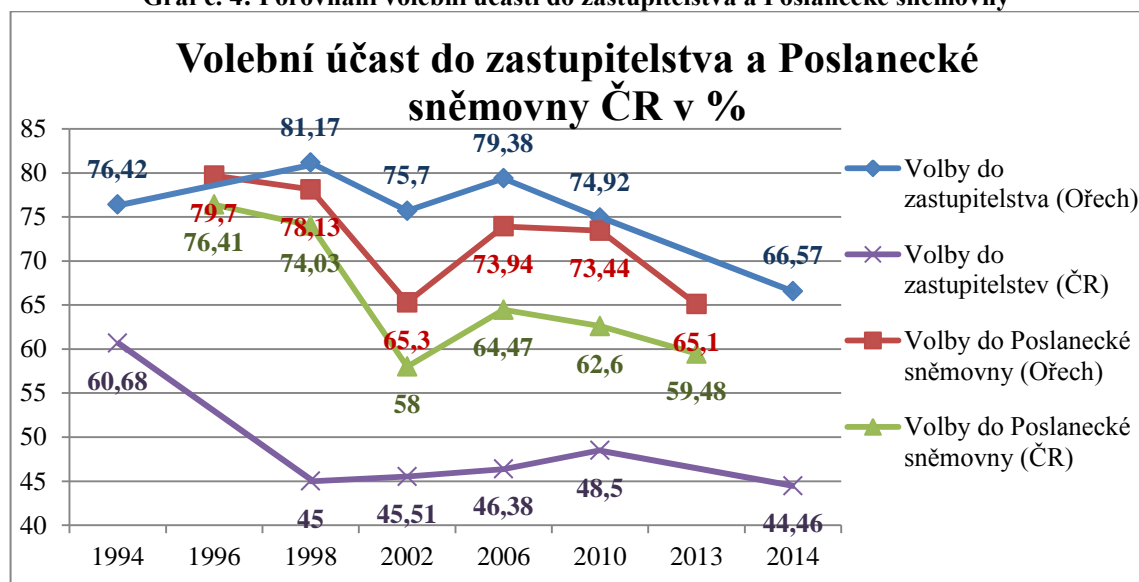

Zdroj: www.volby.cz – vlastní zpracování

Ořešští obyvatelé aktivně participují i ve volbách do Poslanecké sněmovny České republiky, jak vypovídá následující Graf č. 4. Z něj je patrné, že pro občany jsou více atraktivní volby do místního zastupitelstva než volby na národní úrovni. „*Lidi více chodí na naše volby, ty pražské problémy je nezajímají. Vždyť ty lidi ani neznají*“, uvedl v rozhovoru zastupitel. Volební klání je v obci založeno na personálních vztazích, kdy občané oceňují právě blízkost, kterou ke svým zastupitelům mají. Výše uvedená data nepotvrzují teorii Čmejrka (2008), která říká, že volby do poslanecké sněmovny mají vyšší volební účast než volby do zastupitelstva. Z jiného rozhovoru vyplynulo, že vysoké volební účasti si v obci cení, značí totiž zájem o obecní dění. Nicméně poslední volby s historicky nejnižší volební účastí zastupitel okomentoval slovy: „*Když se lidem něco nelíbí, tak se ozvou a většinou jdou k těm volbám. Pokud ta účast jako teď o něco klesla, podle mě to znamená, že jsou s chodem úřadu spokojeni a nemají důvod k volbám jít,*

pokud jim do toho třeba něco vlezlo.“ Pokles volební účasti jako projev spokojenosti s fungováním obce uvádí Čmejrek, Bubeníček, Čopík (2010). Ti též uvádí, že volební účast se zvyšuje s mírou soutěživosti stranického systému. V případě Ořecha byla vysoká pluralita stranického systému ve volbách v roce 1998, kdy byla zaznamenána i nejvyšší volební účast. V případě rozšíření počtu kandidujících sdružení v roce 2010 však k dramatickému nárůstu volební účasti nedošlo. Graf č. 4 též uvádí srovnání celorepublikové volební účasti v komunálních volbách a ve volbách do Poslanecké sněmovny. Z tohoto srovnání vyplývá, že volební účast v komunálních volbách je v obci Ořech vysoce nadprůměrná.

Graf č. 4: Porovnání volební účasti do zastupitelstva a Poslanecké sněmovny

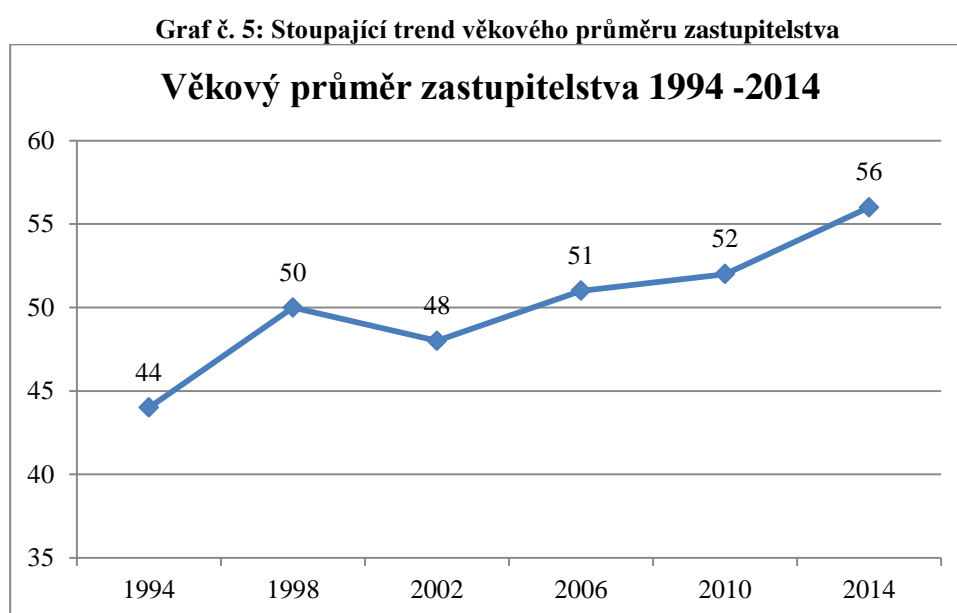

Zdroj: www.volby.cz – vlastní zpracování

6.4.2 Pasivní volební právo - generační a genderové hledisko

Ořech je z hlediska pasivního volebního práva aktivním místem. V současné době se v obci ustálila tři sdružení nezávislých kandidátů, která si získala své příznivce. Podle názoru jednoho ze zastupitelů už čtvrté sdružení nevznikne, minimálně ne v nejbližší době. Sdružení jako taková se v mezivolebním období nescházejí. Pravidelná setkání nastávají vždy až v předvolebním období. Na druhou stranu příslušníky sdružení nespojuje pouze členství ve sdružení, ale jsou to zároveň i kamarádi, tudíž se během roku scházejí v hospodě a na různých kulturních akcích, kde probírají i témata týkající se obce, čemuž se ani sami nevyhnou.

Průměrný věk zastupitelstva má stoupající trend, jak znázorňuje Graf č. 5. Současné složení zastupitelstva má nejvyšší věkový průměr. Voliči jsou zvyklí na známé tváře. Z vyjádřených názorů od zastupitelů je však potřeba vnést do zastupitelstva mladé tváře a „novou energii“. Do kandidátních listin se tak snaží dosazovat mladé lidi se zájmem o dění v obci, což se daří, nicméně občané je nevolí. Současné rozdělení obce i zastupitelstva na starostenskou a opoziční část by bylo potřeba překlenout, což podle názoru dotazovaného přijde až právě s nástupem nové generace. Problémem je též časová vytíženost občanů, kteří mají svou vlastní práci a ačkoli je dění v obci zajímavé, na vykonávání funkce zastupitele nemají čas.

Zdroj: www.volby.cz – vlastní zpracování

Mezi kandidáty do zastupitelstva se objevují i ženy, které mají zájem o dění v obci. Do zastupitelstva se od roku 1994 probojovaly v jednotlivých letech maximálně dvě ženy a to v roce 2006 a 2010. Ženská jména se na kandidátních listinách objevují častěji než dříve. Ženy do dění v obci přinášejí jiný pohled na věc a více se angažují v kulturních oblastech. Z rozhovoru však vyplynulo, že pozice ženy v zastupitelstvu rozhodně není výhodou. Shrnutí volební účasti, počtu kandidujících sdružení i podíl žen na kandidátních listinách a v zastupitelstvu ukazuje následující Tabulka č. 19.

Tabulka č. 19: Genderové složení zastupitelstva a kandidátních listin

	1994	1998	2002	2006	2010	2014
Kandidátní listiny	12	16	2	2	3	3
Počet zastupitelů	7	7	7	7	7	7
- z toho ženy	1	0	0	2	2	1
Průměrný věk zastupitelů	44	50	48	51	52	56
Počet kandidátů	12	16	17	18	26	27
- z toho ženy	1	3	1	4	9	8
Voliči v seznamu	369	409	498	582	658	688
Volební účast	76,42%	81,17%	75,70%	79,38%	74,92%	66,57%

Zdroj: www.volby.cz – vlastní zpracování

6.4.3 Nepolitické formy participace

Nepolitickou formu participace představují spolky a sdružení, které se v obci podílí na politickém, kulturním a společenském životě. Jedná se např. o spolky Sbor dobrovolných hasičů, Spolek Oříšek fungující při mateřské škole nebo Klub fandů ořešské školy. Spolkový život je v obci bohatý a mezi obyvateli velice oblíbený. Spolky nemají politickou angažovanost, jsou však obcí podporovány. Z rozhovorů vyplynulo, že právě společenský život dává Ořechu tu pravou tvář, na kterou jsou jeho občané pyšní. V obci byla zřízena kulturní komise, jejíž práce je velice chválena občany i zastupiteli, a má významný podíl na společenském životě.

S nepolitickou formou participace úzce souvisí i identifikace občanů s obcí. Ořech, jako suburbánní oblast Prahy, se stal oblíbeným místem pro nastěhování mnoha rodin nejen z Prahy, kam ale stále velická většina dojíždí za prací. Ořech není nově vzniklá obec, ale jeho historie sahá až do 10. století. Proto je znatelná určitá identifikace s obcí a větší část občanů se cítí být Ořešany, nicméně projevy takové identity nejsou nijak patrné. Rozhovor s jedním zastupitelem přinesl zajímavý poznatek. „Každou první říjnovou neděli se slaví Dny Ořecha a při této příležitosti tady konáme Mistrovství světa v plivání vlašských ořechů. Přihlásili se nám Němci, Holanďani, Angličani a nikdo z Ořecha. Tak jsem šel za lidma a snažil se je přesvědčit, aby šli soutěžit. Nakonec nikdo nešel, tak jsem šel já. A hned na první pokus z toho byl světový rekord.“

6.5 Charakter lokální politiky

Lokální politika v Ořechu procházela po roce 1989 značným vývojem, který byl v předešlé kapitole rozdělen do tří formujících období. V každém období došlo k zásadní změně, která vytvořila charakter daného období. První období se vyznačuje utvářením stranického systému, který se formoval na základě kandidatury jednotlivých nezávislých

kandidátů. Podle Juptnerovy teorie koalic spadá Ořech svým počtem obyvatel do kategorie nejmenších obcí. Pro ty je typická právě kandidatura nezávislých jednotlivců nebo sdružení nezávislých kandidátů. V obcích tohoto typu zřídka dochází k formování předvolebních koalic, které jsou z volebního zákona pro malé obce spíše nevýhodou. Předvolební koalice jsou založené na bázi osobních vztahů. (Juptner, 2004, s. 87) Zastupitelstvo spolupracuje na principu „velké rodiny“ a dochází k utváření tzv. všestranné koalice. Tuto teorii potvrzuje i Ořech. Zastupitelstvo bylo v 90. letech složeno výhradně z nezávislých kandidátů a spolupráce v obecních záležitostech probíhala na principu „velké rodiny“.

Viditelná proměna nastala v dalším období nazvaném Vznik soupeřících SNK. Jak již název napovídá, v daném období došlo ke vzniku dvou proti sobě stojících sdružení, která se zformovala okolo dvou výrazných osobností obce, a to současného starosty Miroslava Helta, který zastává funkci starosty od roku 1998, a jeho předchůdce Ing. Vladimíra Glasera. Tyto dvě osobnosti lze označit za tzv. jádra, jejichž funkci zavádí Juptner až v kategorii obcí menší střední velikosti. V zastupitelstvu se formuje jasné rozdělení na vládu a opozici, které je podpořeno napjatými osobními vztahy. V pozici vítězného sdružení, tedy vlády, se nachází sdružení stávajícího starosty Miroslava Helta a se svými pěti mandáty získává nadpoloviční většinu v zastupitelstvu. Zároveň jeho sdružení zastává funkci starosty a místostarosty. Opoziční sdružení má v zastupitelstvu dva mandáty. Před volbami ani po volbách nejsou sestavovány žádné koalice, nicméně charakter lokální politiky se pomalu přesouvá z fungování na principu „velké rodiny“, který je typický pro nejmenší obce, do kategorie obcí střední velikosti, která se dle Juptnerovy teorie projevuje rozdělením zastupitelstva na vládu a opozici.

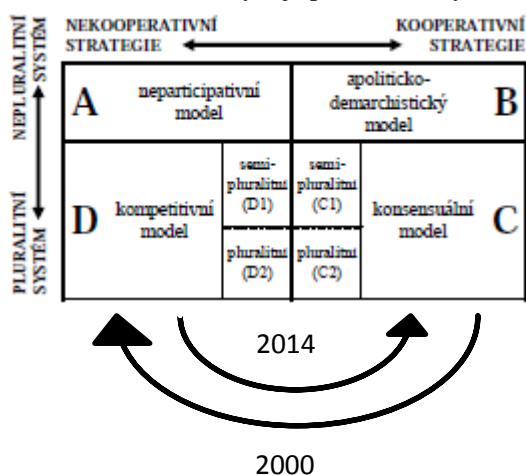
Atmosféra v zastupitelstvu je ovlivňována vzájemnými vztahy a osobními problémy. Do hry vstupuje třetí sdružení s názvem Ořešská cesta, které se snaží nabídnout občanům obce střední cestu mezi dvěma soupeřícími sdruženími. Sdružení vzniklo odtržením od opozičního sdružení Pro Ořech a tím tak dalo vznik spekulacím, že bylo vytvořené účelově pro získání více hlasů ve volbách právě pro opoziční sdružení. Vstupem třetího volebního sdružení do volebního klání se v politickém prostředí navýšila pluralita a zároveň soutěživost systému. Zastupitelstvo stále funguje na principu vlády a opozice, ve které zůstává původní sdružení Pro Ořech i nově vzniklá Ořešská cesta. Proměna charakteru lokální politiky nastává po volbách v roce 2014. Doposud vítězné sdružení Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha ve volbách sice vítězí, ale na základě

přepočtu hlasů na mandáty nezískává pět mandátů jako v předešlých volbách, ale získává o jeden méně. V zastupitelstvu nadále zastává většinu, nicméně opozice nabyla na síle a disponuje třemi mandáty.

Současná podoba lokální politiky spadá do kategorie obcí větší střední velikosti, ačkoli počtem obyvatel patří mezi nejmenší obce. Od roku 1994 nedošlo ke zformování žádné koalice, pouze v roce 2010 se objevují dvě spřátelená ale separátní sdružení. V současné době disponuje opozice třemi mandáty, a je tedy otázkou do dalších budoucích voleb, zda dosavadní vítězné sdružení zůstane v čele obecního úřadu. Jelikož současný starosta je rozhodnutý již do voleb nekandidovat, lze těžko odhadovat budoucí vývoj. V roce 2018 by však mohlo dojít k vytvoření minimální vítězné koalice, kterou popisuje Balík.

Vývoj politického systému zachycuje Obrázek č. 2. Z obrázku patrný přesun typu lokální demokracie z konsenzuálního modelu v období roku 200 do modelu kompetitivního. V návaznosti na tuto změnu se v obci zvyšuje pluralita prostředí a soutěživost politického systému. Rok 2014 je znamením postupného návratu do modelu C. Signály k návratu pramení ze snahy zastupitelstva o konsenzuální jednání, nicméně otázkou zůstává, jak další vývoj ovlivní volby v roce 2018, kdy již nebude kandidovat současný starosta.

Obrázek č. 4: Schéma vývoje politického systému v Ořechu

7 Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo zjistit faktory, které ovlivňují proces politického rozhodování v obci Ořech. Dílčími cíli, které vedly k naplnění hlavního cíle práce, bylo charakterizovat socioekonomické a demografické ukazatele, identifikovat hlavní politické aktéry působící v obci a analyzovat jejich vzájemné vztahy. Posledním cílem vedoucím ke zjištění faktorů ovlivňující rozhodovací proces v obci byla analýza vývoje lokálního stranického systému za pomoci komparace výsledků jednotlivých voleb uskutečněných v období od roku 1994 do roku 2014. Faktory se podařilo identifikovat na základě teoretických poznatků, které byly doplněny o informace získané z rozhovorů s jednotlivými zastupiteli obce Ořech.

Obec Ořech se nachází ve Středočeském kraji v okrese Praha - Západ. Obec má významnou strategickou polohu a její blízkost ku Praze ovlivňuje její rozvoj, který započal převážně v 90. letech 20. století. Ořech si po celou dobu své existence zachovává svou samostatnost a dle rozhovoru občané obce jsou hrdí na to, že se jí nepodařilo připojit k hlavnímu městu.

Charakter lokální politiky prošel od devadesátých let též výraznou proměnou. Dle provedené analýzy lze obec na základě počtu obyvatel zařadit dle Petra Jüptnera (2004) do kategorie nejmenších obcí. Postupnou proměnou stranického systému se však svým charakterem rozhodování přiblížila kategorii obcí větší střední velikosti. Změna typu kandidátů se vyvíjela od nezávisle kandidujících jednotlivců ke v současné době třem kandidujícím sdružení nezávislých kandidátů. První dva politické subjekty byly vytvořeny před volbami v roce 2002, kdy jedno sdružení nezávislých kandidátů vzniklo v reakci na vznik druhého. Z provedených rozhovorů není jasné, které ze dvou sdružení, Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha a Nezávislí pro Ořech, vzniklo jako první, neboť lídři obou sdružení tvrdí, že jako první vzniklo to proti nim kandidující sdružení. V obci je značná působnost dvou výrazných postav a to současného starosty Miroslava Helta, lídra sdružení Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha, a jeho předchůdce Ing. Vladimíra Glasera, zakladatele sdružení Nezávislí pro Ořech, později přejmenovaného na Pro Ořech. Tyto dvě osobnosti rozdělují obyvatele Ořecha na příznivce starosty a na část opoziční.

Rozšíření politického spektra o třetí sdružení nezávislých kandidátů, které se na politické scéně objevilo ve volbách v roce 2010, navýšilo pluralitu prostředí a tím i soutěživost politického systému. Na základě teorie Václava Bubeníčka se tak obec

přesunula z konsenzuálního modelu do kompetitivního modelu lokální demokracie, který se též vyznačuje vyšší úrovní rivality mezi kandidáty. Spekulace o účelově vytvořeném sdružení kvůli získání vyššího počtu hlasů pro opoziční sdružení a osobní spory mezi jednotlivými politickými aktéry vedly k vyhocenému předvolebnímu boji v roce 2010. Současná podoba zastupitelstva po volbách v roce 2014, které již dle názorů zastupitelů nebyly tak ostré, se pomalu navrácí k předchozímu konsenzuálnímu modelu lokální demokracie. Vyplývá to především z osobního přístupu jednotlivých zastupitelů. Odlišný přístup je patrný i z porovnání s výzkumem, který byl proveden v roce 2012 a výzkumem v roce 2016. Odlišnosti byly patrné ve výpovědích ohledně témat, které v roce 2012 byly aktuální. Jedním z takových témat bylo účelové založení třetího sdružení pro získání více hlasů. Ve výzkumu provedeném v roce 2016 byla tato spekulace potvrzena.

Z výše uvedené analýzy lze vyhodnotit faktory působící na rozhodování orgánů místní samosprávy. Vlivy, které na rozhodování působí, jsou rozděleny na vnější, tedy takové které nemohou být ovlivňovány rozhodnutím místních politických aktérů, a na vnitřní, které se naopak od rozhodnutí nejen místních politických aktérů ale i občanů obce odvíjejí. Zásadní vliv na Ořech měla změna územního plánu v 90. letech. Rozšířením územního plánu došlo k rozprodeji pozemků a výstavbě nových obytných domů. V tomto období tak došlo k prudkému nárůstu obyvatel, kteří se do Ořecha stěhovali nejen z Prahy. Nárůst počtu obyvatel v obci měl dopad na zkvalitnění prostředí, neboť v obci chyběl přívod vody do domů, kanalizace i čistička odpadních vod. S rostoucím počtem obyvatel se začala diferencovat i struktura obyvatelstva a občané obce se tak rozdělili na starousedlíky a nově příchozí. Ořech byl rozdělen i pomyslnou hranicí na starý Ořech a nový Ořech, který byl označen pejorativním názvem Dallas. Obec se potýká s problematikou přihlášení trvalého bydliště u nově příchozích obyvatel. Tento se často vyskytuje v obcích nacházejících se v suburbánních lokalitách.

Zásadním faktorem ovlivňujícím skladbu a rozhodování zastupitelstva jsou mezilidské vztahy. Osobní konflikty pramení z minulosti, a ačkoli nejsou stále zapomenuty, v obci pramení snahy o překonání starých křivd. Důsledkem navýšení počtu obyvatel bylo i zapojení nově příchozích do lokální politiky. Snahou zformovaných sdružení je angažovat mladé lidi do politického procesu, do něhož by vnesli nové nápady, energii a pohled na věc. Problémem je, že občané mladé kandidáty nevolí a dávají přednost již dlouholetým a zastupitelům, na jejichž vystupování a jednání jsou zvyklí.

Ačkoli zastupitelstvo obce vykonává svou funkci na principu vlády a opozice, budoucnost obce vidí všechna sdružení nezávislých kandidátů podobně. Snahou je zachovat samostatnost obce, vzhled obce a její kulturní zvyky. Otázkou do budoucna je však podoba zastupitelstva. Sdružení Za další připravený perspektivní rozvoj Ořecha má silnou voličskou základnu, a co do počtu volebních hlasů získává ve volbách stále více hlasů než sdružení Ořešská cesta a Pro Ořech dohromady. Vládnoucí sdružení vede silná osobnost starosty Miroslava Helta, který je však rozhodnutý v příštích volbách již nekandidovat. Tento fakt může být příležitostí pro opoziční sdružení. Výsledky příštích voleb v roce 2018 mohou změnit složení zastupitelstva. V takovém případě je možné očekávat vznik minimální vítězné koalice.

8 Seznam použitých zdrojů

8.1 Knižní zdroje

- BALÍK, Stanislav. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností: koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. ISBN 978-80-7325-144-4.
- BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-2908-4.
- BUBENÍČEK, Václav. *Lokální modely demokracie v malých obcích ČR*. Praha, 2010. Disertační práce. Česká zemědělská univerzita. Vedoucí práce Jaroslav Čmejrek.
- ČERNOHORSKÝ, Jiří (ed.). *Průručka člena zastupitelstva obce*. Vyd. 1. Praha: VCVS ČR, 2002. ISBN 80-238-9120-0.
- ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. Politologie (Alfa Nakladatelství). ISBN 978-80-87197-00-4.
- ČMEJREK, Jaroslav. *Obce a regiony*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. Politologie (Alfa Nakladatelství). ISBN 978-80-87197-00-4.
- ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3061-5.
- ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Markéta LUHANOVÁ. *Politika v regionálním rozvoji: úvod do studia*. Vyd. 1. Praha: Credit, 2004. ISBN 80-213-1157-6.
- HROMÁDKOVÁ, Michaela. *Formování orgánů místní samosprávy v obci Ořech*. Praha, 2012. Bakalářská práce. Česká zemědělská univerzita. Vedoucí práce Václav Bubeníček.
- JÜPTNER, Petr. *Komunální koalice a politické modely*. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80 – 101. ISSN 1211-0353.
- KRUTÍLEK, Ondřej, Ondřej ROJČÍK a Petr VILÍMEK, BALÍK, Stanislav (ed.). *Komunální volby v České republice v roce 2002*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav, 2003. Studie (Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav), sv. č. 28. ISBN 80-210-3211-1.

- MAJEROVÁ, Věra a Emerich MAJER. *Kvalitativní metody v sociologii venkova a zemědělství*. Vyd. 1. Praha: Česká zemědělská univerzita, 1999. ISBN 80-213-0507-X.
- NOVÁK, Miroslav a Tomáš LEBEDA. *Volební a stranické systémy: ČR v mezinárodním srovnání*. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2004. Vysokoškolské učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-86473-88-0.
- OUTLÝ, Jan. *Volby do zastupitelstev – vývoj a souvislosti*. Politologická revue. Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2003, č. 2. ISSN 1211-0353.
- OUŘEDNÍČEK, Martin. *Suburbanizace Prahy*. Sociologický časopis. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2003, č. 39. ISSN 0038-0288.
- VOBECKÁ, Jana a Tomáš KOSTELECKÝ (eds.). *Politické důsledky suburbanizace: analýza případových studií proměn politického chování a občanské participace ve vybraných suburbánních lokalitách Prahy a Brna*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7330-129-3.

8.2 Internetové zdroje

- BERNÝ, Aleš. Před dvaceti lety vyjely za Prahu první dvě příměstské autobusové linky. In: *IDNES.cz* [online]. Praha, 2012 [cit. 2015-17-12]. Dostupné z: http://praha.idnes.cz/pred-20-lety-vyjely-za-prahu-prvni-dve-primestske-autobusove-linky-10m-/praha-zpravy.aspx?c=A120111_160756_praha-zpravy_ab
- Český statistický úřad [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-30-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/domov>
- Český statistický úřad: *Malý lexikon obcí České republiky - 2015* [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-12-11]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/36816225/32019915003en.pdf/8c4c3246-ada9-453d-828a-48f97de7b999?version=1.1>
- Český statistický úřad: *Veřejná databáze* [online]. Praha, 2016 [cit. 2016-01-03]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>
- Dopravní podnik hlavního města Prahy [online]. Praha, 2015 [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <http://www.dpp.cz/>

- GLASER, Vladimír a Monika FLENDROVÁ. Strategie rozvoje obce Ořech na období 2016 až 2025. In: <Http://www.obecorech.cz/> [online]. Ořech, 2015 [cit. 2015-28-12]. Dostupné z: <http://www.obecorech.cz/dp/vybery=1>
- Hasiči Ořech* [online]. Ořech, 2015 [cit. 2015-19-12]. Dostupné z: www.hasiciorech.cz
- HELT, Miroslav. Základní informace o obci: Obec Ořech. In: *Ořech: Oficiální internetové stránky obce Ořech* [online]. Ořech, 2006 [cit. 2015-12-28]. Dostupné z: <http://www.obecorech.cz/zakladni-charakteristika-obce/d-44838/p1=3138>
- JANOVSKÝ, Jiří. Co možná nevíte o naší MŠ. In: *Mateřská škola Ořech* [online]. Ořech, 2015 [cit. 2015-27-12]. Dostupné z: <http://ms.obecorech.cz/zakladni-info-o-ms/ds-1075/p1=52>
- Karštejnské šachy. *Karlštejnsko: Nejstarší turistický region* [online]. Ořech, 2015 [cit. 2015-16-12]. Dostupné z: www.karlstejnsko.info/karlstejnske-sachy
- Karlštejnsko: Karlštejnsko, nejen turistický region ..* [online]. Lety, 2015 [cit. 2015-15-12]. Dostupné z: <http://www.karlstejnsko.com/index.htm>
- Kruh fandů ořešské školy, z.s. (KFOŠ). *Základní škola Ořech* [online]. Ořech, 2015 [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <http://www.zsorech.cz/kruh-fandu-oresske-skoly-kfos/>
- KUK, Richard. *Oznámení zíměru: Víceúčelová terénní úprava pro vodojem Ořech*. Ořech, 2004. [cit. 2015-12-12]. Dostupné z: http://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX09WMTAyOV9vem5hbWVuaURPQ18xLnBkZg/OV1029_oznameni.pdf
- Mapy Google* [online]. 2015 [cit. 2015-18-12]. Dostupné z: <https://www.google.cz/maps>
- Mateřská škola Ořech* [online]. Ořech, 2015 [cit. 2015-10-12]. Dostupné z: <http://ms.obecorech.cz/>
- Ořech: Oficiální internetové stránky obce* [online]. Ořech, 2015 [cit. 2015-14-11]. Dostupné z: <http://www.obecorech.cz/index.asp>
- Ořešský list: Měsíčník obce Ořech - určeno pro obyvatele a přátele Ořecha* [online]. 2015, 24(12) [cit. 2015-12-18]. Dostupné z: http://www.obecorech.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=11260&id_dokumenty=80138
- Ořešský list: Měsíčník obce Ořech - určeno pro obyvatele a přátele Ořecha* [online]. 2016, 26(2) [cit. 2016-02-18]. Dostupné z:

http://www.obecorech.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=11260&id_dokumenty=80138

Region JIHOZÁPAD: Oficiální internetové stránky obce [online]. Jinočany, 2015 [cit. 2015-18-12]. Dostupné z: <http://www.regionjihozapad.cz/index.asp>

Regionální informační servis [online]. Praha, ©2012-2014 [cit. 2015-03-12]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=539520>

Římskokatolická farnost Ořech [online]. Ořech, 2015 [cit. 2015-05-12]. Dostupné z: www.farnostorech.cz

SK Viktorie Ořech [online]. Ořech, 2015 [cit. 2015-28-12]. Dostupné z: <http://www.viktorieorech.cz/>

Spolek Oříšek. Mateřská škola Ořech [online]. Ořech, 2015 [cit. 2015-11-12]. Dostupné z: <http://ms.obecorech.cz/spolek-orisek/ds-1043>

UAMK: Místní automotoklub ÚAMK Ořech Kuchař [online]. Ořech, 2015 [cit. 2015-26-12]. Dostupné z: <http://www.uamk-orech.cz/index.asp>

U Barona Prášila Ořech [online]. Ořech, 2015 [cit. 2015-15-12]. Dostupné z: <http://orech.cz/orech/>

VOLBY.CZ [online]. Praha, 2015 [cit. 2016-02]. Dostupné z: <http://volby.cz/>

Základní škola Ořech [online]. Ořech, 2011 [cit. 2015-12-12]. Dostupné z: <http://www.zsorech.cz/>

8.3 Právní normy

čl. 100 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, [cit. 2015-09-12] Dostupný z:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=1&idBiblio=40450&recShow=101&src=dulezite&rpp=100#parCnt>

Zákon o obcích. Zákon č. 128/2000 Sb. [cit. 2015-09-12] Dostupný z:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=128~2F2000&rpp=15#seznam>

Zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů. Zákon č. 491/2001 Sb. [cit. 2015-09-12] Dostupný z:

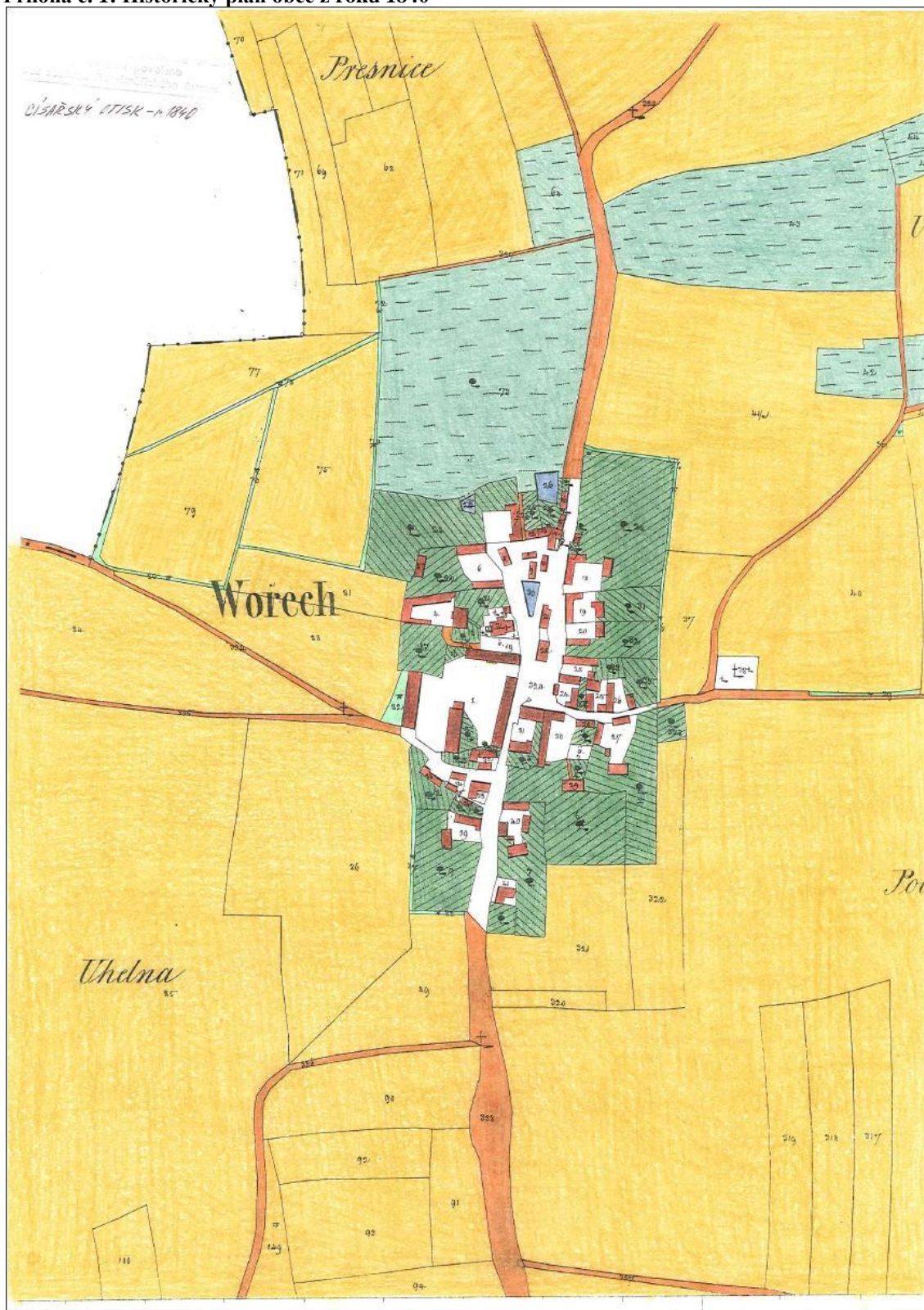
<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=491~2F2001&rpp=15#seznam>

8.4 Ostatní

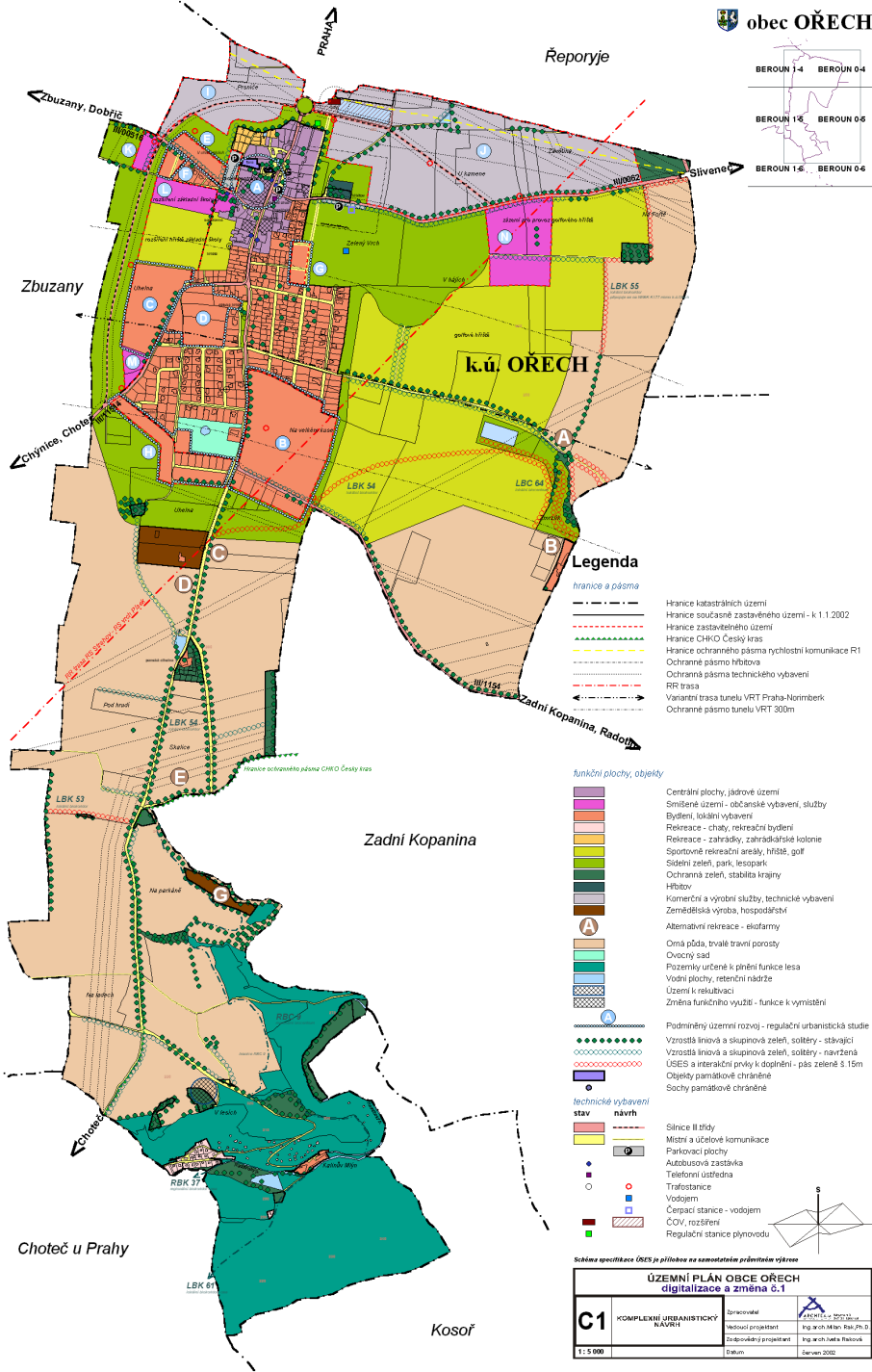
Volební materiály (volební programy, letáky) z let 2006 – 2014, dostupné v archivu autora
Polostandardizované rozhovory s minulými a současnými zastupiteli obce

9 Přílohy

Příloha č. 1: Historický plán obce z roku 1840

Příloha č. 2: Územní plán obce Ořech

MÁME NÁROK!

Jedině levice se dokáže spojit a táhnout za jeden provaz!

nyní máme

polovinu poslanců v parlamentu

30% hlasů v Ořechu

Máme nárok na místa v obecním zastupitelstvu!

V minulých volbách jsme po dohodě podpořili kandidáty, kteří k Ořechu neodmyslitelně patří, pana starostu Miroslava Helta, pana Petra Blažka a další kandidáty a členy zastupitelstva.

Teď se však naskýtá otázka. Nedostali se tito naši až příliš pod vliv boháčů z Dallasu? Nebudují jim u prázdných parcel to, na co my čekáme desítky let? Stačí se podívat nebo si přečíst List!

Postavme vlastní kandidátku!

pracovitých lidí máme v obci dost

patříš mezi ně, patříš mezi nás!

pojď i TY na kandidátku Spojená levice

Vezměme rozhodování opět do svých rukou, opravdu na to

MÁME NÁROK!

Příloha č. 4: Situace navrhovaného řešení – terénní úprava pro vodojem

